

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Język grecki dla filozofów
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Greek for philosophers
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	j. polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Andrzej Stefańczyk
---	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	4	3

Wymagania wstępne	1. Potrafi identyfikować i podać filozoficzną terminologię grecką i wskazać jej różne niuansy, np.: logos, nous, psyche 2. Potrafi wyeksplikować ewolucję określonego terminu filozoficznego w powiązaniu z danym nurtem myślenia.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1. Wzbogacenie filozoficznej bazy terminologicznej tworzonej w j. greckim.
2. Nabycie sprawności analizy tekstu filozoficznego na przykładzie jakiegoś oryginalnego tekstu klasyka filozoficznej literatury greckiej.
3. Ukazanie przenikania się wpływów idei filozoficznych oraz ewolucji znaczeniowej filozoficznych terminów technicznych w filozoficznej literaturze greckiej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Wzbogaca zasób swojej filozoficznej bazy terminologicznej tworzonej w j. greckim. K-W01	W03, W04
W_02	Zna podstawową terminologię filozoficzną określonego autora lub danego kierunku filozoficznego. K-W02	W05, W06
W_...	Posiada podstawowe informacje dotyczące danego nurtu filozoficznego, określonego zagadnienia lub jakiegoś autora. K-W03	W09
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi wskazać na ewolucję danych pojęć w obrębie określonego kierunku filozoficznego lub wskazać ich odcienie znaczeniowe. K-U04	U04
U_02	nabywa sprawności w analizie tekstu filozoficznego, potrafi dokonać jego segmentacji i wyodrębnić bloki problemów. K-U05	U05, U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Dzięki nabytej wiedzy i kompetencjom poszerza swoje możliwości komunikacyjne, rozumiejąc możliwość i sposób różnej recepcji danych pojęć i zjawisk. K-K07.	K02, K07

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Zajęcia zakładają już uprzednią przynajmniej elementarną znajomość greki. Treść więc samych zajęć wyznacza każdorazowo przedmiot, a więc określony tekst. W jego świetle i przez ten tekst dokonywana jest analiza myśli autora i jego interpretacja. W trakcie zajęć zwraca się szczególną uwagę na specyfikę stylu autora oraz znaczenia pojęć (technicznych) filozoficznych, którymi się autor posługuje. W kontekście tego przewidziana jest praca ze słownikami zarówno językowymi języka greckiego, jak i słownikami terminów filozoficznych. Słuchacz dzięki temu zyskuje w miarę szeroki ogłęd z jednej strony myśli danego autora, a z drugiej otrzymuje wiedzę o niuansach znaczeniowych określonego pojęcia i jego ewolucji. To tworzy perspektywę, przez którą możliwa staje się podczas zajęć konfrontacja analizowanego tekstu z innymi kierunkami filozoficznymi i z innymi autorami.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Metoda gramatyczno-translacyjna.	Student nabywa wiedzy o regułach gramatycznych i technikach przekładu.	Kolokwia pisemne
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Praca tłumaczeniowa.	Student nabywa sprawności w zakresie przekładu tekstu klasyki filozofii greckiej	Prace - referaty na temat danych pojęć -terminów filozoficznych.

U_02		posiada poszerzoną umiejętność pisemnych tłumaczeń tekstu jednej z subdyscyplin filozoficznych z j. greckiego.	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja i analiza tekstu	Dzięki nabytej wiedzy i kompetencjom poszerza swoje możliwości komunikacyjne, rozumiejąc możliwość i sposób różnej recepcji danych pojęć i zjawisk. K-K07.	obserwacja

VI. Kryteria oceny, wagi...

1. Praca tłumaczeniowa.
2. Test z przekłady określonego fragmentu tekstu i jego interpretacji.
3. Prace - referaty na temat danych pojęć -terminów filozoficznych.

OCENY:

2 - WIEDZA: Nie posiada podstawowej wiedzy na temat struktur gramatycznych j. greckiego kategorii fleksyjnych i syntaktycznych j. greckiego, co uniemożliwia kontynuację nauki na kursie programowo wyższym. UMIEJĘTNOŚCI - Znaczne braki w wiedzy uniemożliwiają przekład prostych, nawet spreparowanych tekstów. KOMPETENCJE - Nawet pod naciskiem nie chce wykonać danego zadania. Nie przejawia jakiegokolwiek zaangażowania i własnej inicjatywy.

3 - WIEDZA: Wiedza w zakresie struktur gramatycznych j. greckiego, jego kategorii fleksyjnych i syntaktycznych jest fragmentaryczna i nieuporządkowana. UMIEJĘTNOŚCI - Ma trudności z przetłumaczeniem oryginalnego tekstu, popełnia przy tym liczne błędy, ma braki w zakresie leksyki i podstawowych struktur gramatycznych. KOMPETENCJE - Jedynie pod naciskiem jest skłonny wykonać dane zadanie. Nie wykazuje samodzielnego zaangażowania.

4 - WIEDZA: Posiada wiedzę w zakresie struktur gramatycznych j. greckiego (identyfikuje kategorie fleksyjne i syntaktyczne j. greckiego popełniając nieliczne błędy nie zakłócające sensu przekazu). UMIEJĘTNOŚCI - Potrafi w miarę sprawnie z pomocą słownika przetłumaczyć oryginalny tekst o średnim poziomie trudności popełniając nieliczne błędy. KOMPETENCJE- Potrafi rozwiązywać problemy, ale potrzeba mu zewnętrznej stymulacji.

5 - WIEDZA: Posiada wiedzę w zakresie struktur gramatycznych j. greckiego (identyfikuje bezbłędnie kategorie fleksyjne i syntaktyczne j. greckiego). UMIEJĘTNOŚCI - Potrafi sprawnie samodzielnie z pomocą słownika przetłumaczyć oryginalny tekst o średnim poziomie trudności. KOMPETENCJE - Posiadając określone dane potrafi samodzielnie rozwiązać określony problem. Jest zaangażowany w proces samokształcenia.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
A. i K. Korusowie, Hellenike glotta, Kraków 1994.
Literatura uzupełniająca
M. Auerbach, M. Goliias, Gramatyka grecka, Warszawa 1985. Słownik grecko-polski, pod red. Z. Abramowiczówna, Warszawa 1962.

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Język łaciński dla filozofów
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Latin for Philosophers
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Andrzej Stefańczyk
---	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
translatorium	120	1, 2, 3	7

Wymagania wstępne	Ogólna orientacja w gramatyce języka polskiego.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Wyrabianie kompetencji lingwistycznej w zakresie j. łacińskiego
C2. Poznanie języka łacińskiego i kultury rzymskiej
C3. Nabycie umiejętności w zakresie podsystemów językowych (fonicznego, leksykalnego, gramatycznego).
C4. Zapoznanie się z terminologią filozoficzną w j. łacińskim.

1. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna podstawowe struktury gramatyczne, które pozwalają na rozumienie tekstu.	K_W01, K_W02
W_02	Ma uporządkowaną wiedzę w zakresie gramatyki i posiada podstawowy zasób słownictwa.	K_W09
W_03	Posiada podstawowe informacje na temat życia, historii, literatury i kultury rzymskiej.	K_W03
W_04	Zna podstawową terminologię filozoficzną w języku łacińskim w każdym z bloków subdyscyplin filozoficznych.	Uchwała Senatu KUL z dnia 12.04.2012 r. (714/II/15), K_W04
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi identyfikować kategorie gramatyczne języka łacińskiego (deklinacje, koniugacje, czasy i tryby, struktury syntaktyczne).	K_U04
U_02	Wzbogaca zasób leksykalny, wyrabia kompetencje w zakresie wymowy, akcentu i intonacji w j. łacińskim.	K_U05
U_03	Umie znaleźć przełożenie struktur gramatycznych z j. łacińskiego na j. polski i odwrotnie.	K_U05
U_04	Posiada umiejętność pisemnych tłumaczeń tekstu z różnych subdyscyplin filozoficznych z języka łacińskiego na poziomie średniozaawansowanym albo przynajmniej podstawowym.	Uchwała Senatu KUL z dnia 12.04.2012 r. (714/II/15), K_U08
U_05	Ma umiejętności językowe w zakresie filozofii z języka łacińskiego na poziomie przynajmniej podstawowym.	Uchwała Senatu KUL z dnia 12.04.2012 r. (714/II/15), K_U09
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Zdobyte informacje i kompetencje pozwalają mu na lepszą recepcję kulturowych uwarunkowań życia społecznego własnego kraju i innych krajów obszaru kultury łacińskiej.	K_K05
K_02	Uczestniczy świadomie i aktywnie w życiu kulturalnym	K_K04

2. Opis przedmiotu/ treści programowe

Kurs j. łacińskiego obejmuje nabycie podstawowej wiedzy o języku łacińskim i kulturze łacińskiej. W zakresie wiedzy słuchacz nabywa informacji o strukturze gramatycznej i logicznej j. łacińskiego, obejmującej podstawowe elementy systemu tego języka - fleksja, syntaksa, morfologia, leksyka. Zdobywanie wiedzy opiera się w dużej mierze o teksty oryginalne autorów łacińskich (Liwiusz, Cynceron, Seneka itd.). Teksty te pozwalają słuchaczowi na zdobycie elementarnej wiedzy z zakresu literatury, historii oraz filozofii kręgu kulturowego j. łacińskiego.

3. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
---------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--

WIEDZA			
W_01	wykład określonego zagadnienia z zakresu gramatyki (języka)	kolokwia; odpowiedzi ustne	oceniony test pisemny z języka
W_02	Praca z tekstem	Metoda oparta na wykorzystaniu materiału tekstowego (teksty źródłowe, jako źródła informacji oraz środka umożliwiającego przekazywanie, pogłębianie i utrwalanie wiedzy.	oceniony test pisemny
W_03	Praca translacyjna	test z przekładu określonego tekstu filozoficznego	Karta oceny pracy w grupie
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Posiada wiedzę w zakresie struktur gramatycznych j. łacińskiego (identyfikuje bezbłędnie kategorie fleksyjne i syntaktyczne j. łacińskiego	ocenianie ciągłe; testy i kolokwia	oceniony test pisemny z języka
U_02	Potrafi sprawnie samodzielnie z pomocą słownika przetłumaczyć oryginalny tekst o średnim poziomie trudności.	ocenianie ciągłe; testy i kolokwia	oceniony test pisemny z języka
U_03	Posiadając określone dane potrafi samodzielnie rozwiązać określony problem		Obserwacja
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Jest zaangażowany w proces samokształcenia.	obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
K_02	Praca w parach Think-Pair-Share	Studenci pracują w parach. Wypełniają kartę myśli (pierwsza kolumna - co ja myślę na dany temat (THINK); druga kolumna - co partner dyskusji myśli (PAIR); trzecia kolumna - decyzją odnośnie treści, którą mamy się podzielić na forum (SHARE). Ocena kompetencji formułowania opinii, pomysłów, rozumienia innej perspektywy, a także umiejętności współpracy.	Karta oceny pracy w grupie

4. Kryteria oceny, wagi...

1. Test leksykalno-gramatyczny.
2. Praca translacyjna.
3. Ocenianie ciągłe.

OCENY:

5 - WIEDZA: Posiada wiedzę w zakresie struktur gramatycznych j. łacińskiego (identyfikuje bezbłędnie kategorie fleksyjne i syntaktyczne j. łacińskiego). UMIEJĘTNOŚCI: Potrafi sprawnie samodzielnie z pomocą słownika przetłumaczyć oryginalny tekst o średnim poziomie trudności. Posiadając określone dane potrafi samodzielnie rozwiązać określony problem. KOMPETENCJE: Jest zaangażowany w proces samokształcenia.

4 - WIEDZA: Posiada wiedzę w zakresie struktur gramatycznych j. łacińskiego (identyfikuje kategorie fleksyjne i syntaktyczne j. łacińskiego popełniając nieliczne błędy nie zakłócające sensu przekazu. UMIEJĘTNOŚCI: Potrafi w miarę sprawnie z pomocą słownika przetłumaczyć oryginalny tekst o średnim poziomie trudności popełniając nieliczne błędy. KOMPETENCJE: Potrafi rozwiązywać problemy, ale potrzeba mu zewnętrznej stymulacji.

3 - WIEDZA: Wiedza w zakresie struktur gramatycznych j. łacińskiego kategorii fleksyjnych i syntaktycznych j. łacińskiego jest fragmentaryczna i nieuporządkowana. UMIEJĘTNOŚCI: Ma trudności z przetłumaczeniem oryginalnego tekstu, popełnia przy tym liczne błędy, ma braki w zakresie leksyki i podstawowych struktur gramatycznych. KOMPETENCJE: Jedynie pod naciskiem jest skłonny wykonać dane zadanie. Nie wykazuje samodzielnego zaangażowania.

2 - Nie posiada podstawowej wiedzy na temat struktur gramatycznych j. łacińskiego, jego kategorii fleksyjnych i syntaktycznych. UMIEJĘTNOŚCI: Znaczne braki w wiedzy uniemożliwiają przekład prostych, nawet spreparowanych tekstów. KOMPETENCJE: Nawet pod naciskiem nie chce wykonać danego zadania. Nie przejawia jakiegokolwiek zaangażowania i własnej inicjatywy.

5. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	120
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

6. Literatura

Literatura podstawowa
1. O. Jurewicz, L. Winniczuk, J. Żuławska, "Język łaciński. Podręcznik dla lektoratów szkół wyższych", Warszawa 1995.
2."Disce puer, podręcznik do łaciny średniowiecznej", pod red. D. Gwisa, E. Jung- Palczewska, Warszawa 2000.
3.J. Wikarjak, Gramatyka opisowa języka łacińskiego. Warszawa 1978.
Literatura uzupełniająca
1.L. Małunowiczówna, Roma Christiana, Lublin 1961.
2. J. Ziabicka, Sine colloquiis colloquia, Warszawa 2000.
Wszelkiego rodzaju słowniki łacińsko-polskie i polsko-łacińskie, jak również obcojęzyczne.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Stanislaw Kaminski Memorial Lectures
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Stanislaw Kaminski Memorial Lectures
Kierunek studiów	Zajęcia ogólnouniwersyteckie Philosophy (residential, first cycle programme), Filozofia (stacjonarne I stopnia),
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Angielski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	
---	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	VI	4

Wymagania wstępne	Znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C. 1. Wprowadzenie studentów do aktualnie dyskutowanych problemów filozoficznych.
C. 2. Przedstawienie w jaki sposób różne koncepcje filozoficzne wpływają na życie społeczne, kulturę i sferę wartości.
C. 3. Zainspirowanie studentów do przemyślenia ich własnej odpowiedzialności za kształt obecnej debaty filozoficznej oraz ich udziału i roli w życiu społecznym.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna terminologię głównych systemów filozoficznych i najważniejszych poglądów filozoficznych w odniesieniu do tematu. Ma uporządkowaną i historycznie ugruntowaną wiedzę ogólną na temat klasycznych, nowożytnych i współczesnych poglądów w odniesieniu do tematu.	W_04
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi integrować wiedzę z zakresu etyki, historii filozofii, filozofii nauki i w oparciu o nią samodzielnie formułuje wypowiedzi w języku obcym w mowie i piśmie.	U_08
U_02	Posiada umiejętności językowe z filozofii oraz omawianych zagadnień. Posiada umiejętności posługiwania się specjalistyczną terminologią i potrafi posługiwać się nią we właściwych kontekstach.	U_09
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
U_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

VI. Kryteria oceny, wagi...**VII. Obciążenie pracą studenta**

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30

Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
-
Literatura uzupełniająca
-

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Logika
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Logic
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Marcin Czakon
---	------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	VI	2

Wymagania wstępne	Elementarna znajomość logiki klasycznej.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Zapoznanie studenta z budową teorii aksjomatycznej oraz metodami dowodzenia własności systemu.
C2. Wykształcenie u studenta umiejętności analizowania dowodów i oceny ich poprawności.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie podstawowe zasady budowy i własności teorii.	K_W02, K_W03, K_W04, K_W09
W_02	Zna konstrukcję dowodu aksjomatycznego.	K_W01, K_W05, K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi analizować dowody i oceniać ich poprawność.	K_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student wykazuje gotowość do zespołowego rozwiązywania zadań i merytorycznej dyskusji.	K_K05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Metoda aksjomatyczna w logice klasycznej i wybranych logikach nieklasycznych; dowód; własności teorii;
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (<i>lista wyboru</i>)	Metody weryfikacji (<i>lista wyboru</i>)	Sposoby dokumentacji (<i>lista wyboru</i>)
WIEDZA			
W_01-02	Wykład tradycyjny	Egzamin ustny	Ocena z egzaminu
UMIEJĘTNOŚCI			

U_01-03	Ćwiczenia praktyczne	Egzamin ustny	Ocena z egzaminu
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Ćwiczenia praktyczne	Egzamin ustny	Ocena z egzaminu

VI. Kryteria oceny, uwagi...

Ocena niedostateczna (2):

WIEDZA: Student nie ma wymaganej wiedzy na temat budowy teorii aksjomatycznej.

UMIEJĘTNOŚCI: Student nie potrafi analizować dowodów aksjomatycznych.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE: Student nie angażuje się w proces kształcenia.

Ocena dostateczna (3):

WIEDZA: Student opanował materiał dotyczący budowy teorii aksjomatycznej. Student ma ogólne pojęcie o specyfice metody aksjomatycznej.

UMIEJĘTNOŚCI: Student potrafi analizować z pomocą nauczyciela proste dowody aksjomatyczne.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE: Student angażuje się w proces kształcenia.

Ocena dobra (4):

WIEDZA: Wiedza studenta obejmuje całość przedstawionego materiału, ale może mieć braki w mniej ważnych szczegółach.

UMIEJĘTNOŚCI: Student potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe zadania w zakresie wszystkich wymaganych umiejętności.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE: Student angażuje się w proces kształcenia.

Ocena bardzo dobra (5):

WIEDZA: Student ma ugruntowaną i uporządkowaną wiedzę, obejmującą całość przedstawionego materiału, i potrafi swobodnie korzystać z tej wiedzy w sytuacjach problemowych.

UMIEJĘTNOŚCI: Student potrafi analizować problemy filozoficzne przy użyciu omówionych logik nieklasycznych, dyskutować poprawność proponowanych w literaturze rozwiązań oraz przydatność rachunków logiki nieklasycznej do analizy problemów filozoficznych.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE: Student wzorowo angażuje się w proces kształcenia.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
A. Grzegorzczak, Zarys logiki matematycznej, PWN, Warszawa 1969; R.M. Smullyan. First-order logic. Berlin: Springer-Verlag, 1968; W.A. Pogorzelski, J. Słupecki, O dowodzie matematycznym, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa 1962; S. C. Kleene, Introduction to Metamathematics, North-Holland, Amsterdam, 1952.
Literatura uzupełniająca
J. von Plato, Elements of Logical Reasoning, Cambridge: Cambridge University Press 2013.

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. DANE PODSTAWOWE

Nazwa przedmiotu	LOGIKA
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	LOGIC
Kierunek studiów	FILOZOFIA
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	STACJONARNE
Dyscyplina	FILOZOFIA
Język wykładowy	POLSKI

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	O. PROF. DR HAB. MARCIN TKACZYK
---	---------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	I, II	8
ćwiczenia	60	I, II	

Wymagania wstępne	Znajomość matematyki na poziomie szkoły średniej.
-------------------	---

II. CELE KSZTAŁCENIA

C1. Zapoznanie studenta z klasycznym rachunkiem logicznym, metodą aksjomatyczną, podstawami metalogiki i wybranymi prostymi logikami nieklasycznymi.
C2. Zapoznanie studenta z problemami, pojęciami, twierdzeniami i metodami logiki.
C3. Wykształcenie u studenta umiejętności rozwiązywania zadań z logiki.
C4. Uczulenie studenta na problematykę poprawności logicznej i błędu logicznego.

III. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie terminologię logiki formalnej w tym metalogiki.	W02, W04, W05
W_02	Student zna główne systemy logiczne i teorie oparte na logice, zasady ich konstrukcji i badania oraz ich własności.	W02, W04, W05
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student umie rozwiązywać zadania w zakresie klasycznego rachunku logicznego z uwzględnieniem badania poprawności dowolnego dowodu sformalizowanego, rozstrzygania oraz samodzielnego znajdowania typowych dowodów.	U05, U06
U_02	Student umie rozwiązywać proste zadania w zakresie metody aksjomatycznej i metalogiki z uwzględnieniem charakteryzowania teorii i oceny poprawności definicji.	U05, U06

U_03	Student umie rozwiązywać proste zadania w zakresie wybranych logik nieklasycznych.	U05, U06
U_04	Student umie rozpoznawać i charakteryzować najważniejsze błędy logiczne.	U05, U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		

IV. TREŚCI PROGRAMOWE

<ol style="list-style-type: none"> 1. Metoda aksjomatyczna. 2. Klasyczny rachunek logiczny. 3. Teorie oparte na logice. 4. Wybrane logiki nieklasyczne. 5. Geneza, rozwój, metody i miejsce logiki wśród typów wiedzy.

V. METODY REALIZACJI I WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	egzamin	protokół
W_02	Wykład konwencjonalny	egzamin	protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Ćwiczenia praktyczne	Aktywny udział w zajęciach Sprawdzian pisemny	Protokół
U_02	Ćwiczenia praktyczne	Aktywny udział w zajęciach Sprawdzian pisemny	Protokół
U_03	Ćwiczenia praktyczne	Aktywny udział w zajęciach Sprawdzian pisemny	Protokół
U_04	Ćwiczenia praktyczne	Aktywny udział w zajęciach Sprawdzian pisemny	Protokół
U_05	Ćwiczenia praktyczne	Aktywny udział w zajęciach Sprawdzian pisemny	Protokół
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

VI. KRYTERIA OCENY

Ćwiczenia. Warunkiem wystarczającym uzyskania oceny niedostatecznej (2.0) i niezaliczenia jest spełnienie co najmniej jednego podanego warunku. Warunkiem koniecznym i wystarczającym uzyskania określonej oceny pozytywnej (3.0 lub wyższej) jest spełnienie wszystkich warunków wskazanych dla tej oceny. Wyznaczanie zadań i ocena ich wykonania należą do prowadzącego zajęcia.

ocena	warunki
-------	---------

	nieobecności w semestrze	aktywność na zajęciach	praca domowa	sprawdziany łącznie
2.0	>3	poważne uchybienia	poważne uchybienia	≤50%
3.0	≤3	co najwyżej drobne uchybienia	co najwyżej drobne uchybienia	>50%, ≤60%
3.5	≤3	co najwyżej drobne uchybienia	co najwyżej drobne uchybienia	>60%, ≤70%
4.0	≤3	wzorowa	wzorowa	>70%, ≤80%
4.5	≤3	wzorowa	wzorowa	>80%, ≤90%
5.0	≤3	wzorowa	wzorowa	>90%

Wykład. Warunkami koniecznymi przystąpienia do egzaminu są co najwyżej trzykrotna nieobecność na wykładzie oraz zaliczenie ćwiczeń w każdym semestrze z oceną co najmniej dostateczną (3.0). Ocena końcowa należy do egzaminującego i zależy od stopnia samodzielnego wykonania zadań egzaminacyjnych w wyznaczonym czasie zgodnie z poniższą tabelą z tym, że nieusprawiedliwiona nieobecność na egzaminie oraz niezachowanie dyscypliny egzaminu są warunkami wystarczającymi uzyskania oceny niedostatecznej (2.0).

ocena	ocena wykonania zadań egzaminacyjnych
2.0	≤50%
3.0	>50%, ≤60%
3.5	>60%, ≤70%
4.0	>70%, ≤80%
4.5	>80%, ≤90%
5.0	>90%

VII. OBCIĄŻENIE STUDENTA PRACĄ

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	90
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	150

VIII. LITERATURA

Literatura podstawowa
E. J. Lemmon (1987), <i>Beginning Logic</i> , Boca Raton.
S. C. Kleene (2002), <i>Mathematical Logic</i> , Mineola NY.
L. Borkowski (1991), <i>Wprowadzenie do logiki i teorii mnogości</i> , Lublin.
Literatura uzupełniająca
D. Hilbert & W. Ackermann (1950), <i>Principles of Mathematical Logic</i> , New York: Chelsea Publishing Company.
L. Borkowski (1970), <i>Logika formalna</i> , Warszawa.
J. Słupecki & L. Borkowski (1984), <i>Elementy logiki matematycznej i teorii mnogości</i> , Warszawa.
D. Bonevac (2003), <i>Deduction. Introductory Symbolic Logic</i> , Blackwell Publishers Ltd.
R. M. Ackermann (1967), <i>Introduction to Many-Valued Logics</i> , London.

N. Rescher (1969), *Many-Valued Logic*, New York: McGraw-Hill.

E. J. Lemmon & D. Scott (1977), *An Introduction to Modal Logic*. Oxford: Blackwell.

G. E. Hughes & M. J. Cresswell (1996), *A New Introduction to Modal Logic*, London & New York: Routledge.

J. C. Beall, B. C. van Fraassen (2003), *Possibilities and Paradox. An Introduction to Modal and Many-Valued Logic*, Oxford.

A. Heyting (1971), *Intuitionism: An Introduction*, wyd. 3, Amsterdam & London: North-Holland.

R. M. Smullyan (2001), *Goedel's Incompleteness Theorems*, Oxford.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Metafizyka i antropologia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Metaphysics and Anthropology
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Paulina Sulenta
---	--------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	V	2

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z zakresu metafizyki oraz antropologii filozoficznej.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1. Zapoznanie z głównymi tezami filozoficznej teorii <i>creatio ex nihilo</i> .
2. Szczegółowa charakterystyka trzech aspektów stwórczego działania Absolutu: <i>creatio originalis, creatio continua, conservatio mundi</i> .

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna dzieje kształtowania się problemu powstania świata oraz jego wyjaśniania przez odwołanie się do stworzenia z niczego, a także rolę, jaką odegrała filozoficzna teoria <i>creatio ex nihilo</i> w europejskiej kulturze intelektualnej.	W01
W_02	Student zna podstawową terminologię z zakresu klasycznej metafizyki i antropologii filozoficznej dotyczącą powstawania świata i człowieka (m.in. rodzenie, tworzenie, porządkowanie, stwarzanie) w języku polskim, greckim i łacińskim.	W03, W04
W_03	Student posiada ogólną wiedzę z zakresu metafizyki stworzenia. Zna szczegółowo kontekst odkrycia i uzasadnienia filozoficznej teorii „ <i>creatio ex nihilo</i> ” oraz charakterystykę trzech przejawów aktu stwórczego: <i>creatio originalis, creatio continua,</i>	W05, W06

	<i>conservatio mundi.</i>	
--	---------------------------	--

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1. Etapy formowania się filozoficznej teorii <i>creatio ex nihilo</i>. 2. Sformułowanie i uzasadnienie filozoficznej teorii kreacjonizmu. 3. Charakterystyka aktu <i>creatio originalis</i>. 4. <i>Creatio continua</i> rozumnych dusz ludzkich. 5. Kwestia możliwości samopodtrzymywania się świata w istnieniu (<i>conservatio mundi</i>). 6. Możliwość unicestwienia świata przez Absolut.
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01, W_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
W_03	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa

VI. Kryteria oceny, wagi...

100% – egzamin ustny

Ocena niedostateczna

(W) Student nie zna terminologii metafizycznej i antropologicznej dotyczącej powstawania świata i człowieka, nie posiada podstawowej wiedzy z zakresu filozoficznej teorii *creatio ex nihilo*, kontekstu jej odkrycia i uzasadnienia oraz nie potrafi scharakteryzować różnych aspektów aktu stwórczego.

Ocena dostateczna

(W) Student posiada minimalną znajomość terminologii metafizycznej i antropologicznej dotyczącej powstawania świata i człowieka, posiada elementarną wiedzę z zakresu filozoficznej teorii *creatio ex nihilo*, kontekstu jej odkrycia i uzasadnienia oraz w podstawowym stopniu potrafi scharakteryzować różne aspekty aktu stwórczego.

Ocena dobra

(W) Student dobrze zna terminologię metafizyczną i antropologiczną dotyczącą powstawania świata i człowieka. Posiada usystematyzowaną wiedzę z zakresu filozoficznej teorii *creatio ex nihilo*, kontekstu jej odkrycia i uzasadnienia oraz w potrafi scharakteryzować różne aspekty aktu stwórczego.

Ocena bardzo dobra

(W) Student bardzo dobrze opanował terminologię metafizyczną i antropologiczną dotyczącą powstawania świata i człowieka. Posiada usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę z zakresu filozoficznej teorii *creatio ex nihilo*, kontekstu jej odkrycia i uzasadnienia oraz w potrafi szczegółowo scharakteryzować różne aspekty aktu stwórczego.

Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	15

VII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. Św. Tomasz z Akwinu, <i>Summa contra gentiles. Prawda wiary chrześcijańskiej w dyskusji z poganami, innowiercami i błędzycami</i>, tłum. Z. Włodek, W. Zega, t. 1, Poznań 2003. 2. Św. Tomasz z Akwinu, <i>Kwestie dyskutowane o mocy Boga</i>, t. I-V, tłum. zb., red. M. Olszewski, M. Paluch, Kęty–Warszawa 2008–2011. 3. A. Maryniarczyk, <i>Dlaczego stworzenie „ex nihilo”</i>. Teoria metafizycznego kreacjonizmu, Lublin 2018. 4. P. Sulenta, <i>Stwórcza moc Boga. Stanowisko św. Tomasza z Akwinu</i>, Lublin 2020. 5. G. Szumera, <i>Metafizyka Stworzenia. Świętego Tomasza z Akwinu teoria creatio ex nihilo</i>, Lublin 2017.
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none"> 1. G. Coyne, <i>Początki i stworzenie</i>, w: <i>Czy przed Wielkim Wybuchem był Bóg? Argumenty naukowców i teologów</i>, red. T. Wabbel, tłum. B. Baran, Warszawa 2007, s. 15–29. 2. J. Domański, „<i>Stworzenie z niczego</i>”. Kilka uwag o genezie i rozwoju pojęcia, „<i>Roczniki Filozoficzne</i>” 37–38 (1989–1990), z. 1, s. 31–41. 3. <i>Ewolucjonizm czy kreacjonizm. Przyszłość cywilizacji Zachodu</i>, red. P. Jaroszyński [i in.], Lublin 2008. 4. D. Kokoć, <i>Creatio ex nihilo a filozoficzne wyodrębnienie problematyki istnienia</i>, „<i>Przegląd Religioznawczy</i>” 251 (2014), nr 1, s. 55–64. 5. M. Słomka, <i>Działanie Boga w świecie. Analiza filozoficzna</i>, Lublin 2018. 6. G. Stolarski, <i>Tomasza z Akwinu metafizyka stworzenia jako constitutio ipsa dependentia</i>, „<i>Roczniki Filozoficzne</i>” 62 (2014), nr 2, s. 97–114. 7. J. Wojtysiak, <i>Starożytne początki problematyki istnienia</i>, „<i>Kwartalnik Filozoficzny</i>” 29 (2001) nr 1, s. 5–27.

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Metafizyka-Ontologia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Metaphysics-Ontology
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Tomasz Duma
---	-------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
wykład	45	I, II	9
ćwiczenia	45	I, II	

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z zakresu szkoły średniej (liceum); podstawowe umiejętności interpretacji tekstów filozoficznych.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Zapoznanie z specyfiką poznania metafizycznego i odróżnienie go od innych typów poznania
C2. Omówienie najważniejszych koncepcji bytu, jak i koncepcji metafizyki oraz ontologii; wskazanie źródeł różnicowań oraz konsekwencji wynikających z poszczególnych stanowisk
C3. Zapoznanie ze współczesną metafizyką realistyczną, sposobem jej uprawiania oraz aplikacją do tzw. metafizyk szczegółowych
C4. Dostarczenie narzędzi rozumienia świata osób i rzeczy przez wskazanie na przyczyny ich istnienia i działania

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie podstawowe terminy dotyczące zagadnień, którymi zajmuje się metafizyka realistyczna w języku łacińskim, greckim i angielskim	W04
W_02	Student zna główne koncepcje rzeczywistości (bytu), jakie pojawiły na przestrzeni dziejów, ich założenia i konsekwencje	W05
W_03	Student posiada uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu	W06

	uwraźniania przedmiotu metafizyki oraz specyfiki poznania metafizycznego	
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi rozumiejąco opisywać i wyjaśniać otaczającą go rzeczywistość oraz stosować metodę metafizyki realistycznej do rozwiązywania szczegółowych problemów filozoficznych	U02
U_02	Student umie streścić tekst naukowy z zakresu metafizyki oraz przygotować prostą rozprawę z zastosowaniem metody metafizycznej	U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów identyfikować i formułować problemy metafizyczne, merytorycznie je dyskutować i analizować, prezentować własne propozycje ich rozwiązania lub wskazywać odpowiedzi zawarte w literaturze przedmiotu	K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Pierwsza część wykładu poświęcona jest refleksji metametafizycznej obejmującej dzieje nazwy „metafizyka” (ontologia), specyfikę poznania metafizycznego, metodę wyodrębniania przedmiotu metafizyki, sposoby metafizycznego uzasadniania tez oraz relację metafizyki realistycznej do nowożytnych i współczesnych ontologii.

W drugiej części wykładu student zapozna się z najbardziej nośnymi interpretacjami rzeczywistości (monistyczną, dualistyczną, pluralistyczną i realistyczną), które znalazły się u podstaw różnych koncepcji metafizyk (zwanym też od XVII w. ontologiami): metafizyki bytu materialnego, metafizyki bytu idealnego, metafizyki bytu możliwego, metafizyki bytu realnego.

Trzecia część wykładu wprowadza studenta w sam proces rozumiejącego poznania świata, jakiego dostarcza metafizyka poszukująca odpowiedzi na pytanie: dlaczego? Poznanie to dokonuje się poprzez (1) wyodrębnienie powszechnych (transcendentalnych) właściwości bytów, takich jak: bycie rzeczą, jednym, odrębnym, nośnikiem prawdy, dobra i piękna, oraz odkrycie metafizycznych praw rządzących bytowaniem rzeczy, takich jak: prawo tożsamości, niesprzeczności, wyłączonego środka, racji bytu, celowości i integralności; (2) wyodrębnienie złożań bytowych, które ukazują wewnętrzną strukturę bytów (akt i możność, materia i forma, substancja i przypadłość, istota i istnienie) i wyjaśniają ich naturę; (3) wskazanie na uprzączynowany i analogiczny sposób bytowania rzeczy, stanowiący podstawę sformułowania teorii przączynowego i analogicznego poznania, którym posługuje się metafizyka.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01, W_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny / zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / karta zaliczeniowa
W_03	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny / zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / karta zaliczeniowa
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny /raport z obserwacji
U_02	Analiza tekstu	Kolokwium / Test /	Uzupełnione i ocenione

		Sprawdzian pisemny	kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny / raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena z wykładu: 100% – egzamin ustny; warunkiem zaliczenia wykładu i przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń.

Ocena z ćwiczeń: 40% – obecność na zajęciach; 40% – Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny, 20% – aktywność na zajęciach.

Ocena niedostateczna

(W) Student nie zna i nie rozumie podstawowych terminów metafizycznych oraz głównych koncepcji rzeczywistości, jakie pojawiły na przestrzeni dziejów, ich założeń ani konsekwencji. Nie posiada wiedzy z zakresu uwyrażniania przedmiotu metafizyki oraz specyfiki poznania metafizycznego.

(U) Student nie potrafi rozumiejąco opisywać i wyjaśniać otaczającej go rzeczywistość oraz stosować metody metafizyki realistycznej do rozwiązywania szczegółowych problemów filozoficznych. Nie umie streścić metafizycznego tekstu naukowego oraz przygotować prostej rozprawy z zastosowaniem metody metafizycznej.

(K) Student nie potrafi identyfikować i formułować problemów metafizycznych, merytorycznie ich dyskutować i analizować, prezentować własnych propozycji ich rozwiązania ani wskazywać odpowiedzi zawartych w literaturze przedmiotu.

Ocena dostateczna

(W) Student w słabym stopniu opanował znajomość terminów metafizycznych oraz głównych koncepcji rzeczywistości, jakie pojawiły na przestrzeni dziejów, ich założeń oraz konsekwencji. Posiada minimalną wiedzę w zakresie uwyrażniania przedmiotu metafizyki oraz specyfiki poznania metafizycznego.

(U) Student z trudem rozumiejąco opisuje i wyjaśnia otaczającą go rzeczywistość i w nielicznych, bardzo prostych przypadkach potrafi zastosować metodę metafizyki realistycznej do rozwiązywania problemów filozoficznych. Słabo opanował umiejętność streszczania metafizycznego tekstu naukowego oraz przygotowywania prostej rozprawy z zastosowaniem metody metafizycznej.

(K) Student potrafi identyfikować jedynie proste problemy metafizyczne i wskazywać odpowiedzi zawarte w podstawowej literaturze przedmiotu.

Ocena dobra

(W) Student dobrze zna terminy metafizyczne oraz główne koncepcje rzeczywistości, jakie pojawiły na przestrzeni dziejów, ich założeń oraz konsekwencje. Posiada ugruntowaną wiedzę w zakresie uwyrażniania przedmiotu metafizyki oraz specyfiki poznania metafizycznego.

(U) Student rozumiejąco opisuje i wyjaśnia otaczającą go rzeczywistość oraz potrafi zastosować metodę metafizyki realistycznej do rozwiązywania problemów filozoficznych. Dobrze opanował umiejętność streszczania metafizycznego tekstu naukowego oraz przygotowywania prostej rozprawy z zastosowaniem metody metafizycznej.

(K) Student potrafi identyfikować i formułować problemy metafizyczne, merytorycznie je dyskutować i analizować oraz wskazywać odpowiedzi zawarte w literaturze przedmiotu.

Ocena bardzo dobra

W) Student bardzo dobrze zna i rozumie podstawowe terminy metafizyczne oraz główne koncepcje rzeczywistości, jakie pojawiły na przestrzeni dziejów, ich założenia oraz konsekwencje. Posiada ugruntowaną, szczegółową wiedzę z zakresu uwyrażniania przedmiotu metafizyki oraz specyfiki poznania metafizycznego.

(U) Student potrafi bardzo dobrze rozumiejąco opisywać i wyjaśniać otaczającą go rzeczywistość oraz bezbłędnie stosować metodę metafizyki realistycznej do rozwiązywania szczegółowych problemów filozoficznych. Doskonale opanował umiejętność streszczania metafizycznego tekstu naukowego oraz przygotowywania prostej rozprawy z zastosowaniem metody metafizycznej.

(K) Student potrafi bardzo dobrze identyfikować i formułować problemy metafizyczne, merytorycznie je dyskutować i analizować, prezentować własne propozycje ich rozwiązania oraz wskazywać odpowiedzi zawarte w literaturze przedmiotu.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	90
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	180

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. Arystoteles, <i>Metafizyka</i>, tłum. K. Leśniak, Warszawa 2003; 2. S. Kamiński, <i>On the Metaphysical Cognition. O poznaniu metafizycznym</i>, trans. M. Stępień, Lublin 2020. 3. M.A. Krąpiec, <i>Metafizyka. Zarys teorii bytu</i>, Lublin 1995. 4. M.A. Krąpiec, A. Maryniarczyk, <i>Rozmowy o metafizyce</i>, Lublin 1997. 5. A. Maryniarczyk, <i>Zeszyty z metafizyki 1-7</i>, Lublin 2000-2015. 6. Platon, <i>Państwo</i>, tłum. W. Witwicki, Kęty 2001. 7. Platon, <i>Fedon</i>, tłum. W. Witwicki, Warszawa 2006. 8. Św. Tomasz z Akwinu, <i>De Veritate</i>, q. I.
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none"> 1. E. Gilson, <i>Byt i istota</i>, Warszawa 1963.

2. E. Gilson, *Realizm tomistyczny*, Warszawa 1968.
3. P. Jaroszyński, *Metafizyka czy ontologia?*, Lublin 2011.
4. M.A. Krąpiec, *Teoria analogii bytu*, Lublin 1993.
5. M. A.Krąpiec, *Struktura bytu*, Lublin 1995.
6. W. Stróżewski, *Ontologia*, Kraków 2005.
7. S. Swieżawski, *Z dziejów filozofii klasycznej*, Kraków 2000.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Metodologia historii filozofii
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Methodology of the history of philosophy
Kierunek studiów	filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Wanda Bajor, prof. KUL
---	--------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	III	3

Wymagania wstępne	podstawowa znajomość historii filozofii
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. zapoznanie studenta z elementami warsztatu historyka filozofii
C2. pogłębienie wiedzy w zakresie metodyki pracy naukowej, zwłaszcza w obszarze historii filozofii, ze szczególnym uwzględnieniem nauk pomocniczych historii/historii filozofii
C3. zapoznanie studenta z krytyką tekstu i opracowaniem edycji krytycznej źródeł

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		

W_01	ma szczegółową wiedzę w zakresie podstawowych nauk pomocniczych historii/historii filozofii w aspekcie metodologicznym	W_04
W_02	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową na temat warsztatu naukowego historyka filozofii oraz ethosu pracy historyka filozofii	W_05
W_03	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w zakresie metod historycznych/historyczno-filozoficznych oraz roli historii filozofii	W_06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_1	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informację ze źródeł drukowanych i elektronicznych oraz formułować na tej podstawie sądy krytyczne	U_01
U_8	posiada umiejętność pracy nad tekstami źródłowymi oraz opracowaniami, zwłaszcza w zakresie krytyki tekstu z wykorzystaniem nauk pomocniczych historii/historii filozofii	U_08
U_11	potrafi wykorzystać szczegółową wiedzę metodyczną i zastosować w badaniach naukowych w pracy ze źródłami historycznymi i w pisaniu prac dyplomowych/naukowych	U_11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	potrafi dokonać pogłębionej analizy sytuacji i problemów oraz samodzielnie sformułować propozycje ich rozwiązania a także zasięgnąć opinii ekspertów w uzasadnionych przypadkach	K_02
K_02	Potrafi uzasadnić rolę filozofii i odpowiedzialności Za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy	K_K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<p>I. Zagadnienia wstępne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nauka – pojęcie (definicja) i klasyfikacja nauk 2. Historia koncepcji nauki (skrótowy przegląd historyczny podstawowych metod uprawiania filozofii) <p>II. Historia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojęcie historii (przedmiot i zakres); historiografia, fakt historyczny a fakt dziejowy, zjawisko historyczne
--

<p>2. Nauki pomocnicze historii (historii filozofii); szczególnie: chronologia, kodykologia, paleografia.</p> <p>3. Metoda - definicja i składniki (etapy) metody. Metody - indukcyjna i dedukcyjna; metody historyczne: filologiczna, statystyczna, geograficzna, porównawcza, retrogresywna</p> <p>III. Źródłoznawstwo</p> <p>Specyfika i etapy pracy na źródłach historycznych: - klasyfikacja źródeł, struktura źródła, gatunki źródeł pisanych, wiedza źródłowa</p> <p>Krytyka tekstu (źródła historycznego):</p> <ul style="list-style-type: none"> - krytyka zewnętrzna - krytyka wewnętrzna <p>IV. Dalsze etapy pracy naukowej historyka (historyka filozofii)</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie syntezy i jej elementy: dyspozycja, kompozycja, ekspozycja - rodzaje prac naukowych (podręcznik, artykuł (rodzaje), przyczynek, monografia, recenzja, hasło encyklopedyczne, edycja) i prace dyplomowe (praca magisterska) - charakterystyka pracy naukowej historyka filozofii; etos pracy historyka filozofii i rola historii filozofii.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	wykład konwersatoryjny	praca pisemna	oceniony tekst pracy pisemnej
W_02	praca z tekstem	praca pisemna	oceniony tekst pracy pisemnej
W_03	dyskusja	obserwacja	karta oceny pracy w grupie
UMIĘJĘTNOŚCI			
U_01	analiza tekstu	praca pisemna	karta oceny pracy w grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja	obserwacja	karta oceny pracy w grupie

K_02	praca w grupach w różnych rolach	obserwacja	karta oceny pracy w grupie
------	----------------------------------	------------	----------------------------

VI. Kryteria oceny, uwagi...

Podstawą oceny w czasie konwersatorium będzie: zaliczenie w formie pisemnej – 50 %, oraz aktywność studenta w czasie prowadzonych zajęć – 50 %.

Na ocenę bardzo dobrą – student musi potrafić dokonać periodyzacji etapów rozwoju historii filozofii, mieć wiedzę na temat metod historii filozofii, znać nauki pomocnicze historii filozofii (zwłaszcza paleografii, kodykologii i chronologii), mieć pogłębioną wiedzę z zakresu źródłoznawstwa, heurystyki źródeł i opracowań; oraz krytyki tekstu i przygotowanie do pracy nad edycją krytyczną źródeł i wykazać się praktyczną umiejętnością w tym zakresie.

Na ocenę dobrą – student musi dokonać periodyzacji etapów rozwoju historii filozofii, znać metody historii filozofii, scharakteryzować nauki pomocnicze historii filozofii, znać dobrze *Załącznik nr 5 do dokumentacji programowej* problematykę związaną ze źródłoznawstwem, heurystyką źródeł i opracowań; oraz krytyką tekstu i przygotowaniem do pracy nad edycją krytyczną źródeł.

Na ocenę dostateczną – student musi dokonać periodyzacji historii filozofii, znać metody historii filozofii, wymienić przynajmniej nauki pomocnicze historii filozofii i je krótko opisać oraz scharakteryzować zagadnienia dotyczące krytyki tekstu i edycji krytycznej tekstu źródłowego.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa

Literatura podstawowa

1. Stanisław Kościałkowski, *Historyka. Wstęp do studiów historycznych*, Londyn 1954.
2. Benon Miśkiewicz, *Wstęp do badań historycznych*, W-wa-Poznań 1985
3. Pawlak M., Serczyk J., *Podstawy badań historycznych*, skrypt, Bydgoszcz 1991.
4. J. Topolski, *Metodologia historii*, Warszawa 1973.
5. Z. Kuderowicz, *Przegląd metod historii filozofii*, w: *Nauka dla wszystkich*, Kraków 293 (1978), s. 3-31.

Literatura uzupełniająca

1. S. Swieżawski, Zagadnienie historii filozofii, Warszawa 1966
2. Tenże, Prawda i tajemnica. Pisma filozoficzne, Warszawa 2007.
3. J. Czerkawski, Badania nad dziejami filozofii a historyzm, „Roczniki Filozoficzne”, 52 (2004), nr 2, s. 97-109.
4. S. Janeczek, Między filozoficzną historią filozofii a historią kultury, „Roczniki Filozoficzne”, 55 (2007), nr 1, s. 89-108.
5. J. Szymański, Nauki pomocnicze historii, Warszawa 1983.
6. W. Semkowicz, Encyklopedia nauk pomocniczych historii, Kraków 1999.
7. Tenże, Paleografia łacińska, Kraków 2002.
8. Encyklopedia nauk pomocniczych historii nowożytnej i najnowszej, K. Bobowski, K. Burski, B. Turoń (red.) Wrocław 1976

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Nurty filozofii najnowszej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Trends in Contemporary Philosophy
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Anna Głąb, prof. KUL
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	VI	3

Wymagania wstępne	W1 – Znajomość podstawowych kategorii filozoficznych W2 – Podstawowa znajomość dziejów filozofii, w szczególności historii filozofii nowożytnej i współczesnej
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – Analiza podstawowych pojęć i koncepcji filozofii najnowszej
C2 – Opanowanie przez studentów analizy źródłowego tekstu filozoficznego
C3 – kształtowanie u studentów umiejętności analitycznego i syntetycznego myślenia oraz zdolności argumentacyjnych i postawy krytycyzmu

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna podstawową terminologię filozoficzną polską i angielską w dziedzinie historii filozofii	W04
W_02	Student ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą współczesne stanowiska filozoficzne w dziedzinie historii filozofii	W05
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada umiejętność argumentowania w mowie i piśmie, poprawnie stosując terminologię specjalistyczną, z wykorzystaniem poglądów własnych oraz innych autorów oraz formułowania wniosków	U06
U_02	Student potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	U11
U_03	Student umie posługiwać się ze zrozumieniem podstawową terminologią wypracowaną przez filozofów współczesnych	U01, U05

KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student umie zinterpretować tezy typowe dla filozofii współczesnej i dyskutować na ich temat	K02, K05
K_02	Student potrafi zastosować zdobytą wiedzę w dyskusowaniu współczesnych problemów życia społecznego	K_K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Konwersatorium służy pogłębieniu wiedzy z zakresu historia filozofii współczesnej (XXI wieku), przede wszystkim w oparciu o lekturę i analizę tekstów źródłowych (klasycznych). Przy tym szczególny nacisk kładzie się na wydobycie natury problemów filozoficznych obecnych w myśli najnowszej, na wyjaśnienie struktury argumentacyjnej omawianych doktryn filozoficznych oraz opanowanie siatki terminologicznej wypracowanej przez myślicieli współczesnych. W roku akademickim 2021/2022 przedmiotem konwersatorium będzie myśl filozoficzna Marthy C. Nussbaum.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium	Karta egzaminacyjna
W_02	Praca z tekstem / Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu / Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Praca w grupach w różnych rolach	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena niedostateczna

(W) - Student nie posiada podstawowej wiedzy nt. filozofii najnowszej.

(U) - Student nie potrafi analizować i nie rozumie podstawowych treści konwersatorium; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy ani posługiwać się nimi.

Ocena dostateczna

(W) - Student posiada ogólną wiedzę nt. filozofii najnowszej; ma jednak ograniczoną znajomość poglądów jej podstawowych przedstawicieli.

(U) - Student w stopniu minimalnym analizuje i rozumie treści zajęć. Z pomocą prowadzącego rekonstruuje treść tekstu źródłowego oraz dokonuje jego analizy.

Ocena dobra

(W) - Student posiada uporządkowaną wiedzę nt. filozofii najnowszej (podstawowych pojęć, jej przedstawicieli oraz ich poglądów).

(U) - Student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę, a także w sposób poprawny z niej korzysta w sytuacji problemowej. Czyta ze zrozumieniem teksty źródłowe, z pomocą prowadzącego rozwiązuje stawiane mu problemy.

Ocena bardzo dobra

(W) - Student ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę nt. filozofii najnowszej, zna gruntownie poglądy jej przedstawicieli oraz kategorie filozoficzne przez nią wypracowane; potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę w trakcie zajęć oraz samodzielnie rozwiązuje zadane problemy z jednoczesnym uzasadnieniem wyboru ich rozwiązań oraz odniesieniem do dostępnej literatury przedmiotu.

(U) - Student ma opanowane narzędzia analizy i syntezy posiadanej wiedzy (z odniesieniem do aktualnej literatury przedmiotu) oraz poprawnie, samodzielnie z nich korzysta w sytuacjach problemowych.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa: A. Głąb, <i>Rozum w świecie praktyki. Poglądy filozoficzne Marthy C. Nussbaum</i> (Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2010).
Literatura uzupełniająca: Martha C. Nussbaum, <i>W trosce o człowieczeństwo. Klasyczna obrona reformy kształcenia ogólnego</i> , Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej 2008. Martha C. Nussbaum, <i>Gniew i wybaczenie. Uraza, wielkoduszność, sprawiedliwość</i> , Warszawa: Wydawnictwo Zielone Drzewo 2016. Urszula Lisowa, <i>Wyobraźnia, sztuka, sprawiedliwość. Marthy Nussbaum koncepcja zdolności jako podstawa egalitarnego liberalizmu</i> , Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 2017.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Ogólna metodologia nauk
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Methodology of science
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Monika Walczak, prof. KUL
---	-----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	III	3
ćwiczenia	30	III	

Wymagania wstępne	Elementarna wiedza z zakresu logiki
-------------------	-------------------------------------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 kształcenie studentów w zakresie kultury logiczno-metodologicznej
C2 przedstawienie podstawowych zagadnień z zakresu semiotyki i ogólnej metodologii nauk.
C3 dostarczenie narzędzi krytycznego myślenia i wyrażania myśli

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	student zna podstawowe typy wyrażen i rozumie ich specyfikę	K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07
W_02	student zna elementarne typy czynności wiedzotwórczych i rozumie ich specyfikę	K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07
W_03	student zna główne sposoby uzasadniania twierdzeń i rozumie ich specyfikę	K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07
W_04	student potrafi wymienić podstawowe typy nauk i rozumie ich metodologiczną specyfikę	K_W02, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	student potrafi analizować wyrażenia w aspekcie syntaktycznym, semantycznym i pragmatycznym	K_U01, K_U02, K_U05, K_U06
U_02	student potrafi wykonywać poprawnie podstawowe czynności wiedzotwórcze	K_U01, K_U02, K_U064, K_U05, K_U06
U_03	student potrafi analizować proste rozumowania, ustalając ich strukturę i oceniając poprawność	K_U01, K_U02, K_U05, K_U06
U_04	student umie rozpoznawać, nazywać i charakteryzować podstawowe błędy logiczne	K_U01, K_U02, K_U05, K_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	student potrafi stawiać problemy i je rozwiązywać	K_K01, K_K02
K_02	student potrafi współpracować z innym przy rozwiązywaniu problemów	K_K01, K_K02
K_03	student rozumie potrzebę rozwijania swej wiedzy w celu zdobywania coraz większej kultury logicznej przydatnej w komunikacji społecznej oraz ma świadomość roli filozofii i odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego	K_K03, K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykład poświęcony jest podstawowym zagadnieniom z zakresu semiotyki logicznej (język) i ogólnej metodologii nauk (podstawowe czynności poznawcze i ich wytwory).

1. Miejsce logiki wśród innych nauk (typologia nauk), działy logiki: logika formalna, semiotyka logiczna, metodologia nauk; 2. Semiotyka logiczna jako nauka o języku; 3. Semiotyczna charakterystyka języka; 4. Wyrażenia językowe i ich funkcje; 5. Zdanie; 6. Nazwa; 7. Funktor; 8. Błędy językowe; 9. Porządkowanie rzeczowe i logiczne pewnej

dziedziny; 10. Elementy teorii definicji; 11. Elementy teorii pytań (logika erotetyczna); 12. Elementy teorii rozumowań; 13. Elementy teorii dyskusji (erystyka).

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem	Egzamin pisemny Kolokwium	Karta egzaminacyjna Uzupełnione i ocenione kolokwium
W_02	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem	Egzamin pisemny Kolokwium	Karta egzaminacyjna Uzupełnione i ocenione kolokwium
W_03	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem	Egzamin pisemny Kolokwium	Karta egzaminacyjna Uzupełnione i ocenione kolokwium
W_04	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem	Egzamin pisemny Kolokwium	Karta egzaminacyjna Uzupełnione i ocenione kolokwium
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Egzamin pisemny Kolokwium	Karta egzaminacyjna Uzupełnione i ocenione kolokwium
U_02	Analiza tekstu	Egzamin pisemny Kolokwium	Karta egzaminacyjna Uzupełnione i ocenione kolokwium
U_04	Analiza tekstu	Egzamin pisemny Kolokwium	Karta egzaminacyjna Uzupełnione i ocenione kolokwium
U_05	Analiza tekstu	Egzamin pisemny Kolokwium	Karta egzaminacyjna Uzupełnione i ocenione kolokwium
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Protokół
K_02	Dyskusja	Obserwacja	Protokół
K_03	Dyskusja	Obserwacja	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń.

Na ocenę 2

Wiedza

Student nie posiada podstawowej wiedzy nt. elementarnych typów wyrażen i czynności

wiedzotwórczych, sposobów uzasadniania twierdzeń oraz podstawowych typów nauk. Nie zna aktualnej literatury przedmiotu.

Umiejętności

Student nie potrafi analizować i nie rozumie podstawowych treści zajęć; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy ani posługiwać się nimi.

Kompetencje społeczne

Student nie angażuje się we własny proces zdobywania wiedzy, nie wywiązuje się ze stawianych mu celów i zadań, nie angażuje się w dyskusje stawianych problemów.

Na ocenę 3

Wiedza

Student posiada ogólną wiedzę nt. elementarnych typów wyrażen i czynności wiedzotwórczych, sposobów uzasadniania twierdzeń oraz podstawowych typów nauk. Ma ograniczoną znajomość aktualnie dyskutowanych kwestii z zakresu treści przedmiotu.

Umiejętności

Student w stopniu minimalnym analizuje i rozumie treści zajęć. Z pomocą prowadzącego rekonstruuje treść tekstu źródłowego oraz dokonuje jego analizy.

Kompetencje społeczne

Student uczestniczy w zajęciach, ale jego postawa jest bierna, pozbawiona Kreatywności i zaangażowania. W małym stopniu angażuje się w dyskusje i korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

Na ocenę 4

Wiedza

Student posiada uporządkowaną wiedzę nt. elementarnych typów wyrażen i czynności wiedzotwórczych, sposobów uzasadniania twierdzeń oraz podstawowych typów nauk. Ma rozeznanie w aktualnie dyskutowanych problemach z zakresu semiotyki logicznej i metodologii nauk.

Umiejętności

Student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę, a także w sposób poprawny z niej korzysta w sytuacji problemowej. Czyta ze zrozumieniem teksty naukowe, z pomocą prowadzącego rozwiązuje stawiane mu problemy.

Kompetencje społeczne

Student aktywnie uczestniczy w zajęciach, wykazuje otwartość na potrzebę pogłębiania posiadanej wiedzy i umiejętności. Chętnie angażuje się w dyskusje.

Na ocenę 5

Wiedza

Student ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę nt. elementarnych typów wyrażen i czynności wiedzotwórczych, sposobów uzasadniania twierdzeń oraz podstawowych typów nauk. Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę w trakcie zajęć oraz samodzielnie rozwiązuje zadane problemy z jednoczesnym uzasadnieniem wyboru ich rozwiązań oraz odniesieniem do dostępnej literatury przedmiotu.

Umiejętności

Student ma opanowane narzędzia analizy i syntezy posiadanej wiedzy (z odniesieniem do aktualnej literatury przedmiotu) oraz poprawnie, samodzielnie z nich korzysta w sytuacjach problemowych.

Kompetencje społeczne

Student w sposób aktywny uczestniczy w zajęciach, z własnej inicjatywy pogłębia i doskonali posiadaną wiedzę i umiejętności. W sposób wnikliwy korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

Skala ocen stosowana do egzaminu: egzamin pisemny, 5 pytań i zadań, każde oceniane w skali 0-2 pkt.

Przedziały na poszczególne oceny:

ocena 2: 0 – 3 punktów

ocena 3: 3,25 – 5,75 punktów

ocena 3+: 6 – 6,75 punktów

ocena 4: 7 – 7,75 punktów

ocena 4+: 8 – 8,75 punktów

ocena 5: 9 – 10 punktów

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Ajdukiewicz K., Logika pragmatyczna, Warszawa 1965, 1975. Hajduk Z., Ogólna metodologia nauk, Lublin 2001, 2005, 2007, 2012. Ziembiński Z., Logika praktyczna, Warszawa (wiele wydań).
Literatura uzupełniająca
Hołówka T., Błędy, spory, argumenty. Szkice z logiki stosowanej, Warszawa 1998. Hołówka T., Kultura logiczna w przykładach, Warszawa 2007. Jadacki Jacek J., Elementy semiotyki logicznej i metodologii w zadaniach, Warszawa 2004. Jadacki J. J., Spór o granice języka. Elementy semiotyki logicznej i metodologii, Warszawa (2001) 2010. Kamiński S., Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk, wyd. 4, Lublin 1992. Kisielewicz A., Logika i argumentacja. Praktyczny kurs krytycznego myślenia, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2017. Malinowski G., Logika ogólna, Warszawa 2010. Marciszewski W., Mała encyklopedia logiki, Wrocław 1970, 1988. Marciszewski W., Sztuka rozumowania w świetle logiki, Warszawa 1994. Schopenhauer A., Erystyka czyli sztuka prowadzenia sporów, Warszawa 2000 (lub inne wydania). Szymanek K., Sztuka argumentacji. Słownik terminologiczny, Warszawa 2001. Szymanek K., K.A. Wieczorek, A.S. Wójcik, Sztuka argumentacji. Ćwiczenia w badaniu argumentów, Warszawa 2003. Trzęsicki K., Logika z elementami semiotyki i retoryki, Białystok 2009.

Walton Douglas, Informal Logic. A Pragmatic Approach, Cambridge 2008.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Podstawy psychologii i historii myśli psychologicznej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Basics of psychology and history of psychological thought
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Andrzej Januszewski
---	------------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	V	3

Wymagania wstępne	Otwartość na zdobywanie i pogłębianie wiedzy z zakresu psychologii: podstawowe pojęcia, prawa psychologii, procesy orientacji i regulacji psychologicznej, zdrowie i zaburzenia psychiczne
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – opanowanie ogólnej wiedzy z zakresu podstawowych procesów psychologicznych wypracowanych przez współczesną psychologię
C2 – kształtowanie umiejętności aplikowania wiedzy psychologicznej do różnych sfer życia człowieka związanych z adaptacją i rozwojem osobistym
C3 – kształtowanie krytycznego ustosunkowania do podejmowanych zagadnień oraz poczucia odpowiedzialności za praktyczne wykorzystanie posiadanej wiedzy

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA: absolwent zna i rozumie		
W_01	rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury duchowej	K_W01
W_02	ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii/psychologii w relacji do teologii, nauk formalnych, humanistycznych, przyrodniczych	K_W02
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent potrafi		
U_01	wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informację ze źródeł drukowanych i elektronicznych oraz formułować na tej podstawie sądy krytyczne	K_U01
U_02	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania	K_U03

	zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową	
U_03	posiada umiejętność pisania streszczeń oraz prostych rozpraw w języku, w którym prowadzony jest kierunek studiów, z wykorzystaniem literatury przedmiotu	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: absolwent jest gotów do		
K_01	określania priorytetów służących realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	K_K01
K_02	dokonywania pogłębionej analizy sytuacji i problemów oraz samodzielnego formułowania propozycji ich rozwiązania oraz zasięgania opinii ekspertów w uzasadnionych przypadkach	K_K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1. Obszary poznania psychologicznego; stany zewnętrzne i wewnętrzne, cechy indywidualne i wspólne. 2. Typy poznania psychologicznego (pełne, aspektowe, obiektywne, subiektywne); Poznanie psychologiczne w aspekcie stanu i procesu. 3. Założenia systemowe psychologii behawiorystycznej, etapy rozwoju behawioryzmu, przedstawiciele; Rola kar i nagród w systemie behawiorystycznym, ich rodzaje i funkcje w kształtowaniu zachowań; Metody terapii behawioralnej; Poczucie lokalizacji kontroli według J. Rottera. 4. Człowiek w ujęciu koncepcji socjobiologicznej; konflikt natura vs. kultura; Altruizm krewniaczy i odwzajemniony rozumiany w perspektywie socjobiologicznej. 5. Poznawcza koncepcja człowieka; założenia systemowe, przedstawiciele; Konstrukty osobisty: istota, geneza, funkcje; Istota sterowania zewnętrznego i wewnętrznego; Dysonans poznawczy: pojęcie, geneza i funkcje dysonansu poznawczego; Proces motywacyjny w ujęciu psychologii poznawczej. 6. Psychodynamiczna koncepcja człowieka; modelu psychiki wg Z. Freuda; istota konfliktu podstawowego; przedstawiciele i tezy psychoanalizy kulturowej; psychologia głębi, archetypy i symbole. 7. Ego dojrzałe vs obciążone mechanizmami obronnymi, przegląd mechanizmów obronnych; geneza i natura kompleksów (np. Edypa, Elektry); narcyzm i neurotyczność. 8. Tezy systemowe humanistycznej koncepcji człowieka (nurt personalistyczny, np. C. Rogers, A. Maslow, i nurt egzystencjalny, np. V. Frankl, K. Jaspers); Istota i rola dylematów egzystencjalnych w rozwoju człowieka. 9. Uczenie: Istota oraz efekty uczenia się bazujące na warunkowaniu klasycznym i instrumentalnym; procesy generalizacji i różnicowania bodźców; konsekwencje i trudności różnicowania; uczenia się metodą wglądową. 10. Czynniki sprzyjające efektywnemu uczeniu się, w tym prawa R. Yerkesa - M. Dodsona; lęk a efektywność uczenia. 11. Procesy regulacji psychicznej: emocje i motywacje; podstawowe tezy teorii emocji i motywacji; główne klasyfikacje potrzeb; geneza i następstwa struktury potrzeb. Rola wartości w procesie motywacyjnym. 12. Frustracja: pojęcie, przyczyny i konsekwencje frustracji; podstawowe reakcje na frustrację;
--

następstwa frustracji; konflikty motywacyjne w ujęciu J. Dollarda i N. Millera.
13. Stres: Psycho-fizjologiczny model stresu według H.Selyego; Poznawczo-transakcyjny paradygmat radzenia sobie ze stresem w ujęciu R. Lazarusa; Gospodarowanie zasobami a stres; teoria zachowania zasobów w ujęciu S. Hobfolla .
14. Procesy orientacji psychicznej: pamięć, rodzaje pamięci, cykle pamięciowe; uwaga, rodzaje uwagi; myślenie, struktura i fazy myślenia, reguły sterujące myśleniem; proces twórczy.
15. Norma psychologiczna w aspekcie jakościowym i ilościowym; Zaburzenia psychiczne, kryteria klasyfikacji zaburzeń; objawy wybranych zaburzeń.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem, Dyskusja dydaktyczna	Wypowiedź ustna studenta, Pisemna praca egzaminach.	Oceniona praca egzaminacyjna, Zapis w arkuszu ocen
W_02	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem, Dyskusja dydaktyczna	Wypowiedź ustna studenta, Pisemna praca egzaminach.	Oceniona praca egzaminacyjna, Zapis w arkuszu ocen
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem, Dyskusja dydaktyczna	Odpowiedź ustna studenta, Pisemna praca egzaminac., Analiza problemów psychol.	Oceniona praca egzaminacyjna, Zapis w arkuszu ocen
U_02	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem, Dyskusja dydaktyczna	Odpowiedź ustna studenta, Pisemna praca egzaminac., Analiza problemów psychol.	Oceniona praca egzaminacyjna, Zapis w arkuszu ocen
U_03	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem, Dyskusja dydaktyczna	Odpowiedź ustna studenta, Pisemna praca egzaminac., Analiza problemów psychol.	Oceniona praca egzaminacyjna, Zapis w arkuszu ocen
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem, Dyskusja dydaktyczna	Odpowiedź ustna studenta, Pisemna praca egzaminac., Analiza problemów psychol.	Oceniona praca egzaminacyjna, Zapis w arkuszu ocen
K_02	Wykład konwencjonalny, Praca z tekstem, Dyskusja dydaktyczna	Odpowiedź ustna studenta, Pisemna praca egzaminac., Analiza problemów psychol.	Oceniona praca egzaminacyjna, Zapis w arkuszu ocen

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena	Kryteria oceny	
bardzo dobra (5)	student realizuje zakładane efekty kształcenia w stopniu bardzo dobrym	wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 91-100 %
ponad dobra (4,5)	student realizuje zakładane efekty kształcenia w	wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 86-90 %

	stopniu ponad dobrym	
dobra (4)	student realizuje zakładane efekty kształcenia w stopniu dobrym	wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 71-85%
dość dobra (3,5)	student realizuje zakładane efekty kształcenia w stopniu dość dobrym	wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 66-70%
dostateczna (3)	student realizuje zakładane efekty kształcenia w stopniu dostatecznym	wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 51-65%
niedostateczna (2)	student realizuje zakładane efekty kształcenia w stopniu niedostatecznym	wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie poniżej 51%

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. Januszewski, A. (1998). Procesualne aspekty normy psychologicznej. W: Z. Uchnast (red.). Norma psychologiczna. Perspektywy spojrzeń. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, ss. 41-58. 2. Łukaszewski, W. (2000). Psychologiczne koncepcje człowieka. W: J. Strelau (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki. Podstawy psychologii, Tom 1. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. Rozdział 2, s. 67-92. 3. Stachowski, R., Dobroczyński, B. (2008). Historia psychologii - od Wundta do czasów najnowszych. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 1. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. Rozdział 2, ss. 73-135. 4. Strelau, J. (red.) (2000). Psychologia. Podręcznik akademicki. Podstawy psychologii, Tom 1. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brzeziński, J., Toeplitz-Winiewska, Z. (2008). Etyczne problemy działalności praktycznej, edukacyjnej i naukowej psychologa. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 1. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. Rozdział 3, ss. 137-74. 2. Grobler, A., Koczanowicz, L. (2008). Elementy filozofii dla psychologów. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 1. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. Rozdział 1, ss. 29-72.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Praktyki zawodowe
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Internship
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Robert Kublikowski
---	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Praktyki	3 tyg.	V	3

Wymagania wstępne	---
-------------------	-----

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. aplikacja teorii do praktyki

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi zaplanować i realizować proces uczenia się	K_U10
U_02	Student potrafi współdziałać i pracować w grupie, realizując w niej różne role	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student potrafi określać ważność poszczególnych celów służących realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	K_K01
K_02	Student czuje potrzebę uczestniczenia w życiu kulturalnym, interesowania się aktualnymi wydarzeniami i trendami filozoficznymi	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (<i>lista wyboru</i>)	Metody weryfikacji (<i>lista wyboru</i>)	Sposoby dokumentacji (<i>lista wyboru</i>)
WIEDZA			
W_01			Dziennik praktyk

UMIEJĘTNOŚCI			
U_01			Dziennik praktyk
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01			Dziennik praktyk

VI. Kryteria oceny, wagi...

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	3 tyg.

VIII. Literatura

Literatura podstawowa

Literatura uzupełniająca

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Przedsiębiorczość
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Entrepreneurship
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Piotr Mamcarz / dr Małgorzata Żak-Kulesza
---	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
warsztaty	15	I	1

Wymagania wstępne	<i>Znajomość języka polskiego (a dla grup w jęz. ang.) na poziomie komunikatywnym (A2). Rozumienie podstawowych pojęć związanych z pracą. Umiejętność zdefiniowania swoich potrzeb związanych z rynkiem pracy. Gotowość do uczenia się.</i>
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1) zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami w zakresie przedsiębiorczości (np. człowiek przedsiębiorczy, organizacja, praca, postawa przedsiębiorcza, praca zespołowa, stres zawodowy, rynek pracy, etyka biznesu);
2) doskonalenie narzędzi/sprawności przedsiębiorczych
3) kształtowanie postaw i nawyków związanych z procesami dydaktycznymi i biznesowymi

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Prezentuje wybrane koncepcje i pojęcia przedsiębiorczości, rynku pracy, kariery i jej planowania, pracy zespołowej, analizy zasobów karierowych.	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
W_02	Prezentuje zasady planowania działalności gospodarczej z uwzględnieniem tworzenia projektu biznesowego i określania kosztowności i zyskowności przedsięwzięć.	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Tworzy zarys własnej koncepcji ścieżki kariery z wykorzystaniem wiedzy o zasobach własnych, realiach rynku pracy oraz na podstawie własnego pomysłu na funkcjonowanie zawodowe.	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
U_02	Wykorzystuje mechanizmy i narzędzia komunikacji interpersonalnej oraz grupowej w działaniach przedsiębiorczych	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Wykazuje zaangażowanie w realizację zadań przedsiębiorczych, w tym indywidualnych i zespołowych	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
K_02	Nawiązuje kontakty indywidualne i instytucjonalne niezbędne do stworzenia sieci i networkingu	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1. Rynek pracy – specyfika i wymagania 2. Poszukiwanie pracy: źródła wiedzy i bariery 3. Projekt biznesowy cz. 1. Wizja, misja i strategia organizacji (design thinking) 4. Projekt biznesowy cz. 2. Analiza rynku: uwarunkowania mikro- i makroekonomiczne, prawno-administracyjne, demograficzne, społeczno-kulturowe i technologiczne funkcjonowania rynkowego. 5. Projekt biznesowy cz. 3. Dopasowanie produktu/usługi do wymogów i potrzeb rynku, definicja produktu i jego pozycjonowanie na rynku, podstawy strategii kosztowej. 6. Projekt biznesowy cz. 4. Planowanie własnej działalności gospodarczej: zakładanie działalności i podstawy zarządzania. 7. Zaliczenie projektu końcowego (prezentacje projektów biznesowych)
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Studium przypadku	Prezentacja	Karta oceny/Raport z obserwacji
W_02	Studium przypadku	Prezentacja	Karta oceny/Raport z obserwacji
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Metoda problemowa PBL (Problem-Based Learning)	Sprawozdanie	Protokół / Wydruk / Plik sprawozdania
U_02	Praca w zespołach	Obserwacja	Karta oceny pracy w

			grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Metoda projektu	Przygotowanie / wykonanie projektu	Karta oceny projektu
K_02	Metoda projektu	Przygotowanie / wykonanie projektu	Karta oceny projektu

VI. Kryteria oceny, wagi...

Zgromadzenie przez studentów odpowiedniej liczby punktów za:

- 1. Aktywne uczestnictwo w zajęciach (25%)**
- 2. Wykonanie konkretnych zadań postawionych przez prowadzącego na poszczególnych etapach realizacji programu zajęć (w tym testy i kolokwia sprawdzające wiedzę) (25%)**
- 3. Realizacja projektu biznesowego (50%)**

Kryteria oceny osiągniętych efektów kształcenia

Zgromadzenie odpowiedniej liczby punktów w 3 zakresach:

- 1. Aktywne uczestnictwo: 0-100 pkt., zaliczenie od 50 pkt.**
- 2. Wykonanie zadań zleconych w trakcie realizacji programu: 0-100 pkt.,
Zaliczenie od 50 pkt.**
- 3. Realizacja projektu biznesowego: 0-100 pkt. Zaliczenie od 70 pkt.**

łącznie minimalna liczba pkt. wymagana do zaliczenia przedmiotu: 170

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	15

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Armstrong G., Kotler P. (2018). <i>Marketing. Wprowadzenie</i> . Gab
Cardona P., Rey C. (2009). <i>Zarządzanie poprzez misje</i> . Oficyna
Cieślik J. (2010). <i>Przedsiębiorczość dla ambitnych. Jak uruchomić własny biznes</i> . [wersja online]. Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne < http://nowybiznes.edu.pl >
Gierszewska G., Romanowska M. (2017). <i>Analiza strategiczna przedsiębiorstwa</i> . PWE
Harrington-Mackin D. (2011). <i>Budowanie zespołu: zestaw narzędzi</i> . Rebis
Ingle B.R. (2015). <i>Design thinking dla przedsiębiorców i małych firm. Potęga myślenia projektowego w codziennej pracy</i> . HELION
Kotlorz D. (red.) (2011). <i>Współczesny rynek pracy. Wybrane problemy</i> . Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach
Koźmiński A.K., Piotrowski W. (2018). <i>Zarządzanie. Teoria i praktyka</i> . PWN
Kryńska E., Kwiatkowski E. (2013). <i>Podstawy wiedzy o rynku pracy</i> . Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego
Niermeyer R. (2009). <i>Umiejętności osobiste. Kadry, płace i BHP</i> . BECK
Pogorzelski J. (2009). <i>Pozycjonowanie produktu</i> . PWE
Pujer K. (red) (2016). <i>Rynek pracy w Polsce – szanse i zagrożenia</i> . Exante
Raport: <i>Młodzi na rynku pracy. Jak jej szukają? Gdzie ją znajdują?</i> , [online], Absolvent.pl, Warszawa, < https://swresearch.pl/pdf/raport_mlodzi_o_ryнку_oracy_SWR.pdf >
Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie (2017). <i>7 dni poszukiwania pracy. Poradnik</i> , [online] < https://www.kul.pl/files/971/7_dni_poszukiwania_pracy.pdf >
Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie (2016). <i>Rodzaje umów przy podejmowaniu zatrudnienia</i> . Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie < https://wupwarszawa.praca.gov.pl/documents/47726/695264/ABC%20um%C3%B3w%20o%20prac%C4%99/516aac3d-131c-4972-8b3b-35756a406549?t=1426760452000 >
Literatura uzupełniająca
Dweck, C. (2017). <i>Nowa psychologia sukcesu</i> . Wydawnictwo: Muza.

Godlewska-Majkowska, H. (red.) (2009). Przedsiębiorczość: jak założyć i prowadzić własną firmę. Wydawnictwo: SGH.

Lisowska R., Ropęga J. (2016). Przedsiębiorczość i zarządzanie w małej i średniej firmie. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Lubrańska A. (2017). Psychologia pracy - Podstawowe pojęcia i zagadnienia. Wydawnictwo: Difin.

Rudkin Ingle, B. (2015). Design thinking dla przedsiębiorców i małych firm. Potęga myślenia projektowego w codziennej pracy. Wydawnictwo: Helion.

Skrzypek, J. (2014). Biznesplan w 10 krokach. Wydawnictwo Poltext.

Strycharczyk D., Clough P. (2017). Odporność psychiczna - Strategie i narzędzia rozwoju. Wydawnictwo GWP.

Tokarski, A., Tokarski M., Wójcik J. (2017). Jak solidnie przygotować profesjonalny biznesplan. Wydawnictwo: CeDeWu.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Teoria Mnogości
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Set Theory
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Marcin Tkaczyk
---	----------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	III, IV	6
ćwiczenia	15	IV	

Wymagania wstępne	Znajomość matematyki na poziomie szkoły średniej. Znajomość logiki na poziomie I-go roku studiów filozoficznych.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 Zapoznanie studenta z głównymi pojęciami, problemami, twierdzeniami i osiągnięciami teorii mnogości.
C2 Zapoznanie studenta z problematyką podstaw matematyki i jej filozoficzną doniosłością.
C3 Wykształcenie u studenta umiejętności posługiwania się elementarnymi pojęciami teorii mnogości.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie główne ujęcia podstaw matematyki i teorii mnogości.	W02, W04, W05
W_02	Student zna główne definicje i twierdzenia standardowej teorii mnogości.	W02, W04, W05
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi rozwiązywać najprostsze zadania z teorii mnogości.	U05, U06
U_02	Student potrafi omawiać zasady redukcji pojęć matematycznych do teorii mnogości.	U05, U06
U_03	Student potrafi zrekonstruować antynomie teorii mnogości i omówić sposoby ich usuwania.	U05
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		

--	--	--

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Algebra zbiorów. Unifikacja i redukcja klasycznej matematyki do arytmetyki liczb naturalnych i teorii mnogości. Elementy filozofii matematyki. Klasyczna teoria mnogości. Antynomie teorii mnogości i sposoby ich usuwania. Teoria typów. Aksjomatyzacja teorii mnogości. Redukcja arytmetyki do teorii mnogości. Liczby kardynalne. Zbiory nieskończone i nieprzeliczalne. Zbiory uporządkowane. Wybrane niestandardowe wersje teorii mnogości .

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Protokół / Wydruk / Plik sprawozdania
W_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Protokół / Wydruk / Plik sprawozdania
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Protokół / Wydruk / Plik sprawozdania
U_02	Ćwiczenia praktyczne	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Protokół / Wydruk / Plik sprawozdania
U_03	Ćwiczenia praktyczne	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Protokół / Wydruk / Plik sprawozdania
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

VI. Kryteria oceny, wagi...

OCENA NIEDOSTATECZNA

WIEDZA. Student nie zna głównych ujęć podstaw matematyki, teorii mnogości lub głównych pojęć i twierdzeń teorii mnogości.

UMIEJĘTNOŚCI. Student nie potrafi, nawet z pomocą nauczyciela, rozwiązywać prostych zadań z teorii mnogości, omawiać zasad redukcji matematyki do teorii mnogości, antynomii teorii mnogości lub sposobów ich usuwania.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE. Student nie angażuje się w proces kształcenia.

OCENA DOSTATECZNA

WIEDZA. Student zna główne stanowiska w podstawach matematyki, główne wersje teorii mnogości, główne pojęcia i twierdzenia standardowej teorii mnogości.

UMIEJĘTNOŚCI. Student potrafi z pomocą nauczyciela rozwiązywać proste zadania z teorii mnogości, omawiać zasady redukcji matematyki do teorii mnogości, antynomie teorii mnogości i sposobów ich usuwania.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE. Student angażuje się w proces kształcenia.

OCENA DOBRA

WIEDZA

Wiedza studenta obejmuje całość przedstawionego materiału, ale może mieć braki w nieistotnych szczegółach.

UMIEJĘTNOŚCI. Student potrafi samodzielnie rozwiązywać proste zadania z teorii mnogości, omawiać zasady redukcji matematyki do teorii mnogości, antynomie teorii mnogości i sposoby ich usuwania.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE. Student angażuje się w proces kształcenia.

OCENA BARDZO DOBRA

WIEDZA. Student ma ugruntowaną i uporządkowaną wiedzę, obejmującą całość przedstawionego materiału, i potrafi swobodnie korzystać z tej wiedzy w sytuacjach problemowych.

UMIEJĘTNOŚCI. Student potrafi samodzielnie rozwiązywać proste zadania z teorii mnogości, omawiać zasady redukcji matematyki do teorii mnogości, antynomie teorii mnogości, sposoby ich usuwania, a także porównywać i dyskutować różne ujęcia podstaw matematyki i problematyki teoriomnogościowej.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE. Student wzorowo angażuje się w proces kształcenia.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	135

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
A. Mostowski, Logika matematyczna, Warszawa 1948. L. Borkowski, Wprowadzenie do logiki i teorii mnogości, TN KUL, Lublin 1991. W. Marek, J. Onyszkiewicz, Elementy logiki i teorii mnogości w zadaniach, Warszawa 1972nn.
Literatura uzupełniająca
L. Gruszecki, U źródeł pojęć mnogościowych, Wydawnictwo KUL, Lublin 2006. H. B. Enderson, Elements of Set Theory, 1977, Academic Press. K. Kuratowski, A. Mostowski, Teoria mnogości, Warszawa 1966.

- A. Mostowski, Teoria mnogości, Warszawa 1978.
- R. Murawski, Filozofia matematyki. Zarys dziejów, Warszawa 1995.
- R. Murawski, Filozofia matematyki. Antologia tekstów klasycznych, red. R. Murawski, Poznań 1994.
- R. Murawski, Współczesna filozofia matematyki. Wybór tekstów, red. R. Murawski, Warszawa 2002.
- M. D. Potter, Sets: An Introduction, Oxford 1990, Oxford University Press.
- W. V. O. Quine, Set Theory and its Logic, 1963, Harvard University Press.
- L. Incurvati, Conceptions of Set and Foundations of Mathematics, Cambridge 2020.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Teoria poznania – Epistemologia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Theory of Knowledge - Epistemology
Kierunek studiów	filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Błażej Gębura
---	---------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30+15	III, IV	6
ćwiczenia	15+30	III, IV	

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza na temat najważniejszych dyscyplin filozoficznych (wykład Wstęp do filozofii)
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Celem kursu jest zapoznanie studentów z problematyką teorii poznania – epistemologii.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	zna podstawową terminologię epistemologiczną w języku angielskim	K_W04
W_02	ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska światowe i rodzime w zakresie teorii poznania – epistemologii oraz jej metodologii	K_W05
W_03	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu teorii poznania - epistemologii	K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	umie dobrać właściwe narzędzia do interpretacji i analizy tekstu filozoficznego, streszcza i krytycznie analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy, założenia i konsekwencje oraz proponuje własne tezy	K_U05
U_02	posiada umiejętność pisania streszczeń oraz prostych rozpraw w języku, w którym prowadzony jest kierunek studiów z wykorzystaniem literatury przedmiotu	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	dokonywać pogłębionej analizy sytuacji i problemów oraz	K_K02

	samodzielne formułować propozycje ich rozwiązania oraz zasięgać opinii ekspertów w uzasadnionych przypadkach	
--	--	--

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W ramach wykładu i ćwiczeń z teorii poznania omówione zostaną między innymi następujące zagadnienia: metodologiczna charakterystyka teorii poznania, natura wiedzy, teorie prawdy, poznawcza wartość percepcji, spór realizmu z idealizmem, sceptycyzm.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład klasyczny	Egzamin	Protokół
W_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
W_03	Praca z tekstem	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwersacyjny	Egzamin	Protokół
U_02	Praca z tekstem	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład klasyczny	Egzamin	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń.

Ocena z wykładu – egzamin ustny (100%).

Ocena z ćwiczeń:

- sprawdzian pisemny (jeden w semestrze) (60%);
- praca/referat na temat zadany przez prowadzącego (20%);
- aktywność na zajęciach (20%).

Warunkiem koniecznym podejścia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń. Egzamin ustny obejmuje zagadnienia omawiane na wykładzie oraz treści z artykułu S. Judyckiego „Epistemologia XX wieku”.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	90
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
S. Judycki, <i>Epistemologia</i> , Warszawa 2020.
Literatura uzupełniająca
Literatura uzupełniająca zostanie podana na zajęciach.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Teoria poznania
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Theory of Knowledge
Kierunek studiów	filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Błażej Gębura
---	---------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład monograficzny	15	V	2

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza o epistemologii.
-------------------	------------------------------------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Celem wykładu jest krytyczne omówienie koncepcji epistemologii grup autorstwa Jennifer Lackey.
--

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	zna rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury duchowej	K_W01
W_02	zna terminologię podstawowych systemów filozoficznych	K_W03
W_03	zna podstawową terminologię epistemologiczną w języku angielskim	K_W04
W_04	ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska światowe i rodzime w zakresie epistemologii grup	K_W05
W_05	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu epistemologii grup	K_W06

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W ramach wykładu omówiona zostanie problematyka przekonań grup oraz wiedzy kolektywnej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (<i>lista wyboru</i>)	Metody weryfikacji (<i>lista wyboru</i>)	Sposoby dokumentacji (<i>lista wyboru</i>)

WIEDZA			
W_01	Wykład klasyczny	Egzamin	Protokół
W_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
W_03	Wykład konwersatoryjny	Egzamin	Protokół
W_04	Praca z tekstem	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_05	Praca z tekstem	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej

VI. Kryteria oceny, wagi...

Egzamin ustny – 50%

Praca pisemna – 25%

Aktywność na zajęciach – 25%.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
J. Lackey, The Epistemology of Groups, Oxford 2021.
Literatura uzupełniająca
Literatura uzupełniająca zostanie podana na zajęciach.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Teoria systemów dedukcyjnych
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Theory of deductive systems
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Bożena Czernecka-Rej
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	V	3

Wymagania wstępne	Elementarna znajomość klasycznego rachunku logicznego i teorii mnogości.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Zapoznanie studenta z głównymi pojęciami i problemami teorii systemów dedukcyjnych.
C2. Zapoznanie studenta z podstawowymi pojęciami syntaktycznymi i semantycznymi związanymi z badaniami metalogicznymi.
C3. Wykształcenie u studenta umiejętności dowodzenia twierdzeń.
C4. Wykształcenie u studenta umiejętności oceny wartości metalogicznej i poznawczej różnych systemów, zarówno logicznych, jak i opartych na logice.
C5. Uczulenie studenta na problematykę filozofii matematyki oraz zagadnienia filozoficzne związane z naukami posługującymi się językami formalnymi.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna główne linie rozwojowe logiki współczesnej: problematykę logiki matematycznej, metalogiki i teorii systemów dedukcyjnych.	K_W06
W_02	Student potrafi zdefiniować podstawowe pojęcia syntaktyczne (system aksjomatyczny, konsekwencja, dedukcja, niesprzeczność, zupełność) i semantyczne (spełnianie, model, prawda, pełność).	K_W04, K_W07, K_W05
W_03	Student rozumie sens i znaczenie podstawowych twierdzeń metalogicznych: tw. o dedukcji i tw. Gödla.	K_W04, K_W07

UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi analizować proste rozumowania oraz dowodzić twierdzeń wykorzystując klasyczny rachunek logiczny i teorię mnogości.	K_U02, K_U03
U_02	Student umie oceniać wartość metalogiczną i poznawczą różnych systemów logicznych i systemów opartych na logice.	K_U05, K_U06, K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student potrafi podejmować dyskusje i wyrażać sądy dotyczące wartości poznawczej systemów logicznych.	K_K02
K_02	Student wykazuje gotowość do zespołowego rozwiązywania zadań.	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Wstępna charakterystyka teorii systemów dedukcyjnych: a) główne linie rozwojowe logiki współczesnej: problematyka logiki matematycznej, metalogiki i teorii systemów dedukcyjnych, b) pojęcia pomocnicze: zamknięty zbiór ze względu na określone operacje, własność dziedziczna, najmniejszy zbiór zawierający określony zbiór i zamknięty ze względu na określone operacje, c) obliczalność próbą uściślenia pojęcia metody. 2. Podstawowe pojęcia syntaktyczne: a) system aksjomatyczny, b) pojęcie konsekwencji, twierdzenie o dedukcji, c) podstawowe własności syntaktyczne systemów dedukcyjnych, d) metoda matrycowa budowania systemów logicznych. 3. Podstawowe pojęcia semantyczne: a) antynomie semantyczne źródłem rozwoju problematyki semantycznej, b) Tarskiego definicja prawdy, c) pełność systemu, twierdzenie Gödla i jego filozoficzne konsekwencje.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Analiza tekstu	Referat	Protokół zaliczeniowy
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Rozwiązywanie zadań		Protokół zaliczeniowy
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_02	Praca w grupach	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, wagi

OCENA NIEDOSTATECZNA

WIEDZA

Student nie posiada wymaganej wiedzy na temat systemów dedukcyjnych i ich własności syntaktycznych i semantycznych. Student nie zna takich pojęć jak: system aksjomatyczny, konsekwencja, dedukcja, nie ma elementarnej wiedzy nt. własności systemów dedukcyjnych.

UMIEJĘTNOŚCI

Student nie potrafi analizować wnioskowań, przeprowadzać nawet prostych dowodów.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Student nie angażuje się w proces kształcenia.

OCENA DOSTATECZNA

WIEDZA

Student opanował materiał dotyczący budowy i własności systemów dedukcyjnych. Student zna podstawowe pojęcia z teorii systemów dedukcyjnych.

UMIEJĘTNOŚCI

Student potrafi ustalać strukturę prostych wnioskowań. Z pomocą nauczyciela potrafi przeprowadzać proste dowody.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Student angażuje się w proces kształcenia.

OCENA DOBRA

WIEDZA

Wiedza studenta obejmuje całość przedstawionego materiału, ale może mieć braki w nieistotnych szczegółach.

UMIEJĘTNOŚCI

Student potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe zadania w zakresie wszystkich wymaganych umiejętności.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Student angażuje się w proces kształcenia.

OCENA BARDZO DOBRA

WIEDZA

Student ma ugruntowaną i uporządkowaną wiedzę, obejmującą całość przedstawionego materiału, i potrafi swobodnie korzystać z tej wiedzy w sytuacjach problemowych.

UMIEJĘTNOŚCI

Student potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe i nieco trudniejsze od typowych zadania w zakresie wszystkich wymaganych umiejętności, potrafi samodzielnie formułować problemy, wskazywać ich możliwe rozwiązania oraz znajdować przykłady.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Student wzorowo angażuje się w proces kształcenia.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
L. Borkowski, Wprowadzenie do logiki i teorii mnogości, Lublin 1991. K. Ajdukiewicz, Logika pragmatyczna, Warszawa 1974. E. Nagel, J.R. Newman, Gödel's Proof, New York 1958 (Twierdzenie Gödla, Warszawa 1966). A. Grzegorzczak, Zagadnienia rozstrzygalności, Warszawa 1957.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Translatorium filozoficznych tekstów w języku angielskim
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	English Philosophical Texts (translation classes)
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Anna Głąb, prof. KUL
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
translatorium	60	V-VI	8

Wymagania wstępne	Znajomość języka angielskiego na poziomie podstawowym Znajomość podstawowych problemów filozoficznych Znajomość podstawowej terminologii filozoficznej w języku polskim
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Nabywanie i doskonalenie umiejętności przekładania angielskich tekstów filozoficznych na język polski.
--

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	zna podstawową terminologię filozoficzną, najważniejsze stanowiska i poglądy filozoficzne w języku angielskim	K_W04, K_W06
W_02	zna sposoby analizowania i interpretowania tekstów filozoficznych w języku angielskim	K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	posiada umiejętność pisemnych tłumaczeń tekstu jednej z subdyscyplin filozoficznych z języka angielskiego, potrafi sprawnie dobierać słowa i budować konstrukcje myślowe i argumentacyjne tłumaczonego tekstu	K_U08
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	analizuje problemy zawarte w tekście i dokonuje ich przełożenia na problemy, które zauważa w świecie	K_K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Praca studentów z oryginalnym tekstem filozoficznym w języku angielskim. Tłumaczenie tekstu na język polski oraz próba interpretacji oryginalnego zapisu. Analiza sformułowań idiomatycznych i korekta tłumaczeń przez prowadzącego. W bieżącym roku jako podstawa pracy została wybrana książka Ronalda de Sousy, *Love. A Very Short Introduction*, Oxford 2015.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Praca z tekstem	Sprawdzenie umiejętności praktycznych przekładania tekstu	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_02	Praca z tekstem	Sprawdzenie umiejętności praktycznych przekładania tekstu	Obserwacja na zajęciach
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Praca pisemna	Karta oceny pracy w grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Praca w parach	Sprawdzenie umiejętności praktycznych	Karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny, wagi...

Na ocenę niedostateczną student:

W – nie zna najważniejszych zasad przekładania tekstów z języka angielskiego na język polski

U – nie potrafi zrozumieć sensu przekładanego tekstu

KS – nie jest w ogóle zainteresowany zdobywaniem świadomości kulturowej, która kształtuje jego komunikację społeczną.

Na ocenę dostateczną student:

W – posiada ogólną wiedzę na temat najważniejszych zasad przekładania tekstów z języka angielskiego na język polski

U – w ograniczonym stopniu potrafi zrozumieć sens przekładanego tekstu

KS – w niewielkim stopniu jest zaangażowany w zdobywanie świadomości kulturowej, która kształtuje jego komunikację społeczną.

Na ocenę dobrą student:

W zakresie wiedzy (W) posiada uporządkowaną, choć nie pogłębioną wiedzę na temat zasad przekładania tekstów z języka angielskiego na język polski

W zakresie umiejętności (U) w poprawny sposób rozumie sens przekładanego tekstu

W zakresie kompetencji społecznych (K) w zaangażowany sposób uczestniczy w zajęciach, jest otwarty na potrzebę pogłębiania swojej wrażliwości społecznej przejawiającej się w szacunku wobec poglądów innych ludzi.

Na ocenę bardzo dobrą student:

W zakresie wiedzy (W) ma szeroką i pogłębioną wiedzę w zakresie zasad przekładania tekstów z języka angielskiego na język polski

W zakresie umiejętności (U) rozumie poprawnie sens przekładanego tekstu i umie bez problemu ująć go we właściwe słowa

W zakresie kompetencji społecznych (K) w aktywny i twórczy sposób uczestniczy w życiu kulturalnym, rozumie poglądy innych oraz odnosi się do nich z szacunkiem.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	180

VIII. Literatura

Literatura podstawowa: Ronald de Sousa, <i>Love. A Very Short Introduction</i> , Oxford: Oxford University Press 2015.
Literatura uzupełniająca: Roman Ingarden, <i>O tłumaczeniach</i> , w: Tegoż, <i>Z teorii języka i filozoficznych podstaw logiki</i> , Warszawa: PWN, 1972, s. 120-188. Małgorzata Łukasiewicz, <i>Pięć razy o przekładzie</i> , Kraków, Gdańsk: Karakter, 2017.

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Tutoring
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Tutoring
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Piotr Mamcarz/ dr Małgorzata Żak-Kulesza
---	---

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
warsztaty	15	I	1

Wymagania wstępne	<i>Znajomość języka polskiego (a dla grup w jęz. ang.) na poziomie komunikatywnym (A2). Rozumienie podstawowych pojęć związanych z pracą. Umiejętność zdefiniowania swoich potrzeb związanych z rynkiem pracy. Gotowość do uczenia się.</i>
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1) zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami w zakresie tutoringingu (np. cele edukacyjne, metody uczenia się, zarządzanie sobą w czasie, stawianie sobie celów rozwojowych);
2) rozwój talentów i poznawanie narzędzi tutoringowych
3) kształtowanie postaw i nawyków związanych z procesami edukacyjnymi

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Prezentuje wybrane koncepcje i pojęcia w zakresie zarządzania czasem i projektem oraz psychologii stresu.	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
W_02	Posiada podstawową wiedzę w zakresie tutoring	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Dokonyuje samooceny w zakresie zasobów i talentów oraz potrafi dopasować je do określonych sytuacji	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
U_02	Umie w sposób zrozumiały komunikować się z grupą oraz wyrażać swoje zdanie w sposób asertywny	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
U_03	Potrafi formułować cele dydaktyczne oraz potrafi wykorzystać metody uczenia się aby te cele osiągnąć	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Wykazuje zaangażowanie w realizację zadań dydaktycznych, w tym indywidualnych i zespołowych	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)
K_02	Doskonali i uzupełnia wiedzę, umiejętności, postawy i narzędzia (w tym ICT) niezbędne do osiągania założonych celów dydaktycznych (Lifelong oraz Lifewide Learning).	Uchwała Senatu KUL z dnia 25.11.2021 (858/I/3)

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy tutoring 2. Określanie celów edukacyjnych 3. Znaczenie talentów w rozwoju osobistym 4. Komunikacja i autoprezentacja (Elevator pitch) 5. Praca zespołowa: dynamika grupy, komunikacja zwrotna, synergia i bariery 6. Przygotowanie projektów dydaktycznych (active, experience-based learning) 7. Zarządzanie czasem 8. Radzenie sobie ze stresem 9. Zaliczenie projektu końcowego (prezentacje projektów dydaktycznych)
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Studium przypadku	Prezentacja	Karta oceny/Raport z obserwacji
W_02	Dyskusja, studium przypadku, analiza literatury	Prezentacja	Karta oceny/Raport z obserwacji
UMIEJĘTNOŚCI			

U_01	Gra dydaktyczna	Test	Wyniki testu
U_02	Praca w zespołach	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
U_03	Metoda problemowa PBL (Problem-Based Learning)	Sprawdzenie umiejętności praktycznych	Karta oceny/Raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Metoda projektu	Przygotowanie / wykonanie projektu	Karta oceny projektu
K_02	Metoda projektu	Przygotowanie / wykonanie projektu	Karta oceny projektu

VI. Kryteria oceny, wagi...

Zgromadzenie przez studentów odpowiedniej liczby punktów za:

1. Aktywne uczestnictwo w zajęciach (25%)
2. Wykonanie konkretnych zadań postawionych przez prowadzącego na poszczególnych etapach realizacji programu zajęć (w tym testy i kolokwia sprawdzające wiedzę) (25%)
3. Realizacja projektu dydaktycznego (50%)

Kryteria oceny osiągniętych efektów kształcenia

Zgromadzenie odpowiedniej liczby punktów w 3 zakresach:

1. Aktywne uczestnictwo: 0-100 pkt., zaliczenie od 50 pkt.
2. Wykonanie zadań zleconych w trakcie realizacji programu: 0-100 pkt.,
Zaliczenie od 50 pkt.
3. Realizacja projektu dydaktycznego: 0-100 pkt. Zaliczenie od 70 pkt.

łącznie minimalna liczba pkt. wymagana do zaliczenia przedmiotu: 170

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	15

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Ankersen R. (2014). <i>Kopalnie talentów</i> . Sine Qua Non
Clayton M. (2012). <i>Zarządzanie stresem czyli jak sobie radzić w trudnych sytuacjach</i> . Wydawnictwo Samo Sedno
Davis M., McKay M., Fanning P. (2017). <i>Sztuka skutecznego porozumiewania się</i> . Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
Heszen I. (2016). <i>Psychologia stresu</i> . PWN
Maddux R.B. (2006). <i>Budowanie zespołu</i> . Onepress
Maj-Osytek M. (2014). <i>Komunikacja niewerbalna. Autoprezentacja, relacje, mowa ciała</i> . Samo sedno.
Niermeyer R. (2009). <i>Umiejętności osobiste. Kadry, płace i BHP</i> . BECK
Rzepka B. (2016). <i>Work-life balance. Jak osiągnąć równowagę w pracy i w życiu</i> . Wydawnictwo One Press
Szczepanik R. (2001). <i>Budowanie zespołu. Organizacja szkoleń team building i wypraw incentive</i> . Onepress
Tracy B. (2011). <i>Zarządzanie czasem</i> . HELION
Literatura uzupełniająca
Klein, G. (2010). <i>Sztuka podejmowania decyzji. Dlaczego mądrzy ludzie dokonują złych wyborów</i> . Wydawnictwo: Onepress.
Leary M. (2017). <i>Wywieranie wrażenia. Strategie autoprezentacji</i> . Wydawnictwo: GWP.
Smółka, P. (2016). <i>Kompetencje społeczne. Metody pomiaru i doskonalenia umiejętności interpersonalnych</i> . Wydawnictwo: Wolters Kluwer

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Karol Wojtyła Memorial Lecture
	Karol Wojtyła Memorial Lecture
Kierunek studiów	Zajęcia ogólnouniwersyteckie Filozofia (stacjonarne I stopnia),
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Angielski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dyrektor Instytutu Jana Pawła II KUL (aktualnie dr hab. Agnieszka Lekka-Kowalik, prof. KUL)
---	---

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	VI	4

Wymagania wstępne	Znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C. 1. Wprowadzenie studentów do aktualnie diskutowanych problemów filozoficznych, zwłaszcza związanych z myślą Karola Wojtyły
C. 2. Pokazanie, w jaki sposób różne koncepcje filozoficzne wpływają na życie społeczne, kulturę i sferę wartości.
C. 3. Zachęcenie studentów do podjęcia odpowiedzialności za miejsce filozofii w życiu intelektualnym oraz włączenia się w debatę publiczną nad kluczowymi kwestiami

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna podstawową terminologię głównych systemów filozoficznych i najważniejszych poglądów filozoficznych w odniesieniu do tematu. Ma uporządkowaną i historycznie	K_W04, K_W03, K_W05

	ugruntowaną wiedzę ogólną na temat klasycznych, nowożytnych i współczesnych poglądów w odniesieniu do tematu.	
W_02	Student zna i rozumie rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu życia intelektualnego i społecznego	K_W01, K_W02
W_03	Student zna współczesne problemy związane z tematem zajęć	K_W06, K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi integrować wiedzę z zakresu etyki, historii filozofii, filozofii nauki i w oparciu o nią samodzielnie formułuje wypowiedzi w języku obcym w mowie i piśmie.	K_U04, K_U08
U_02	Posiada umiejętności językowe z filozofii oraz omawianych zagadnień. Posiada umiejętności posługiwania się specjalistyczną terminologią i potrafi posługiwać się nią we właściwych kontekstach.	K_U09, K_U03. K_U06, K_U08
U_03	Student potrafi znajdować, selekcjonować i wykorzystywać informacje z różnych źródeł oraz analizować teksty	K_U01, K_U03 K_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów analizować problemy i formułować samodzielnie dobrze ugruntowane rozwiązania.	K_K02, K_K03
K_02	Student respektuje normy etyki nauki w studiach i badaniach	K_K04
K_03	Student wykorzystuje myślenie krytyczne do analizy i oceny diskutowanych tez	K_K05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Każdego roku zaproszony wykładowca przedstawia treści programowe

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny, dyskusja kierowana	Egzamin / Zaliczenie ustne lub pisemne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
W_02	Wykład konwencjonalny, dyskusja kierowana	Egzamin / Zaliczenie ustne lub pisemne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
W_03	Wykład konwencjonalny, dyskusja kierowana	Egzamin / Zaliczenie ustne lub pisemne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwencjonalny, dyskusja kierowana	Egzamin / Zaliczenie ustne lub pisemne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa

U_02	Wykład konwencjonalny, dyskusja kierowana	Egzamin / Zaliczenie ustne lub pisemne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
U_02	Wykład konwencjonalny, dyskusja kierowana	Egzamin / Zaliczenie ustne lub pisemne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	guided discussion	observation	Exam report
K_02	guided discussion	observation	Exam report
K_03	guided discussion	observation	Exam report

VI. Kryteria oceny, wagi: 80% wynik egzaminu/zaliczenia; 20% uczestnictwo w dyskusjach podczas zajęć.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Lekka-Kowalik, A. and P. Gondek, Lublin Philosophical School: History - Conceptions – Disputes, e-book, https://repozytorium.kul.pl/handle/20.500.12153/1632
Każdego roku literatura jest przedstawiana przez prowadzącego zajęcia
Literatura uzupełniająca
Każdego roku literatura jest przedstawiana przez prowadzącego zajęcia

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Jacek Woroniecki Memorial Lectures
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Jacek Woroniecki Memorial Lectures
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	angielski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	
---	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	VI	4

Wymagania wstępne	Znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - doskonalenie umiejętności komunikacyjnych w języku obcym na poziomie akademickim z uwzględnieniem dziedziny studiów.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	rozumie wypowiedzi w języku obcym, w tym specjalistyczną terminologię właściwą dla dziedziny studiów	W04
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	bierze udział w dyskusjach w języku obcym na tematy ogólne oraz związane z dziedziną studiów, interpretuje rozbudowane wypowiedzi oraz odnosi się do przedstawionej argumentacji, korzysta z szeroko rozumianej literatury przedmiotu w języku obcym, w tym specjalistycznej właściwej dla dziedziny studiów	U08
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	uznaje znaczenie wiedzy i umiejętności w zakresie języka obcego i kultury kraju, którego język poznaje, dla rozwoju zawodowego i funkcjonowania w społeczeństwie	U9

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

--

--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład i dyskusja	Egzamin ustny	Protokół egzaminacyjny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Praca z tekstem	Dyskusja	Karta pracy
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta pracy

VI. Kryteria oceny, wagi...

Egzamin ustny – 70%

Aktywność podczas zajęć – 30%

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Literatura uzupełniająca

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Wprowadzenie do filozofii
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Introduction to Philosophy
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Prof. dr hab. Jacek Wojtysiak
---	-------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	I	4

Wymagania wstępne	Brak
-------------------	------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Zapoznanie z podstawowymi informacjami na temat filozofii (jej główne koncepcje, działy, nurty itp.)
C2 - Nabycie podstawowych umiejętności filozoficznych (stawianie pytań, analizowanie, rozróżnianie itp.)
C3 – Wdrożenie do refleksji nad podstawowymi problemami filozoficznymi

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna i rozumie doniosłość refleksji filozoficznej dla kształtowania światopoglądu i życia duchowego; identyfikuje różne działy filozofii i ich związki z poszczególnymi typami nauk	W01, W02
W_02	Zna terminologię filozoficzną – definiuje nazwy poszczególnych stanowisk, kierunków itp. filozoficznych	W03
W_03	Zna (rozumie) miejsce i rolę filozofii w kulturze (relacje między filozofią a innymi działami kultury)	W09
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	BRAK w programie	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Potrafi ukazywać istotną funkcję filozofii w kulturze europejskiej, w tym polskiej, oraz kontynuować dziedzictwo tej kultury	K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<p>I. Metafilozofia: (1) etymologia terminu „filozofia”; (2) działy filozofii; (3) koncepcje filozofii; (4) relacje pomiędzy filozofią a innymi działami kultury (nauką, religią, sztuką) oraz światopoglądem.</p> <p>II. Wybrane główne problemy głównych działów filozofii (metafizyka/ontologia, epistemologia, aksjologia).</p> <p>III. Wybrane główne nurty filozofii współczesnej: (a) filozofia analityczna; (b) filozofia „kontynentalna”: fenomenologia, egzystencjalizm, hermeneutyka; (c) neotomizm.</p> <p>IV. Współczesna filozofia polska (wybrane szkoły): (a) szkoła lwowsko-warszawska; (b) fenomenologia Romana Ingardena; (c) neotomizm lubelski; (d) personalizm Karola Wojtyły.</p> <p>V. Niektóre podstawowe umiejętności filozoficzne: (a) zadawanie pytań; (b) definiowanie; (c) argumentowanie; (d) rozróżnianie; (e) analizowanie; (f) dyskutowanie.</p>
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Protokół
W_02	Wykład konwersacyjny	Egzamin	Protokół
W_3	Wykład problemowy	Egzamin	Protokół
UMIEJĘTNOŚCI			

U_01	BRAK w programie		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Kryteria oceny

Ocena niedostateczna

(W) - Nie rozumie specyfiki filozofii. Nie zna podstawowych działów filozofii, głównych problemów i nurtów filozoficznych. Nie rozumie roli filozofii w kulturze i związku filozofii ze światopoglądem.

(U) - Nie potrafi posługiwać się terminologią filozoficzną oraz podstawowymi narzędziami analizy filozoficznej.

(K) - Nie potrafi dyskutować na tematy światopoglądowe posługując się zdobytą na zajęciach wiedzą. Uczestnicząc w życiu społecznym nie potrafi identyfikować problemów, stanowisk, argumentacji filozoficznej.

Ocena dostateczna

(W) - Rozumie na poziomie elementarnym specyfikę filozofii (jej przedmiot, metodę, cel). Ma ogólną wiedzę na temat działów filozofii, podstawowych problemów i nurtów filozoficznych. Posiada podstawową wiedzę na temat roli filozofii w kulturze i związków filozofii ze światopoglądem.

(U) - Posiada elementarną zdolność posługiwania się terminologią filozoficzną oraz podstawowymi narzędziami analizy filozoficznej.

(K) - Potrafi na poziomie podstawowym dyskutować na tematy światopoglądowe posługując się zdobytą na zajęciach wiedzą. Uczestnicząc w życiu społecznym potrafi identyfikować niektóre problemy, stanowiska, argumentację filozoficzną.

Ocena dobra:

(W) - Posiada uporządkowaną wiedzę na temat specyfiki filozofii (jej przedmiotu, metody, celu), działów filozofii, głównych problemów i nurtów filozoficznych. Rozumie rolę filozofii w kulturze oraz związku filozofii ze światopoglądem.

(U) - Dobrze posługuje się terminologią filozoficzną oraz podstawowymi narzędziami analizy filozoficznej w sytuacjach typowych.

(K) - Dyskutując na tematy światopoglądowe dobrze posługuje się zdobytą na zajęciach wiedzą. Uczestnicząc w życiu publicznym identyfikuje podstawowe problemy, stanowiska, argumentację filozoficzną.

Ocena bardzo dobra

(W) - Posiada usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę na temat specyfiki filozofii (samodzielnie stawia pytania filozoficzne i podejmuje refleksje filozoficzne) jak również na temat działów filozofii, problemów i nurtów filozoficznych. W sposób dogłębny rozumie rolę filozofii w kulturze oraz relację pomiędzy filozofią a światopoglądem.

(U) - Samodzielnie posługuje się terminologią filozoficzną oraz podstawowymi narzędziami analizy filozoficznej w sytuacjach trudnych, nietypowych.

(K) - Dyskutując na tematy światopoglądowe twórczo wykorzystuje zdobytą na zajęciach wiedzę. Uczestnicząc w życiu publicznym sprawnie identyfikuje wiele problemów, stanowisk i argumentów filozoficznych.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
1. A. B. Stępień, „Wstęp do filozofii”, TN KUL, Lublin 1995 (wyd. III) lub Lublin 2001 (wyd. IV) lub Lublin 2007 (wyd. V): par. 4, 6, 8, 42, rozdz. II, VIII, dodatek III. 2. J. Wojtysiak, „Filozofia. Pochwała ciekawości”, Znak, Kraków 2003 (lub późniejsze dodruki). 3. J. Wojtysiak, „Filozofia i życie”, Znak, Kraków 2007: rozdz. 2-4 i 3 inne wybrane rozdziały. 4. K. Ajdukiewicz, "Zagadnienia i kierunki filozofii", Czytelnik, W-wa 1983: wstęp; część I: rozdz. 1 i 5; część II: rozdz. 1, 2, 3 (par. 1), 4 (par. 1 oraz 2 lub 3 lub 4) i 5.
Literatura uzupełniająca
A. Anzenbacher, "Wprowadzenie do filozofii", PAT, Kraków 1987. J. M. Bocheński, "Ku filozoficznemu myśleniu. Wprowadzenie do podstawowych pojęć filozoficznych", IW Pax, W-wa 1986. J. Galarowicz, "Na ścieżkach prawdy. Wprowadzenie do filozofii", PAT, Kraków 1992 (część pierwsza, trzecia, czwarta i piąta). A. Grzegorzczak, "Mała propedeutyka filozofii naukowej", IW PAX, W-wa 1989. J. J. Jadacki, "Jak studiować filozofię?", IFiS UW, W-wa 1996. J. J. Jadacki, "Człowiek i jego świat. Propedeutyka filozofii", WSPS, W-wa 2003. K. Jaspers, „Wprowadzenie do filozofii. Dwanaście odczytów”, Wydawnictwo Siedmioróg, W-wa 1998.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Współczesna metodologia nauk
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Contemporary methodology of science
Kierunek studiów	filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Monika Walczak, prof. KUL
---	-----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	IV	3

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z zakresu ogólnej metodologii nauk
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - nabycie przez studenta wiedzy dotyczącej współczesnego rozumienia nauki
C2 - przyswojenie sobie przez studenta podstawowych kategorii metodologicznych służących do opisu i wyjaśniania nauki
C3 - nabycie przez studenta rozumienia możliwości poznawczych nauki jako całości i poszczególnych nauk

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	student rozumie, czym jest nauka i jaka jest różnica między nauką a innymi typami ludzkiej działalności	K_W03, K_W04, K_W05, K_W06
W_02	student zna podstawowe typy nauk i rozumie ich metodologiczną specyfikę	K_W02, K_W03, K_W05, K_W06
W_03	Student zna podstawowe metody naukowe i rozumie ich specyfikę	K_W03, K_W05, K_W06
W_04	student zna współczesne metodologiczne dyskusje poświęcone nauce	K_W03, K_W05, K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi operować zmienną terminologią służącą do charakteryzowania nauki	K_U02, K_U05
U_02	Student potrafi podjąć dyskusję dotyczącą różnych aspektów nauki, formułować tezy jej dotyczące i oszacowywać argumentacją na ich rzecz	K_U02, K_U05
U_03	Student potrafi realizować postawione cele poznawcze współdziałając z innymi	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student potrafi stawiać i rozwiązywać problemy	K_K02
K_02	Student dostrzega potrzebę doksztalcania się i aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności	K_K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1) Wieloznaczność terminu nauka; 2) Typy nauk o nauce (metanauk); 3) Natura nauki – systematyczna charakterystyka pojęcia nauki: przedmiot i cele poznania naukowego, metoda naukowa, struktura i dynamika nauki; 4) Metody naukowe: a. Metoda dedukcyjna, b. Metoda indukcyjna: przyrodznawcza, historyczna, statystyczna; 5) Współczesne metodologiczne dyskusje dotyczące nauki; 6) Metodologiczna charakterystyka różnych typów nauk: nauki dedukcyjne i indukcyjne, nauki przyrodnicze i humanistyczne, nauki teoretyczne i praktyczne, filozofia, teologia.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Analiza tekstu, praca z tekstem	Praca pisemna Kolokwium	Oceniony tekst pracy pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium
W_02	Analiza tekstu, praca z	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy

	tekstem	Kolokwium	pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium
W_03	Analiza tekstu, praca z tekstem	Praca pisemna Kolokwium	Oceniony tekst pracy pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium
	Analiza tekstu, praca z tekstem	Praca pisemna Kolokwium	Oceniony tekst pracy pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu, praca z tekstem	Praca pisemna Kolokwium	Oceniony tekst pracy pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium
U_02	Analiza tekstu, praca z tekstem	Praca pisemna Kolokwium	Oceniony tekst pracy pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium
U_03	Analiza tekstu, praca z tekstem	Praca pisemna Kolokwium	Oceniony tekst pracy pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Analiza tekstu, praca z tekstem	Praca pisemna Kolokwium	Oceniony tekst pracy pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium
K_02	Analiza tekstu, praca z tekstem	Praca pisemna Kolokwium	Oceniony tekst pracy pisemnej Uzupełnione i ocenione kolokwium

VI. Kryteria oceny, wagi...**OCENA NIEDOSTATECZNA****Wiedza**

Student nie posiada wymaganej wiedzy na temat nauki i nie rozumie jej specyfiki.

Student nie zna podstawowych pojęć z zakresu współczesnej metodologii nauk.

Umiejętności

Student nie potrafi operować podstawowymi pojęciami z zakresu współczesnej metodologii nauk.

Student nie potrafi podjąć dyskusji i argumentować na rzecz stawianych tez.

Kompetencje społeczne

Student nie angażuje się w proces kształcenia.

OCENA DOSTATECZNA

Wiedza

Student opanował zasadniczo materiał na temat nauki i nie rozumie jej specyfiki.

Student zna podstawowe pojęcia z zakresu współczesnej metodologii nauk

Umiejętności

Student potrafi operować podstawowymi pojęciami z zakresu współczesnej metodologii nauk.

Student zasadniczo potrafi podjąć dyskusji i argumentować na rzecz stawianych tez.

Kompetencje społeczne

Student zasadniczo angażuje się w proces kształcenia.

OCENA DOBRA

Wiedza

Wiedza studenta obejmuje całość przedstawionego materiału, ale może mieć braki w nieistotnych szczegółach.

Umiejętności

Student potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe problemy w zakresie wszystkich wymaganych umiejętności.

Kompetencje społeczne

Student angażuje się skutecznie w proces kształcenia.

OCENA BARDZO DOBRA

Wiedza

Student ma ugruntowaną i uporządkowaną wiedzę, obejmującą całość przedstawionego materiału, i potrafi swobodnie korzystać z tej wiedzy w sytuacjach problemowych.

Umiejętności

Student potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe i nieco trudniejsze od typowych problemy w zakresie wszystkich wymaganych umiejętności, potrafi samodzielnie formułować problemy, wskazywać ich możliwe rozwiązania oraz znajdować przykłady.

Kompetencje społeczne

Student wzorowo angażuje się w proces kształcenia.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Chalmers A., Czym jest to, co zwiemy nauką? Rozważania o naturze, statusie i metodach nauki. Wprowadzenie do współczesnej filozofii nauki, tłum. pol. A. Chmielewski, Wrocław 1993. Hajduk Z., Ogólna metodologia nauk, wyd. 6, Lublin 2012. Kamiński S., Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk, wyd. 4, Lublin 1992. Psillos S., Curd M. (ed.), The Routledge Companion to Philosophy of Science, London, New York: Routledge 2008, 2010.
Literatura uzupełniająca
Grobler A., Metodologia nauk, Kraków 2006. Janeczek S., M. Walczak, A. Starościc (red.), Metodologia nauk, cz. 1. Czym jest nauka?, cz. 2. Typy nauk, seria: Dydaktyka filozofii, t. 9, Lublin: Wydawnictwo KUL 2019. Kawalec P., Metodologia integralna. Studium dynamiki wiedzy naukowej, Lublin 2018 Losee J., Wprowadzenie do filozofii nauki, tłum. pol. T. Bigaj, Warszawa 2001. Newton-Smith W. H. (ed.) A Companion to the Philosophy of Science (Blackwell Companions to Philosophy), Wiley-Blackwell, 2001. Sady W., Spór o racjonalność naukową. Od Poincarégo do Laudana, Wrocław 2000. Walczak M., Racjonalność nauki. Problemy, koncepcje, argumenty, Lublin 2006.

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Antropologia filozoficzna
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophical Anthropology
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Arkadiusz Gudaniec
---	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	45	I-II	7
ćwiczenia	45	I-II	

Wymagania wstępne	warunkiem zaliczenia wykładu i przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. przedstawienie sposobów uprawiania antropologii, wskazanie na specyfikę antropologii filozoficznej oraz ukazanie jej stosunku do nauk szczegółowych
C2. przedstawienie najistotniejszych koncepcji człowieka, jakie wyłoniły się w historii myśli filozoficznej
C3. ukazanie systematycznie opracowanej teorii człowieka, w tym jego struktury bytowej i specyficznie osobowych działań

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	zna terminologię podstawowych systemów antropologii filozoficznej	W_04
W_02	ma uporządkowaną i ugruntowaną historycznie wiedzę ogólną obejmującą klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska w zakresie antropologii filozoficznej	W_05, W_06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	posiada umiejętność pisania streszczeń z wykorzystaniem literatury przedmiotu	U_07
U_02	umie interpretować teksty naukowe z antropologii filozoficznej, identyfikując ich założenia, podstawowe tezy i wynikające z nich konsekwencje	U_05
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	dokonyje pogłębionej analizy problemów z obszaru antropologii filozoficznej oraz samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania z wykorzystaniem zdobytej wiedzy, a w uzasadnionych przypadkach również opinii ekspertów	K_02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Wykład zawiera część wstępną (metaprzedmiotową), historyczną oraz systematyczną.
2. W części wstępnej przedstawione są: rodzaje antropologii i specyfika antropologii filozoficznej, w tym jej stosunek do nauk szczegółowych.
3. W części historycznej: najważniejsze koncepcje człowieka na przestrzeni całych dziejów filozofii.
4. W części systematycznej: analiza punktu wyjścia antropologii, elementarne doświadczenie bycia człowiekiem, struktura bytu ludzkiego, w tym rozumienie transcendencji (duchowości) oraz cielesności i związku dusza-ciało itp.
5. Ponadto omawia się: podstawy rozumienia człowieka jako osoby oraz wyróżnione w tym kontekście właściwości osoby, takie jak: poznanie, miłość, wolność i wynikające z nich działania moralne, twórcze (kulturowe), społeczne i religijne.
6. Na ćwiczeniach, oprócz analizy treści wykładu, podejmuje się w charakterze uzupełniającym pracę nad wybranymi tekstami klasycznymi z zakresu antropologii filozoficznej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01 W_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01 U_02	Analiza tekstu	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny

KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny / Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena niedostateczna

(W) student nie zna terminologii podstawowych systemów antropologii filozoficznej. Nie posiada uporządkowanej i ugruntowanej historycznie wiedzy ogólnej obejmującej klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska w zakresie antropologii filozoficznej

(U) student nie posiada umiejętności analizowania tekstu i pisania streszczeń z wykorzystaniem literatury przedmiotu

Ocena dostateczna

(W) student posiada minimalną znajomość terminologii podstawowych systemów antropologii filozoficznej. Ma ogólną wiedzę obejmującą klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska w zakresie antropologii filozoficznej

(U) student w minimalnym stopniu posiada umiejętności analizowania tekstu i pisania streszczeń z wykorzystaniem literatury przedmiotu.

Ocena dobra

(W) student zna terminologię podstawowych systemów antropologii filozoficznej. Posiada uporządkowaną historycznie wiedzę ogólną obejmującą klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska w zakresie antropologii filozoficznej

(U) student posiada umiejętność analizowania tekstu i pisania streszczeń z wykorzystaniem literatury przedmiotu

Ocena bardzo dobra

(W) student ma opanowaną terminologię podstawowych systemów antropologii filozoficznej. Posiada uporządkowaną i usystematyzowaną historycznie wiedzę obejmującą klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska w zakresie antropologii filozoficznej

(U) student opanował biegle umiejętność analizowania tekstu i pisania streszczeń z wykorzystaniem literatury przedmiotu

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	90
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	120

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. M. A. Krąpiec, <i>Ja-człowiek</i>, Lublin 2005; 2. K. Wojtyła, <i>Considerations on the Essence of Man / Rozważania o istocie człowieka</i>, Lublin 2016; 3. M. A. Krąpiec, <i>Człowiek jako osoba</i>, Lublin 2009.
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none"> 1. M. A. Krąpiec, <i>Psychologia racjonalna</i>, Lublin 1996; 2. K. Wojtyła, <i>Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne</i>, Lublin 1994; 3. S. Kamiński, <i>Naukowa, filozoficzna i teologiczna wizja człowieka</i>, w: tenże, <i>Jak filozofować?</i>, Lublin 1989, s. 279-291; 4. G. Haeffner, <i>Wprowadzenie do antropologii filozoficznej</i>, Kraków 2006.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Antropologia przyrodnicza i ewolucjonizm
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Biological anthropology and evolutionism
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Justyna Herda
---	------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	IV	3

Wymagania wstępne	Umiejętność krytycznego myślenia i analizowania tekstów naukowych
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Przedstawienie statusu antropologii przyrodniczej i sposobów jej uprawiania na tle innych dyscyplin i dziedzin wiedzy
C2. Prezentacja i omówienie głównych złożań syntetycznej teorii ewolucji w kontekście antropogenezy
C3 Prezentacja filogenezy człowieka
C4. Ukazanie sposobu budowania obrazu świata z uwzględnieniem osiągnięć współczesnej biologii molekularnej, teorii ewolucji biologicznej i antropogenezy

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii w relacji do nauk biologicznych, oraz o specyfice przedmiotowej i metodologicznej obydwu dyscyplin naukowych	W02
W_02	zna terminologię podstawowych systemów filozoficznych i różne koncepcje uprawiania filozofii biologii, antropologii, analiz filogenetycznych	W03
W_03	zna podstawową terminologię przyrodniczą w języku angielskim i języku łacińskim dotyczącą wybranych aspektów ewolucjonizmu, filogenezy i ontogenezy hominidów, a w szczególności gatunku <i>Homo sapiens sapiens</i> .	K_W04
W_04	ma uporządkowaną i ugruntowaną historycznie wiedzę w zakresie badań ewolucji populacji, a w szczególności populacji przedludzkich i ludzkich, badań biokulturowych oraz ich	K_W05

	metodologii	
W_05	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu ewolucjonizmu (w ujęciu filozoficznym i przyrodniczym)	K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin naukowych, zwłaszcza filozofii i nauk przyrodniczych do budowania obrazu świata i podejmowania dyskusji światopoglądowych	U04
U_02	umie analizować i interpretować teksty filozoficzne i niezbyt wyrafinowane naukowo teksty z zakresu nauk przyrodniczych, poprawnie stosować terminologię specjalistyczną, krytycznie oceniać argumenty, identyfikować ich założenia i wskazywać słabe punkty, konsekwencje, formułować wnioski oraz proponować i uzasadniać w mowie i piśmie własne tezy	U05, U06
U_03	potrafi pracować w grupie i uzasadnić, wzorując się na różnych modelach interakcji społecznych, rolę altruizmu i doboru grupowego	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	jest przygotowany do podejmowania dyskusji, dokonywania analizy problemów i formułowania propozycji ich rozwiązań oraz wyrażania sądów dotyczących poznawczej wartości różnych typów wiedzy o świecie, a w szczególności wiedzy z zakresu antropologii przyrodniczej i ewolucjonizmu	K02
K_02	ma świadomość wartości nauki i jej ograniczeń, zna potrzebę ciągłego dokształcania się, korzystania z różnych źródeł wiedzy i interesowania się aktualnymi trendami w filozofii i osiągnięciami w naukach przyrodniczych	K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Znaczenia podstawowych pojęć, ogólna charakterystyka ewolucjonizmu jako doktryny filozoficznej mająca znaczące odniesienia światopoglądowe oraz przenikająca przez wiele kierunków nauk humanistycznych, społecznych i przyrodniczych. Główne zagadnienia ewolucjonizmu przyrodniczego: poglądów na zmienność organizmów przedstawionych przez J. B. Lamarcka, teoria K. Darwina, współczesna wersja teorii darwinowskiej (tzw. syntetycznej teorii ewolucji). Stanowisko Kościoła Katolickiego w odniesieniu do ewolucjonizmu, kontrowersji pomiędzy tzw. „kreacjonizmem naukowym” a ewolucjonizmem oraz do ideologicznych nadużyć ewolucjonizmu (w postaci tzw. Darwinizmu społecznego oraz twórczego darwinizmu). Wprowadzenie do zagadnień dotyczących początków Ziemi, jako środowiska dla powstania życia opartego na chemii węgla oraz człowieka. Hipotezy dotyczące powstania życia oraz gatunku *Homo sapiens sapiens* i jego ewolucji.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01-02	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium / sprawdzian pisemny	Oceniony tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji

U_02	Analiza tekstu	Referat/prezentacja multimedialna	Plik z referatem? prezentacją
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01-02	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi

Ocena z konwersatorium

- sprawdzian pisemny (40%);
- referat/prezentacja przedstawiona na zajęciach (30%);
- aktywność na zajęciach (30%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa

- Dzik, Jerzy (2018): *Biologia czyli Sens życia*. Wydanie 1, dodruk 1. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Dzik, Jerzy (2018): *Zoologia. Różnorodność i pokrewieństwa zwierząt*. Wydanie 1, dodruk 2. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Futuyma D. J., 2008. *Ewolucja*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, (tłum. z j. ang.), Warszawa
- Henke, Winfried; Tattersall, Ian (2015): *Handbook of Paleoanthropology*. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.
- Jodkowski K. 1998. *Metodologiczne aspekty kontrowersji ewolucjonizm – kreacjonizm*. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Kaczmarek, Maria; Wolański, Napoleon (2018): *Rozwój biologiczny człowieka. Od poczęcia do śmierci*. Wydanie IX. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Koch, Christof; Crick, Francis; Hess, Grzegorz (2019): *Neurobiologia na tropie świadomości*. Wydanie 1, dodruk 7. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Leakey, Richard E. (1995): *Pochodzenie człowieka*. Wyd. 1. Warszawa: CIS (Science masters).
- Lenartowicz P. *Ludy czy małpoludy - Problem genealogii człowieka*. Kraków : Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna IGNATIANUM, 2010.
- Lewin, Roger; Tomaszewski, Andrzej Jacek (2002): *Wprowadzenie do ewolucji człowieka*. Warszawa: Prószyński i S-ka (Wprowadzenia. Nauki Przyrodnicze).
- Łomnicki, Adam (2013): *Ekologia ewolucyjna*. 2 wyd. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Machinek M. *Antropologia teologiczna wobec ewolucyjnej koncepcji filogenezy i ontogenezy człowieka*. W: Lemańska A, Świeżyński A, (Red.). *Filozoficzne i naukowo-przyrodnicze elementy obrazu świata: Współczesne kontrowersje wokół początków Wszechświata i*

początków życia.Vol. 8. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2010: 200-222.

- Meller J. Naturalny czy nienaturalny początek życia człowieka? W: Lemańska A, Świeżyński A, (Red.). Filozoficzne i naukowo-przyrodnicze elementy obrazu świata: Współczesne kontrowersje wokół początków Wszechświata i początków życia. Vol. 8. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2010:191-199.
- Ramachandran, V. S.; Binder, Anna; Binder, Marek; Kołodziej-Józefowicz, Elżbieta (2017): Neuronauka o podstawach człowieczeństwa. O czym mówi mózg? Wydanie 1, dodruk 2. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Wolański, Napoleon (2012): Ekologia człowieka. Podstawy ochrony środowiska i zdrowia człowieka. Wyd. 1, 4 dodr. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Literatura uzupełniająca

- Harari, Yuval Noah; Romanek, Michał (2019): Homo deus. Krótka historia jutra. Wydanie pierwsze, dodruk. Kraków: Wydawnictwo Literackie.
- Dennett, Daniel Clement; Bielecka, Krystyna; Miłkowski, Marcin (2017): Od bakterii do Bacha. O ewolucji umysłów. Kraków: Copernicus Center Press.
- Diamond, Jared M.; Weiner, January (2019): Trzeci szympan. Ewolucja i przyszłość zwierzęcia zwanego człowiekiem. Wydanie drugie poprawione. Kraków: Copernicus Center Press.
- Dunbar, Robin Ian MacDonald; Kucharzyk, Bartłomiej (2015): Nowa historia ewolucji człowieka. Wyd. 3. Kraków: Copernicus Center Press.
- Dunbar, Robin Ian MacDonald; Lamża, Łukasz (2019): Człowiek. Biografia. Wydanie II. Kraków: Copernicus Center Press.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Bioetyka
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Bioethics
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Barbara Chyrowicz
---	-------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	3	3

Wymagania wstępne	wiedza z zakresu etyki ogólnej
-------------------	--------------------------------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: przedstawienie zagadnień związanych z metodologicznym statusem bioetyki
C2: przegląd i dyskusja nad najważniejszymi problemami bioetycznymi

Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna główne podstawowe stanowiska dotyczące metodologicznego statusu bioetyki.	K_W02, K_W04, K_W05, K_W06
W_02	Student zna główne problemy, stanowiska i argumenty formułowane we współczesnych dyskusjach bioetycznych.	K_W04, K_W05, K_W06, K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi przywołać przykłady dyskutowanych problemów bioetycznych oraz uzasadnić własne stanowisko.	K_U06, K_U11
U_02	Student potrafi analizować argumenty obecne w we współczesnych dyskusjach bioetycznych w aspekcie przyjmowanych założeń i implikowanych wniosków.	K_U01, K_U02, K_U08, K_U11,
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student stara się uzasadnić swoje przekonania moralne, respektując poglądy innych osób.	K_K02

III. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Historia etycznej refleksji nad etyką w praktyce medycznej
2. Bioetyczne precedensy: powstanie bioetyki i przegląd najważniejszych problemów we współczesnej bioetyce.
3. Antropologiczne podstawy etyki.
4. Problem normatywnego statusu ludzkiego zarodka
5. Rodzaje ingerencji w naturę i ich ocena.
6. Kres życia jako wyzwanie natury moralnej.
7. Bioetyka: dyscyplina czy dyskurs.
8. Zasady etyki medycznej.

IV. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	analiza tekstu	praca pisemna	ocena pracy pisemnej
W_02	analiza tekstu	praca pisemna	ocena pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	dyskusja	prezentacja	karta oceny prezentacji
U_02	dyskusja, studium przypadku	prezentacja	karta oceny prezentacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja	prezentacja	karta oceny prezentacji

V. Kryteria oceny, wagi...

Ocena pracy pisemnej: 50%, prezentacja: 50%.

Ocena niedostateczna

(W) Student nie przedstawił pracy pisemnej lub nie spełnia ona minimalnych warunków pozwalających na stwierdzenie nabycia podstawowej wiedzy dotyczącej statusu metodologicznego bioetyki oraz problemów, stanowisk i argumentów bioetycznych

(U) Student nie uczęszcza na zajęcia lub nie uczestniczy w dyskusji. Nie potrafi sformułować i uzasadnić bronionego przez siebie stanowiska. Nie potrafi podać analizie dyskutowanych argumentów.

(K) Student nie przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena dostateczna

(W) Student przedstawił pracę pisemną i spełnia ona minimalne warunki pozwalające na stwierdzenie nabycia podstawowej wiedzy dotyczącej statusu metodologicznego bioetyki oraz problemów, stanowisk i argumentów bioetycznych

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formułuje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, umiejscawiając je na mapie poznanych stanowisk bioetycznych. Przedstawia prostą analizę dyskutowanych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena dobra

(W) Student przedstawił pracę pisemną spełniającą standardy prac naukowych, w której wykorzystuje nabytą podczas zajęć wiedzę na temat statusu metodologicznego bioetyki oraz problemów, stanowisk i argumentów bioetycznych

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formułuje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, odnosząc je do poznanych stanowisk bioetycznych oraz przedstawia złożoną analizę dyskutowanych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena bardzo dobra

(W) Student przedstawił pracę pisemną spełniającą wysokie standardy prac naukowych, w której wykorzystuje szeroką wiedzę na temat statusu metodologicznego bioetyki oraz problemów, stanowisk i argumentów bioetycznych

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formułuje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, przeprowadzając polemikę z poznanymi stanowiskami bioetycznymi oraz przedstawia pogłębioną analizę dyskutowanych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

VI. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VII. Literatura

Literatura podstawowa

Tom L. Childress, James F. Beauchamp, Zasady etyki medycznej, tłum. W. Jacórzyński, Warszawa 1996.
--

Barbara Chyrowicz, Bioetyka: anatomia sporu, Kraków 2016.

Włodzimierz Galewicz (red.), Antologia bioetyki, t. 1-3, Kraków 2009-2011.
--

Literatura uzupełniająca

Ben Mempham, Bioetyka. Wprowadzenie dla studentów nauk biologicznych, tłum. E. Bartnik et al., Warszawa 2008.

Tadeusz Ślipko, Bioetyka. Najważniejsze problemy, Kraków 2009.
--

Kazimierz Szewczyk, Bioetyka. Podręcznik akademicki, t. 1-2, Warszawa 2009.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Elementy metodologii filozofii
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Methodology of philosophy
Kierunek studiów	filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Paweł Kawalec
---	---------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	IV	3
ćwiczenia	30	IV	

Wymagania wstępne	1. Zaliczony kurs z wprowadzenia do filozofii. 2. Zaliczony kurs logiki pierwszego rzędu 3. Zaliczony kurs z historii filozofii
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1. Wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia metodologii rozumianej jako teoretyczny namysł nad metodami wykorzystywanymi w pracach badawczych, szczególnie w ramach filozofii.
2. Krytyczna prezentacja podstawowych metod wykorzystywanych w filozofii takich jak analiza, argumentacja, abstrakcja, eksperyment myślowy, metoda fenomenologiczna, metoda hermeneutyczna.
3. Prezentacja filozoficznej refleksji nad metodami naukowymi (indukcjonizm, falsyfikacjonizm, teoria paradygmatów naukowych, bayesianizm etc.)
4. Zapoznanie studentów z przykładami zastosowania wspomnianych metod poprzez lekturę i dyskusję wybranych tekstów filozoficznych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie rolę refleksji metodologicznej	K_W01
W_02	Student ma podstawową wiedzę o metodologii filozofii i metodologii innych dyscyplin, zna różnice i podobieństwa występujące między nimi	K_W02
W_03	Student zna terminologię opisującą podstawowe metody stosowane w nauce i filozofii	K_W03, K_W07
UMIĘTNOŚCI		

U_01	Student umie analizować teksty filozoficzne pod kątem ich metodologicznej poprawności; umie rozpoznać wykorzystane metody oraz dokonać ich ewaluacji	K_U05,
U_02	Student posiada umiejętności językowe w zakresie metafizologii	K_U06, K_U09
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student interesuje się aktualnymi trendami w filozofii i jej metodologii	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Podstawowe dystynkcje: metoda, metodyka, metodologia. Ważniejsze metody wykorzystywane w filozofii: analiza, argumentacja, abstrakcja, eksperyment myślowy, metoda fenomenologiczna, metoda hermeneutyczna. Filozoficzna refleksja nad metodami naukowymi: indukcjonizm, falsyfikacjonizm, teoria paradygmatów naukowych, bayesianizm. W ramach ćwiczeń zapoznanie studentów z zastosowaniem omawianych metod w praktyce poprzez wspólną analizę i dyskusję wybranych tekstów filozoficznych (m.in. Frege, Russell, Quine, Kripke)

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Protokół / Oceniony egzamin
W_02	Wykład konwersatoryjny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Protokół / Oceniony egzamin
W_03	Wykład konwersatoryjny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Protokół / Oceniony egzamin
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Ćwiczenia praktyczne	Kolokwium / Zaliczenie ustne / Praca pisemna	Protokół/ Ocenione kolokwium / Oceniony tekst pracy pisemnej
U_02	Ćwiczenia praktyczne	Kolokwium / Zaliczenie ustne / Praca pisemna	Protokół/ Ocenione kolokwium / Oceniony tekst pracy pisemnej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń.

1. Znajomość podstawowych informacji z zakresu treści programowych przedmiotu.
2. Umiejętność rozpoznawania i krytycznej oceny podstawowych metod badawczych.
3. Znajomość głównych filozoficznych teorii nauki.

Zdobyta wiedza i umiejętności zweryfikowane zostaną w formie egzaminu ustnego, przeprowadzonego w trakcie sesji egzaminacyjnej oraz w formie pracy pisemnej (eseju) lub kolokwium ustnego przeprowadzonego w trakcie semestru.

Kurs kończy się dwiema ocenami, jedną z ćwiczeń, jedną z wykładu.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

<p>Literatura podstawowa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. J. M. Bocheński, „Współczesne metody myślenia” 2. A. Chalmers, „Czym jest to co zwiemy nauką?” 3. G. Frege, „Sens i nominat” 4. B. Russell, „Denotowanie” 5. W. V. O. Quine „O tym co istnieje” 6. S. Kripke, „Nazywanie a konieczność” 7. Wybrane hasła ze „Stanford Encyclopedia of Philosophy” (https://plato.stanford.edu/)
<p>Literatura uzupełniająca</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ch. Daly, „An introduction to philosophical methods”. 2. J. Herbut, „Elementy metodologii filozofii” 3. P. J. Hurley, „A Concise Introduction to Logic”. 4. Wybrane hasła z „Internet Encyclopedia of Philosophy” (https://www.iep.utm.edu/)

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Etyka ogólna
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	General ethics
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Wojciech Lewandowski
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	V	2

Wymagania wstępne	Wiedza na temat głównych kategorii etycznych oraz sposobów uzasadniania sądów moralnych.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Prezentacja wybranych zagadnień etyki ogólnej
 C2: Przegląd i analiza argumentów w dyskusji między współczesnymi teoriami etycznymi.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna główne podstawowe stanowiska dotyczące sposobu uzasadniania sądów moralnych	K_W03, K_W04,
W_02	Student zna główne problemy i argumenty formułowane przez przedstawicieli poszczególnych teorii etycznych	K_W01, K_W05, K_W06, K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi przywołać argumentację diskutowanych stanowisk etycznych i metaetycznych oraz uzasadnić własne stanowisko.	K_U06
U_02	Student potrafi analizować argumenty obecne we współczesnych dyskusjach etycznych	K_U01, K_U02
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student stara się uzasadnić swoje przekonania moralne, respektując poglądy innych osób.	K_K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Główne problemy związane z definiowaniem teorii etycznych
 Propozycje podziałów współczesnych teorii etycznych
 Spór między zwolennikami i przeciwnikami budowy teorii etycznych
 Wybrane zagadnienia dotyczące uzasadniania ogólnych zasad moralnych
 Hybrydowe teorie etyczne

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01-02	Wykład konwersatoryjny	egzamin	karta egzaminacyjna
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwersatoryjny	egzamin	karta egzaminacyjna
U_02	Wykład konwersatoryjny	egzamin	karta egzaminacyjna
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład konwersatoryjny	egzamin	karta egzaminacyjna

VI. Kryteria oceny, wagi...

Egzamin: 100%

Ocena niedostateczna

(W) Student nie zaliczył egzaminu lub nie spełnia on minimalnych warunków pozwalających na stwierdzenie nabycia podstawowej wiedzy dotyczącej współczesnych teorii etycznych

(U) Student nie uczęszcza na zajęcia lub nie uczestniczy w dyskusji. Nie potrafi sformułować i uzasadnić bronionego przez siebie stanowiska. Nie potrafi podać analizie dyskutowanych argumentów.

(K) Student nie przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena dostateczna

(W) Student zdał egzamin i spełnia on minimalne warunki pozwalające na stwierdzenie nabycia podstawowej wiedzy dotyczącej współczesnych teorii etycznych

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formułuje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, umiejscawiając je na mapie poznanych stanowisk etycznych. Przedstawia prostą analizę dyskutowanych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena dobra

(W) Student dobrze zdał egzamin, w którym wykorzystuje nabytą podczas zajęć wiedzę na temat współczesnych teorii etycznych

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formułuje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, odnosząc je do poznanych stanowisk etycznych oraz przedstawia złożoną analizę dyskutowanych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena bardzo dobra

(W) Student bardzo dobrze zdał egzamin w której wykorzystuje szeroką wiedzę na temat współczesnych teorii etycznych

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formułuje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, przeprowadzając polemikę z poznanymi stanowiskami etycznych oraz przedstawia pogłębioną analizę dyskutowanych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Literatura uzupełniająca

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Etyka ogólna
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	General Ethics
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Barbara Chyrowicz
---	-------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Wykład	30	1	3
Ćwiczenia	30	1	
Wykład	15	2	4
Ćwiczenia	15	2	

Wymagania wstępne	brak
-------------------	------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Prezentacja podstawowych zagadnień z zakresu etyki
C2: Przedstawienie argumentów filozoficznych w rozwiązywaniu problemów moralnych
C3: Wprowadzenie do racjonalnego uczestnictwa we współczesnych dyskusjach etycznych

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna podstawową terminologię etyczną, ma uporządkowaną wiedzę dotyczącą klasycznych, nowożytnych i	K_W04, K_W05, K_W06

	współczesnych dyskusji zarówno w zakresie rodzimej, jak i zagranicznej literatury przedmiotu. Ponadto student ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu uzasadniania norm moralnych w zakresie współczesnych debat etycznych.	
W_02	Student ma podstawową wiedzę o znaczeniu etyki w relacji do teologii, nauk formalnych i szczegółowych, a także zna i rozumie rolę współczesnej refleksji etycznej w kształtowaniu kultury duchowej, zwłaszcza kultury chrześcijańskiej.	K_W01, K_W02, K_W09
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi analizować zagadnienia moralne z zakresu etyki ogólnej. Ponadto student posiada umiejętność integrowania wiedzy pochodzącej z różnych dyscyplin humanistycznych oraz potrafi ją zastosować w sytuacjach związanych z rozstrzygnięciem konfliktów lub dylematów moralnych.	K_U01, K_U04
U_02	Student potrafi przygotować streszczenie artykułu, wykorzystując do tego celu właściwe narzędzia do interpretacji i analizy tekstu filozoficznego. Student posiada również umiejętność identyfikowania kluczowych tez, założeń oraz argumentów analizowanego przez siebie tekstu filozoficznego.	K_U02, K_U05, K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest świadomy roli, jaką odgrywa filozofia, w tym etyka, w zachowaniu dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i Europy oraz kształtuje w sobie postawę odpowiedzialności za owe dziedzictwo. Ponadto student uczestniczy w życiu kulturalnym, korzysta ze środków masowego przekazu, interesując się współczesnymi trendami filozoficznymi i kulturalnymi w świecie.	K_K03, K_K04

IV. Opis przedmiotu/Treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagadnienia wstępne: specyfika i ograniczenia refleksji etycznej. 2. Metodologiczny status etyki: etyka a moralność, definicja etyki, etyka a nauki pokrewne, etyka a religia, spór o teorię (nurt antyteoretyczny), specyfika moralnej powinności działania. 3. Metaetyka: podstawowe pojęcia i kierunki metaetyczne. 4. Charakterystyka moralnego działania: działanie a uczynienie, zaniechanie działania, czyny wewnętrzne i zewnętrzne, akty dobrowolne i akty zachcenia. 5. Uwarunkowania moralnego działania: ograniczenia świadomości i wolności, a odpowiedzialność za działanie; miejsce uczuć w działaniu; traf moralny. 6. Decyzja i proces jej kształtowania, błędy w procesie decyzyjnym. 7. Źródła moralności czynu: cel przedmiotowy i intencja, okoliczności i ich rola w ocenie działania, akty proste i złożone, możliwość usprawiedliwienia złych środków wybranych dla dobrego celu. 8. Miejsce skutków w strukturze i ocenie działania, zasada podwójnego skutku 9. Kategoria skutku w typologii teorii etycznych: konsekwencjalizm i deontologizm;
--

podstawowe założenia konsekwencjalistyczne i deontologiczne (teleologiczne i deontologiczne uzasadnianie norm moralnych); miejsce etyki cnót w sporze między konsekwencjalizmem a deontologizmem.

10. Teorie konsekwencjalne (różne rodzaje utilitaryzmu) i deontologiczne (kantyzm i personalizm).
11. Personalizm: spór o rozumienie osoby, personalizm Karola Wojtyły i Dietricha von Hildebranda.
12. Prawo naturalne: obiektywna norma moralności, normy ogólne a normy szczegółowe.
13. Fenomen sumienia: subiektywna norma moralności
14. Kategoria cnoty: klasyczne rozumienie cnoty, pojęcie cnoty we współczesnej etyce cnoty.
15. Dylematy moralne: absolutyzm moralny, wartości wymierne i niewspółmierne.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	wykład konwencjonalny	egzamin	Protokół
W_02	wykład konwencjonalny	egzamin	Protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	praca pisemna	ocena tekstu pracy pisemnej
U_02	Analiza tekstu	kolokwium	ocenione kolokwium
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	obserwacja	raport obserwacji

VI. Kryteria oceny

Warunkiem zaliczenia wykładu i przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń

Egzamin ustny: 100%

Ćwiczenia: (a) semestr zimowy: kolokwium – 50%, praca pisemna – 30%, dyskusja – 20%

(b) semestr letni: kolokwium – 50%, praca pisemna – 30%, dyskusja – 20%

Ocena niedostateczna

(W) Student nie posiada wiedzy dotyczącej metodologicznego statusu etyki, nie zna podstawowych sposobów uzasadniania twierdzeń etycznych.

(U) Student nie potrafi scharakteryzować warunków odpowiedzialności moralnej oraz podstawowych elementów struktury ludzkiego działania.

(K) Student nie prezentuje wypowiedzi respektujących odmienne poglądy etyczne.

Ocena dostateczna

(W) Student posiada częściową wiedzę dotyczącą metodologicznego statusu etyki. Zna niektóre sposoby uzasadniania twierdzeń etycznych.

(U) Student potrafi częściowo scharakteryzować warunki odpowiedzialności moralnej oraz podstawowe elementy ludzkiego działania.

(K) Student wypowiada się, respektując odmienne poglądy etyczne i starając się zrozumieć stojące za nimi racje.

Ocena dobra

(W) Student posiada dobre rozeznanie w kwestii metodologicznego statusu etyki oraz sposobów uzasadniania twierdzeń etycznych.

(U) Student potrafi poprawnie scharakteryzować wszystkie warunki odpowiedzialności moralnej oraz podstawowe elementy ludzkiego działania.

(K) Wypowiedzi studenta wykazują dbałość o jasne formułowanie własnych przekonań moralnych, ich uzasadnienie oraz szacunek dla osób prezentujących odmienne poglądy.

Ocena bardzo dobra

(W) Student posiada usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę dotyczącą koncepcji etyki, teorii etycznych oraz metod uzasadniania twierdzeń etycznych.

(U) Student potrafi scharakteryzować wszystkie warunki odpowiedzialności moralnej i elementy ludzkiego działania oraz wskazać, które z nich są przedmiotem sporu współczesnych teorii etycznych.

(K) Wypowiedzi studenta wykazują dbałość o jasne i precyzyjne formułowanie własnych przekonań moralnych, ich uzasadnienie oraz szacunek dla osób prezentujących odmienne poglądy.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	90
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	120

VIII. Literatura

Literatura podstawowa:
1. T. Ślipko, Zarys etyki ogólnej, Kraków 2009.
2. T. Styczeń, Wprowadzenie do etyki, Lublin 1994.
3. R. Spaemann, Podstawowe pojęcia moralne, Lublin 2000.
4. B. Chyrowicz, Widok stąd. Dlaczego działamy tak, a nie inaczej. Kraków 2021.
5. R. Shafer-Landau, The Fundamentals of Ethics, New York – Oxford 2012.
6. A. Fisher, Metaethics. An Introduction, Durham 2011.
Literatura uzupełniająca:
1. B. Chyrowicz, Widok stąd. Dlaczego działamy tak, a nie inaczej. Kraków 2021.

2. K. Wojtyła, *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, Lublin 2011.
3. F. Ricken, *Etyka ogólna*, Kęty 2001.
4. P. Singer (red.), *Przewodnik po etyce*, Warszawa 2009.
5. B. Williams, *Moralność*, Warszawa 2000.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Etyka społeczna i polityczna
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Social and Political Ethics
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Małgorzata Borkowska-Nowak
---	-------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	IV	3

Wymagania wstępne	
-------------------	--

I. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 Podjęcie refleksji na temat etycznych aspektów życia społeczno-politycznego
C2 Omówienie wybranych zagadnień z etyki społecznej z uwzględnieniem wkładu innych nauk (ekonomii, historii, prawa, nauk politycznych, socjologii) w rozwój tej dyscypliny

II. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Ma podstawową wiedzę o przedmiotowej i metodologicznej specyfice etyki społecznej, a także o jej znaczeniu w relacji do nauk humanistycznych i społecznych	K_W02
W_02	Zna i rozumie kategorie należące do siatki pojęciowej etyki społecznej oraz filozofii polityki	K_W04
W_03	Ma uporządkowaną wiedzę obejmującą współczesne kierunki filozoficzno-społeczne, zna ich źródła i metody	K_W05
W_04	Ma uporządkowaną wiedzę na temat najważniejszych nurtów filozofii społecznej, rozumie wypracowane na ich gruncie moralne oceny i normy życia społecznego, rozumie, dlaczego niektóre zasady i wartości są uniwersalne, podczas gdy inne podlegają przemianom	K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi wyszukiwać, analizować i wykorzystywać informacje z różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie sądy dotyczące społecznego wymiaru funkcjonowania człowieka	K_U01
U_05	Umie dobrać właściwe narzędzia do interpretacji i analizy tekstu	K_U05

	z zakresu etyki społecznej i politycznej, analizuje argumenty filozoficzne oraz proponuje własne tezy	
U_09	Potrafi pracować w grupie z poszanowaniem ustalonych zasad współdziałania oraz efektywnej komunikacji	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Dokonyje pogłębionej analizy wydarzeń i problemów pojawiających się w życiu społecznym, formułuje propozycje ich rozwiązania	K_K02
K_02	Aktywnie uczestniczy w życiu wspólnot, do których należy, interesuje się bieżącymi wydarzeniami społecznymi i politycznymi	K_K04

III. Opis przedmiotu/ treści programowe

Kurs obejmuje dwie części: ogólną i szczegółową. Część pierwsza, będąca wprowadzeniem do etyki społecznej, podejmuje kluczowe zagadnienia tej dyscypliny, takie jak: pojęcie i metody etyki społecznej, wspólnotowy wymiar życia człowieka, zasady życia społecznego. Część druga dotyczy zagadnień dyskutowanych w związku z przemianami zachodzącymi we współczesnych demokratycznych społeczeństwach.

IV. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
UMIĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie

V. Kryteria oceny, wagi...

Ocena niedostateczna

Student nie zna i nie rozumie podstawowych pojęć etycznych

Student nie potrafi sformułować tezy ani jej uzasadnić

Ocena dostateczna

Student posiada elementarną znajomość podstawowych pojęć i kwestii etycznych

Student jest słabo przygotowany do konfrontacji własnych poglądów z poglądami innych

Ocena dobra

Student ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę z zakresu etyki

Student poprawnie formułuje odpowiedzi na zadawane pytania, potrafi je rozwinąć

Ocena bardzo dobra

Student doskonale zna i rozumie pojęcia i stanowiska w etyce

Student jest rzetelnie przygotowany do dialogu z reprezentantami odmiennych poglądów

VI. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VII. Literatura

Literatura podstawowa
Jan Paweł II, <i>Sollicitudo rei socialis</i> , Wrocław 1988; Skorowski H., <i>Moralność społeczna. Wybrane zagadnienia z etyki społecznej, gospodarczej i politycznej</i> , Warszawa 1996; Sutor B., <i>Etyka polityczna</i> , Warszawa 1994.
Literatura uzupełniająca

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Etyka szczegółowa
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Applied ethics
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Wojciech Lewandowski
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	VI	2

Wymagania wstępne	Wiedza na temat głównych kategorii etycznych oraz sposobów uzasadniania sądów moralnych.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Prezentacja wybranych zagadnień etyki szczegółowej;
 C2: Przegląd i dyskusja nad najważniejszymi argumentami na rzecz budowania teorii moralnej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna główne podstawowe stanowiska dotyczące sposobu rozstrzygania problemów moralnych	K_W01, K_W03, K_W04, K_W06
W_02	Student zna główne problemy i argumenty formułowane przez przedstawicieli antyteoretyzmu	K_W05, K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi przywołać argumentację dyskutowanych teorii moralnych oraz uzasadnić własne stanowisko.	K_U06
U_02	Student potrafi analizować argumenty obecne we współczesnych dyskusjach nad nurtem antyteoretycznym	K_U01, K_U02
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student stara się uzasadnić swoje przekonania moralne, respektując poglądy innych osób.	K_K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Charakterystyka teorii moralnej
 Metody uzasadniania sądów moralnych

Teorie deontologiczne
 Teorie konsekwencjalistyczne
 Początki nurtu antyteoretycznego
 Krytyka teorii deontologicznych
 Krytyka teorii konsekwencjalistycznych
 Krytyka teoretycznego sposobu rozwiązywania problemów moralnych
 Typowa argumentacja antyteoretyczna
 Argument z cnót
 Argument z dylematów
 Argument z zasad
 Argumentacja na rzecz budowania teorii moralnej

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01-02	Wykład konwersatoryjny	egzamin	karta egzaminacyjna
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Sprawdzenie umiejętności praktycznych	karta oceny
U_02	Dyskusja, studium przypadku	Sprawdzenie umiejętności praktycznych	karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja	egzamin	karta oceny

VI. Kryteria oceny, wagi...

Egzamin: 70%, sprawdzenie umiejętności praktycznych: 30%.

Ocena niedostateczna

(W) Student nie zaliczył egzaminu lub nie spełnia on minimalnych warunków pozwalających na stwierdzenie nabycia podstawowej wiedzy dotyczącej nurtu antyteoretycznego we współczesnej etyce

(U) Student nie uczęszcza na zajęcia lub nie uczestniczy w dyskusji. Nie potrafi sformułować i uzasadnić bronionego przez siebie stanowiska. Nie potrafi podać analizie dyskutowanych argumentów.

(K) Student nie przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena dostateczna

(W) Student zdał egzamin i spełnia on minimalne warunki pozwalające na stwierdzenie nabycia podstawowej wiedzy dotyczącej nurtu antyteoretycznego we współczesnej etyce

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formuluje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, umiejscawiając je na mapie poznanych stanowisk etycznych. Przedstawia prostą analizę dyskutowanych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena dobra

(W) Student dobrze zdał egzamin, w której wykorzystuje nabytą podczas zajęć wiedzę na temat nurtu antyteoretycznego we współczesnej etyce

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formułuje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, odnosząc je do poznanych stanowisk etycznych oraz przedstawia złożoną analizę dyskusyjnych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

Ocena bardzo dobra

(W) Student bardzo dobrze zdał egzamin w której wykorzystuje szeroką wiedzę na temat nurtu antyteoretycznego we współczesnej etyce

(U) Student uczęszcza na zajęcia i uczestniczy w dyskusji. Formułuje i uzasadnia bronione przez siebie stanowisko, przeprowadzając polemikę z poznanymi stanowiskami etycznych oraz przedstawia pogłębioną analizę dyskusyjnych problemów.

(K) Student przestrzega standardów dyskusji naukowej.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Chyrowicz B., O sytuacjach bez wyjścia w etyce, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2008.
Clarke S., Anti-Theory in Ethics, "American Philosophical Quarterly", 24(1987), s. 237-244.
Dancy J., Ethics Without Principles, Clarendon Press, Oxford 2004.
Dancy J., Moral Reasons, Blackwell Publishers, Cambridge-Massachusetts 1993.
O'Neill O., Towards Justice and Virtue: A Reconstructive Account of Practical Reasoning, Cambridge University Press, Cambridge 1996.
Pincoffs E., Quandary Ethics, „Mind”, Vol.80, No. 320 (Oct., 1971), Oxford University Press, s. 552-571.
Stocker M., Act and Agent Evaluation, "Review of Metaphysics", 1973, No. 27, s. 42-61.
Stocker M., The Schizophrenia of Modern Ethical Theories, "The Journal of Philosophy", 73 (1976), s. 453-466
Williams B., Spójność etyczna, w: Ile wolności powinna mieć wola? tłum. T. Baszniak, T. Duliński, M. Szczubiałka, Fundacja Aletheia, Warszawa 1999, s. 89-114.
Williams B., Traf moralny, w: Ile wolności powinna mieć wola?, tłum. T. Baszniak, T. Duliński, M. Szczubiałka, Fundacja Aletheia, Warszawa 1999, s. 215-238.
Williams B., Utilitarianism and Moral Self-indulgence, w: Moral Luck. Cambridge: Cambridge University Press 1981, s. 40-53.
Willimas B., Punkt widzenia wszechświata, w: Ile wolności powinna mieć wola, tłum. T. Baszniak, T. Duliński, M. Szczubiałka, Fundacja Aletheia, Warszawa 1999, s. 329-353.
Literatura uzupełniająca
Louden R., Morality and Moral Theory. A Reappraisal and Reaffirmation, Oxford University Press, New York-Oxford, 1992.
Timmons T., Moral theory. An Introduction, Rowman and Littlefield Publishers, Inc., New York, 2002.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Etyka szczegółowa
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Applied Ethics
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Wojciech Lewandowski
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	45	III-IV	6
ćwiczenia	45	III-IV	

Wymagania wstępne	Ukończony podstawowy kurs etyki
-------------------	---------------------------------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1- Wyjaśnienie zależności między teorią etyczną a etyką szczegółową oraz klasycznie rozumianą etyką szczegółową a współczesnymi etykami stosowanymi.
C2 - Przedstawienie sposobu tworzenia norm szczegółowych w etyce w zależności od ogólnych założeń konkretnej teorii.
C3 - Przedstawienie metod współczesnej etyki.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	potrafi wyjaśnić podstawy rozumowania w etyce, zna różne teorie etyczne, rozumie jaka jest zależność pomiędzy ogólnymi założeniami teorii, a formułowanymi na jej gruncie normami szczegółowymi	W03, W04
W_02	rozumie sposoby uzasadniania i argumentowania w etyce i potrafi pokazać sposób w jaki ocenia się szczegółowe kwestie moralne	W05, W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	potrafi pokazać i wyjaśnić pluralizm ocen i norm w zależności od przyjmowanej teorii	U02
U_02	potrafi wskazać teoretyczne podstawy leżące u podstaw rozstrzygnięcia szczegółowych problemów moralnych	U04
U_03	rozumie, jakie jest miejsce przesłanek empirycznych w praktycznym rozumowaniu w etyce, potrafi odróżnić	U05, U06, U07

	powinność moralną od pozamoralnej, konflikty moralne od pragmatycznych, potrafi uargumentować swoje stanowisko	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	potrafi podjąć dyskusję z osobami reprezentującymi odmienne przekonania moralne, rozumie racje stojące za ich poglądami, a tym samym dokonać analizy sytuacji i problemów oraz samodzielnie sformułować propozycje ich rozwiązania	K02
K_02	rozumie zasadę tolerancji, szanuje poglądy innych, zdaje sobie sprawę z odpowiedzialności za podejmowane decyzje, zarazem potrafi uzasadnić swoje stanowisko	K01, K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacja między etyką ogólną a etyką szczegółową oraz klasycznie rozumianą etyką szczegółową a etyką stosowaną, modele etyki stosowanej, rodzaje etyk stosowanych. 2. Teoria etyczna - definicja i warunki poprawnie sformułowanej teorii etycznej, antyteoretyzm. Rodzaje teorii etycznych, zależność pomiędzy rudymentami teorii etycznych, a formułowaniem w ich ramach norm szczegółowych. 3. Normy moralne: ich rodzaje i sposoby uzasadniania. Zasada uogólniania (generalizacji) w etyce i jej funkcja w tworzeniu norm szczegółowych. 4. Miejsce przesłanek antropologicznych w budowaniu norm szczegółowych: koncepcje osoby ludzkiej. Miejsce natury w argumentacji etycznej. 5. Metoda w etyce - jej rozumienie. Metody współczesnej etyki: konsekwencjalizm, kantyzm i współczesna etyka cnót. 6. Struktura, rodzaje i sposoby rozstrzygnięcia dylematów moralnych.
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin/zaliczenie ustne	Protokół
W_02	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Zaliczenie ustne	Protokół
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta ceny prac w grupie

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń.

Ocena niedostateczna

(W) - Student nie opanował wyłożonej treści. Nie potrafi pokazać elementów działania, które należy wziąć pod uwagę w formułowaniu norm szczegółowych i uzasadnieniu przyjmowanych ocen i norm. Nie zna podstawowej literatury przedmiotu. Nie zna odpowiedzi na większość pytań na egzaminie.

(U) - Student nie potrafi podać powodów rozbieżności ocen i norm we współczesnej etyce, nie potrafi

sformułować ani obronić własnego stanowiska.

(K) - Student nie wykazuje otwartości na poglądy innych, nie stara się zrozumieć odrębnych racji, nie angażuje się w dyskusję, pozostaje bierny wobec stawianych problemów, traktuje je z obojętnością.

Ocena dostateczna

(W) - Student potrafi przedstawić ogólną strukturę wykładu, rozumie racje stojące za odmiennymi stanowiskami w etyce, ale nie radzi sobie z ich charakterystyką. Nie potrafi zdiagnozować współczesnych problemów moralnych, nie zna podstawowych sporów we współczesnej etyce stosowanej. Wykazuje bardzo słabą znajomość literatury przedmiotu .

(U) - Student w bardzo ograniczonym stopniu potrafi wskazać źródła rozbieżności ocen i norm odnoszonych do szczegółowych kwestii moralnych. Zna sposoby argumentacji w etyce, ale nie potrafi ich wyjaśnić.

(K) - Student stara się zrozumieć powody pluralizmu ocen i norm, ale nieudolnie je tłumaczy. Nie angażuje się w proces dydaktyczny, a dyskutowane na zajęciach problemy z trudnością jedynie potrafi odnieść do aktualnych problemów społecznych.

Ocena dobra

(W) - Student opanował w stopniu zadowalającym treść wykładu, rozumie zależności pomiędzy ogólnymi założeniami teorii a formułowanymi w jej ramach normami szczegółowymi. Posiada dobre rozeznanie aktualnie dyskutowanych problemów w etyce stosowanej.

(U) - Student potrafi odnieść posiadaną wiedzę do aktualnie dyskutowanych problemów, radzi sobie dobrze ze wskazywaniem różnego rodzaju argumentacji etycznej.

(K) - Student dobrze rozumie racje przywoływane przez zwolenników różnych opcji w etyce, potrafi dyskutować z poglądami, których nie podziela i chętnie angażuje się w dyskusje.

Ocena bardzo dobra

(W) - Student posiada usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę na poruszane w trakcie wykładu problemy. Potrafi osadzić ją w kontekście innych problemów filozoficznych. Doskonale kojarzy fakty problemotwórcze, zna sposoby rozstrzygnięcia problemów moralnych dyskutowane we współczesnej literaturze.

(U) - Student potrafi biegłe posługiwać się argumentami natury etycznej, potrafi sformułować problemy i wskazać ich możliwe rozwiązania, bez problemu przywołuje odnośną literaturę przedmiotu etycznej.

(K) - Student aktywnie uczestniczy w procesie dydaktycznym, stawia samodzielnie pytania, w odpowiedzialny sposób formułuje własne sądy.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	90
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa

T. Ślipko, Zarys etyki szczegółowej, t I-II, Kraków: WAM 2005;
M. Baron, Ph. Petit, M. Slote, Three Methods of Ethics, Oxford: Blackwell Publishers 2000;
Encyclopedia of Applied Ethics, red. R. Chadwick, vol. 1-4. Academic Press 1998;
D. S. Oderberg, Applied Ethics. A Non-Consequentialist Approach, Oxford: Blackwell Publisher 2000;
M. Timmons, Moral Theory. An Introduction, Rowman & Littlefield Publishers 2002;
B. Williams, Ethics and the Limits of Philosophy, first published in: London: Fontana Press/Collins 1985.

Literatura uzupełniająca

J. Bentham, Wprowadzenie do zasad moralności i prawodawstwa, tłum. B. Nawroczyński, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 1958;
D. Hume, Traktat o naturze ludzkiej, tłum. C. Znamierowski, t. II, Warszawa: PWN 1963;
I. Kant, Krytyka praktycznego rozumu, tłum. B. Bornstein, Kęty: Antyk 2002; I. Kant, Metafizyka moralności. Metafizyczne podstawy nauki o cnocie, tłum. W. Galewicz, Kęty, Antyk 2005;
J.S. Mill, Utylitaryzm. O wolności, tłum. M. Ossowska, A. Kurlandzka, Warszawa: PWN 1959;
G.E. Moore, Principia Ethica, (Zasady etyki), tłum. C. Znamierowski, Warszawa 1919;
M. Scheler, Istota i formy sympatii, tłum. A. Węgrzecki, Warszawa: PWN 1996;
R.B. Brandt, Etyka. Zagadnienia etyki normatywnej i metaetyki, tłum. B. Stanosz, Warszawa: PWN 1996;
J. Rawls, Teoria sprawiedliwości, tłum. M. Panufnik, J. Pasek, A. Romaniuk, Warszawa: PWN 1994;
R.M. Hare, Myślenie moralne. Jego płaszczyzny, metody i istota, tłum. J. Margański, Warszawa: Fundacja Aletheia 2001;
A. MacIntyre, Dziedzictwo cnoty. Studium z teorii moralności, tłum. A. Chmielewski, Warszawa: PWN 1996.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Filozofia Boga
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of God
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I stopień
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Z.Pńpuch
---	------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
wykład	30	V	4
ćwiczenia	15	V	

Wymagania wstępne	1. Podstawowa wiedza z zakresu historii filozofii, metafizyki i ogólnej metodologii nauk. 2. Umiejętność krytycznego myślenia
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Zapoznanie z filozoficzną teorią absolutu w aspekcie historycznym i systematycznym
C2. Prezentacja argumentacji na rzecz istnienia Boga, określenia Jego natury oraz relacji do świata i człowieka
C3. Przedstawienie statusu metodologicznego klasycznie pojętej filozofii Boga

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student posiada podstawową wiedzę o relacji filozofii Boga do metafizyki, filozofii religii i teologii oraz specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii Boga.	W02
W_02	Student zna podstawową terminologię dotyczącą filozoficznego poznania istnienia i natury Boga, ze szczególnym uwzględnieniem nomenklatury klasycznej filozofii Boga w języku łacińskim i angielskim.	W04
W_03	Student ma uporządkowaną wiedzę ogólną na temat wybranych klasycznych, nowożytnych i współczesnych światowych ujęć problemu Boga oraz zna koncepcję filozofii Boga wyprac-	W05

	waną w Lubelskiej Szkole Filozoficznej.	
W_04	Student posiada szczegółową wiedzę na temat filozoficznego poznania istnienia i natury Boga.	W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01 U_02	Student potrafi zrekonstruować i krytycznie ocenić w aspekcie przedmiotowym i metodologicznym argumenty na rzecz istnienia Boga zawarte w pracach różnych autorów.	U02, U06, U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student potrafi podejmować dyskusje i krytycznie oceniać tezy dotyczące kwestii istnienia i natury Boga oraz argumentować za wkładem filozoficznego poznania Boga w budowanie europejskiego dziedzictwa kulturowego.	K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Przedmiotem wykładu i ćwiczeń z filozofii Boga – w aspektach historycznym i systematycznym – są główne koncepcje absolutu, wypracowane w myśli starożytnej (m.in. Platon, Arystoteles, Plotyn) i średniowiecznej (m.in. Tomasz z Akwinu) oraz nowożytnej (np. Kartezjusz, Kant) i współczesnej (np. Hegel, Whitehead). W aspekcie systematycznym przedstawia się argumentację na rzecz istnienia Absolutu, określenia Jego natury oraz relacji do świata i człowieka. Ponadto podejmuje się problem ateizmu oraz stosunku współczesnej nauki do zagadnienia Boga.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01, W_03, W_04	Wykład konwencjonalny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa

W_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny / Raport z obserwacji
------	----------	------------	-----------------------------------

UMIEJĘTNOŚCI			
U_01, U_02	Analiza tekstu	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena z wykładu: 100% – egzamin ustny; warunkiem zaliczenia wykładu i przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń.

Ocena z ćwiczeń: 40% – obecność na zajęciach; 40% – Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny, 20% – aktywność na zajęciach.

Ocena niedostateczna

(W) Student nie posiada podstawowej wiedzy z zakresu filozofii Boga, jej terminologii, historii i problemów. Nie zna i nie rozumie znaczenia filozofii Boga w relacji do innych nauk, zwłaszcza teologii, oraz jej specyfiki przedmiotowej i metodologicznej.

(U) Student nie potrafi zrekonstruować i krytycznie ocenić w aspekcie przedmiotowym i metodologicznym argumentów na rzecz istnienia Boga zawartych w pracach różnych autorów. Nie posiada umiejętności pisania streszczeń artykułów naukowych, esejów lub prostych rozpraw z zakresu filozofii Boga z wykorzystaniem literatury przedmiotu.

(K) Student nie jest przygotowany do uczestniczenia w dyskusjach dotyczących istnienia i natury Boga oraz do argumentowania za wkładem filozoficznego poznania Boga w budowanie europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Ocena dostateczna

(W) Student posiada podstawową wiedzę na temat filozofii Boga, jej terminologii, historii i problemów. Słabo rozumie znaczenia filozofii Boga w relacji do innych nauk, zwłaszcza teologii, oraz pobieżnie zna jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną.

(U) Student w minimalnym stopniu potrafi zrekonstruować i ocenić w aspekcie przedmiotowym i metodologicznym argumenty na rzecz istnienia Boga zawarte w pracach różnych autorów. W niewielkim stopniu posiada umiejętność pisania streszczeń artykułów naukowych, esejów lub prostych rozpraw z zakresu filozofii Boga z wykorzystaniem literatury przedmiotu.

(K) Student jest przygotowany do uczestniczenia w prostych dyskusjach dotyczących istnienia i natury Boga oraz do przedstawienia podstawowych argumentów za wkładem filozoficznego poznania Boga w budowanie europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Ocena dobra

(W) Student posiada usystematyzowaną wiedzę na temat filozofii Boga, jej terminologii, historii i problemów. Dobrze zna i rozumie znaczenia filozofii Boga w relacji do innych nauk, zwłaszcza teologii, oraz jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną.

(U) Student potrafi z drobnymi błędami zrekonstruować i krytycznie ocenić w aspekcie przedmiotowym i metodologicznym argumenty na rzecz istnienia Boga zawarte w pracach różnych autorów. W zadowalającym stopniu posiada umiejętność pisania streszczeń artykułów naukowych, esejów lub prostych rozpraw z zakresu filozofii Boga z wykorzystaniem literatury przedmiotu.

(K) Student jest dobrze przygotowany do uczestniczenia w dyskusjach dotyczących istnienia i natury Boga oraz do argumentowania za wkładem filozoficznego poznania Boga w budowanie europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Ocena bardzo dobra

(W) Student posiada usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę na temat filozofii Boga, jej terminologii, historii i problemów. Bardzo dobrze zna i rozumie znaczenia filozofii Boga w relacji do innych nauk, zwłaszcza teologii, oraz jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną.

(U) Student potrafi bezbłędnie zrekonstruować i krytycznie ocenić w aspekcie przedmiotowym i metodologicznym argumenty na rzecz istnienia Boga zawarte w pracach różnych autorów. Biegłe opanował umiejętność pisanía streszczeń artykułów naukowych, esejów lub prostych rozpraw z zakresu filozofii Boga z wykorzystaniem literatury przedmiotu.

(K) Student jest bardzo dobrze przygotowany do uczestniczenia w dyskusjach dotyczących istnienia i natury Boga oraz do argumentowania za wkładem filozoficznego poznania Boga w budowanie europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75

VII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. L. Elders, <i>Filozofia Boga</i>, Warszawa 1995. 2. W. Granat, <i>Teodycea. Istnienie Boga i Jego natura</i>, Poznań 1960. 3. S. Kamiński, <i>Epistemologiczno-metodologiczne problemy filozoficznego poznania Boga</i>, w: <i>Filozofia Boga</i>, red. S. Janeczek, A. Starościc, t. 2, Lublin 2017, s. 9–44. 4. S. Kowalczyk, <i>Filozofia Boga</i>, Lublin 1999. 5. A. Plantinga, <i>Argumenty za istnieniem Boga</i>, w: <i>Filozofia Boga</i>, red. S. Janeczek, A. Starościc, t. 2, Lublin 2017, s. 219–231. 6. R. Swinburne, <i>Dowody na istnienie Boga</i>, w: <i>Filozofia Boga</i>, red. S. Janeczek, A. Starościc, t. 2, Lublin 2017, s. 233–246.
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none"> 1. W. Dłubacz, <i>Problem Absolutu w filozofii Arystotelesa</i>, Lublin 1992. 2. W. Dłubacz, <i>U źródeł koncepcji Absolutu. Od Homera do Platona</i>, Lublin 2003. 3. E. Gilson, <i>Bóg i filozofia</i>, Warszawa 1961. 4. S. Janeczek, A. Starościc (red.), <i>Filozofia Boga</i>, t. 1, 2. Lublin 2017. 5. S. Kowalczyk, <i>Wieki o Bogu</i>, Wrocław 1986. 6. Z.J. Zdybicka, M.S. Zięba, <i>Absolut</i>, w: <i>Powszechna Encyklopedia Filozofii</i>, red. A. Maryniarczyk, t. 1, Lublin 2000, s. 30–45. 7. Z.J. Zdybicka, <i>Ateizm</i>, w: <i>Powszechna Encyklopedia Filozofii</i>, red. A. Maryniarczyk, t. 1, Lublin 2000, s. 371–390. 8. Z.J. Zdybicka, <i>Bóg</i>, w: <i>Powszechna Encyklopedia Filozofii</i>, red. A. Maryniarczyk, t. 1, Lublin 2000, s. 640–676.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Filozofia kultury i sztuki
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of Culture and Art
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Piotr Jaroszyński
---	-------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	VI	2

Wymagania wstępne	Minimalna znajomość kultury i sztuki
-------------------	--------------------------------------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C.1 zapoznanie się z różnymi koncepcjami kultury i sztuki w wymiarze historycznym i systemowym
C.2 nabycie umiejętności analizowania tekstów z zakresu teorii kultury i sztuki
C.3 nabycie umiejętności analizowania tekstów kulturowych i artystycznych

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna terminologię polską i angielską w zakresie przedmiotu zajęć	W01, W03, W04
W_02	Ma ułożoną wiedzę ogólną w sprawie głównych stanowisk filozoficznych w zakresie kultury i sztuki oraz ich teorii	W05, W06
W_03	Orientuje się w znaczeniu terminologii filozoficznej potrzebnej do wyjaśniania zjawisk artystycznych i kulturowych	W09
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Posiada umiejętność integrowania wiedzy w zakresie filozofii, kultury, filozofii sztuki i filozofii kultury oraz metafizyki	U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Potrafi uzasadnić, dlaczego filozofia kultury i sztuki jest ważna w życiu społecznym, zwłaszcza w zakresie podniesienia jakości poziomu kształcenia i kultury wysokiej	K03
K_02	Jest przygotowany do zainteresowania się i wypowiedzania się na temat aktualnych wydarzeń kulturalnych i artystycznych	K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W ramach zajęć analizowane są teksty klasyczne z zakresu filozofii, w ramach których ukazywane są różne koncepcje kultury będące wynikiem różnych koncepcji natury. A z kolei koncepcje natury zależą od przyjętego systemu filozoficznego. W grę wchodzi teksty takich autorów lub nurtów jak Arystoteles, sofisci, stoicy, św. Augustyn, św. Tomasz z Akwinu, Kant, neokantyzm, Sartre, Cassirer, M. A. Krąpiec. Kultura albo uzupełnia naturę, albo ją zastępuje, albo ją niszczy, zajmując jej miejsce.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_02	Praca z tekstem	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Praca pisemna	Karta oceny pracy w grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
K_02	Praca w grupach w różnych rolach	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny, wagi...

Praca pisemna, obserwacja, analiza

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Mieczysław A. Krąpiec, <i>U podstaw rozumienia kultury</i> , Lublin 1993
Piotr Jaroszyński, <i>Człowiek i nauka</i> , Lublin 2018
Henryk Kiereś, <i>Sztuka w kulturze</i> , Lublin 2013
Literatura uzupełniająca
Mieczysław A. Krąpiec, <i>Człowiek – kultura – uniwersytet</i> , Lublin 1998
Mieczysław A. Krąpiec, <i>Człowiek w kulturze</i> , Rzym 1990
Piotr Jaroszyński, <i>Spór o piękno</i> , Poznań 1992
Piotr Jaroszyński, <i>Metafizyka i sztuka</i> , Radom, 2002
Henryk Kiereś, <i>Służyć kulturze</i> , Lublin 1998
Henryk Kiereś, <i>Sztuka wobec natury</i> , Radom 2011

Imelda Chłodna-Błach, *Od paidei do kultury wysokiej. Filozoficzno-antropologiczne podstawy sporu o kulturę*, Lublin 2016.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Filozofia kultury
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of Culture
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Wojciech Daszkiewicz
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Konwersatorium	30	IV	2

Wymagania wstępne	Brak
-------------------	------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Zapoznanie się z różnymi filozoficznymi koncepcjami kultury.
C2. Nabycie umiejętności analizowania tekstów z zakresu teorii i filozofii kultury.
C3. Nabycie zdolności dyskusowania złożonych problemów dotyczących związku między kulturą a filozofią.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	zna podstawową terminologię filozoficzną w odniesieniu do wyjaśniania faktu kultury i cywilizacji	K_W04
W_02	ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą klasyczne oraz nowożytne i współczesne stanowiska dotyczące filozoficznego rozumienia kultury	K_W05, K_W06
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Posiada umiejętność argumentowania w mowie i w piśmie, poprawnie stosuje terminologię specjalistyczną z zakresu filozofii kultury oraz potrafi formułować wnioski dotyczące filozoficznego rozumienia kultury	K_U06
U_02	potrafi współdziałać i pracować w grupie oraz przyjmować w niej różne role	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Potrafi dokonać pogłębionej analizy sytuacji i problemów z zakresu szeroko pojętej kultury oraz samodzielnie formułować propozycje ich rozwiązania w oparciu o instrumentarium filozoficzne	K_K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W ramach zajęć analizowane są teksty z zakresu filozofii kultury, na podstawie których wyciągane są wnioski dotyczące prezentowanych w nich definicji kultury, celów kultury, rozumienia dziedziny kultury i ich wzajemnych relacji.
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_02	Praca z tekstem	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny, uwagi:

50% - obecność na zajęciach; 30% - referat dotyczący jednego z omawianych zagadnień; 20% aktywność na zajęciach.

Na ocenę 2

Student nie posiada podstawowej wiedzy z filozofii kultury, jej historii i problemów. Nie zna literatury przedmiotu.

Student nie potrafi analizować i nie rozumie podstawowych zagadnień (treści) zajęć.

Student nie angażuje się we własny proces zdobywania wiedzy, nie dyskutuje, nie stawia pytań i problemów.

Na ocenę 3

Student posiada ogólną wiedzę na temat filozofii kultury, ma jednak ograniczoną znajomość treści przedmiotu.

Student w stopniu ograniczonym analizuje i rozumie treści zajęć.

Student biernie uczestniczy w zajęciach, w ograniczonym stopniu angażuje się w dyskusja i korzysta z literatury przedmiotu.

Na ocenę 4

Student posiada uporządkowaną wiedzę z dziedziny filozofii kultury, ma rozeznanie w aktualnie dyskutowanych problemach z tego zakresu.

Student potrafi przedstawić posiadaną wiedzę i poprawnie z niej korzystać. Czyta ze zrozumieniem teksty naukowe.

Student aktywnie uczestniczy w zajęciach, jest otwarty na pogłębianie wiedzy i rozwój umiejętności. Chętnie angażuje się w dyskusje.

Na ocenę 5

Student ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę na temat filozofii kultury. Potrafi tę wiedzę wykorzystać w czasie zajęć oraz samodzielnie rozwiązuje zadane problemy. Zna literaturę przedmiotu.

Student opanował narzędzia analizy i syntezy posiadanej wiedzy i potrafi z nich samodzielnie korzystać.

Student aktywnie uczestniczy w zajęciach. Z własnej inicjatywy pogłębia swoją wiedzę i doskonali umiejętności. Wnikliwie i krytycznie korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
M. A. Krąpiec, <i>U podstaw rozumienia kultury</i> , Lublin 1991; M. A. Krąpiec, <i>Człowiek w kulturze</i> , Warszawa 1996, W. Daszkiewicz, <i>Byt-Człowiek-Kultura. Studium z filozofii kultury</i> , Lublin 2019; H. Kiereś, <i>Człowiek i sztuka</i> , Lublin 2006; Z. J. Zdybicka, <i>Człowiek i religia</i> , Lublin 2006; P. Jaroszyński, <i>Kultura. Dramat natury i osoby</i> , Lublin 2020;
Literatura uzupełniająca
P. Jaroszyński, <i>Etyka. Dramat życia moralnego</i> , Szczecinek 2013; H. Kiereś, <i>Sztuka w kulturze</i> , Lublin 2013; H. Kiereś, <i>Człowiek i cywilizacja</i> , Lublin 2007; Z. J. Zdybicka, <i>Religia w kulturze</i> , Lublin 2010; <i>Co to jest filozofia kultury?</i> , red. Z. Rosińska, J. Michalik. Warszawa 2006; C. Geertz, <i>Interpretacja kultur. Wybrane eseje</i> , tłum. M. M. Piechaczek, Kraków 2005;

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Filozofia nauk przyrodniczych
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of science
Kierunek studiów	filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr hab. Dariusz Dąbek
---	---------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	VI	2

Wymagania wstępne	Umiejętność analizowania tekstów naukowych oraz podstawowa wiedza z ogólnej metodologii nauk
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – ukazanie wieloaspektowości problematyki metapredmiotowej nauk przyrodniczych
C2 – prezentacja wybranego zagadnienia szczegółowego dyskutowanego we współczesnej filozofii nauk przyrodniczych
C3 – ukazanie znaczenia nauk przyrodniczych w kształtowaniu kultury

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna terminologię głównych systemów filozoficznych oraz rozumie rolę filozofii we współczesnej nauce i kulturze	K_W01, K_W03
W_02	Student ma wiedzę ogólną dotyczącą współczesnych stanowisk w filozofii nauki i zna podstawową terminologię metodologiczną w języku polskim i angielskim	K_W04, K_W05
W_03	Student jest zorientowany w aktualnie dyskutowanych w literaturze przedmiotu kwestiach z zakresu filozofii nauk przyrodniczych	K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student dostrzega problemy filozoficzne nauk przyrodniczych, oraz potrafi krytycznie oceniać informacje i argumenty w świetle stosowanych metod	K_U01, K_U02
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest otwarty na różne koncepcje filozoficzne i potrafi uzasadnić znaczenie filozofii w kształtowaniu kultury	K_K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Filozofia nauk przyrodniczych zajmuje się analizą naukowych procedur badawczych i osiągniętych rezultatów. Z jednej strony opisuje i wyjaśnia podejmowane przez naukowców działania, a z drugiej ustala (projektuje) metodologiczne normy i standardy racjonalności ich badań. W filozoficznej refleksji nad naukami przyrodniczymi uwzględniane są odniesienia historyczne, wskazujące na zmiany podejmowanych problemów i proponowanych rozwiązań.

We wprowadzeniu wykładu zarysowane zostaną cele (zadania) stawiane nauce (naukom przyrodniczym) i sposoby ich realizacji, oraz kryteria odróżniania nauki od nienauki (pseudonauki). W części głównej omówione zostanie wybrane zagadnienie szczegółowe, stanowiące przedmiot analiz i dyskusji podejmowanych we współczesnej filozofii nauki. Pozwoli to z jednej strony na egemplifikację faktycznego uprawiania nauki, z drugiej natomiast zilustruje pewne stanowiska wypracowane w filozofii nauki (*case studies*).

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01-03	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena: egzamin ustny (100%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Podana w karcie przedmiotu wraz z uszczegółowieniem podejmowanej tematyki zajęć
Literatura uzupełniająca
– M. Bunge, <i>Philosophy of Science</i> , t. 1-2, London & New York: Routledge 2017;
– Z. Hajduk, <i>Filozofia nauk przyrodniczych. Uaktualniony wybór elementarnych kwestii</i> , Lublin: Wydawnictwo KUL 2012 ² ;
– Hajduk Z., <i>Struktury metodologiczne w nauce. Słowa klucze filozofii nauki</i> , Lublin: Wydawnictwo KUL 2016;
– Psillos S., Curd M. (red.), <i>The Routledge Companion to Philosophy of Science</i> , London & New York: Routledge 2008.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Filozofia prawa
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of Law
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Katarzyna Stępień
---	---------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	V	3

Wymagania wstępne	W1-Podstawowa wiedza z zakresu filozofii, zwłaszcza z historii filozofii, metafizyki i antropologii oraz etyki ogólnej W2-Umiejętność analizowania tekstów naukowych W3-Umiejętność sporządzania recenzji, streszczeń i prac zaliczeniowych
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1-Prezentacja podstawowych zagadnień z zakresu filozofii prawa i praw człowieka z elementami metodologii i historii filozofii prawa
C2-Ukazanie integralnego i systemowego rozumienia prawa w kontekście jego racji i przyczyn
C3-Ukazanie specyfiki filozoficznoprawnych uzasadnień porządku prawnego

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna ogólne elementy metodologii filozofii prawa oraz podstawową terminologię filozoficzną z filozofii prawa i praw człowieka	W04
W_02	Student ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu systemowej filozofii prawa i praw człowieka oraz wiedzę ogólną z wybranych historycznych i współczesnych nurtów filozofii prawa oraz potrafi wskazać specyfikę realistycznej interpretacji prawa w relacji do dyscyplin prawnych	W05 W06
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada podstawowe umiejętności współdziałania w grupie i potrafi podjąć różne role i zadania badawcze, obejmują-	U11

	ce formułowanie problemów, dyskusję i analizę problemów z dziedziny filozofii i praktyki prawa	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student potrafi analizować sytuację społeczną i problemów w zakresie tworzenia i przestrzegania prawa oraz ochrony praw człowieka sformułować propozycje ich rozwiązań, jest ponadto świadomy roli filozoficznej interpretacji podstaw prawa i praw człowieka i odpowiedzialności za jego rozwijanie i pogłębianie dla zachowania kulturowej i naukowej ciągłości	K02, K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W ramach konwersatorium omawiane są następujące grupy zagadnień: 1) Status metodologiczny filozofii prawa i jej specyfika na tle szczegółowych nauk prawnych; status filozofii prawa wśród innych dyscyplin filozoficznych; specyfika filozoficznego interpretowania praw człowieka; 2) Prawo w ogólności (prawo jako fakt społeczny i jako byt wymagający filozoficznego uzasadnienia; podstawowa struktura relacji prawnej); 3) Historyczne rozumienia podstaw obowiązywalności prawa; 4) Człowiek jako podmiot prawa; 5) Teoria analogicznego prawa naturalnego oraz inne ujęcia prawa naturalnego; 6) Prawa osoby ludzkiej

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_02	Praca z tekstem	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu i dyskusja	Praca pisemna	Karta oceny pracy w grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny, wagi...

Na ocenę niedostateczną:

W-Student nie posiada podstawowej wiedzy na temat filozofii prawa i praw człowieka

U-Student nie potrafi analizować i nie rozumie podstawowych treści z dziedziny filozofii prawa i praw człowieka

K-Student nie angażuje się w zdobywanie wiedzy, nie wywiązuje się z podjętych na zajęciach zobowiązań

Na ocenę dostateczną:

W-Student posiada elementarną wiedzę na temat filozofii praw i praw człowieka

U-Student w stopniu dostatecznym analizuje i rozumie treść przedmiotu

K-Student uczestniczy w zajęciach, angażuje się w stopniu dostatecznym w pracę grupy

Na ocenę dobrą:

W-Student posiada uporządkowaną wiedzę z filozofii prawa i praw człowieka

U-Student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę, a także w sposób poprawny z niej korzysta w trakcie zajęć

K-Student aktywnie uczestniczy w zajęciach, wykazuje otwartość na potrzebę pogłębiania posiadanej wiedzy

Na ocenę bardzo dobrą:

W-Student ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę z filozofii prawa i praw człowieka

U-Student ma opanowane narzędzia analizy i syntezy posiadanej wiedzy

K-Student w sposób aktywny uczestniczy w zajęciach, pogłębia i doskonali swoje postawy

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
M. A. Krąpiec, Człowiek i prawo naturalne, Lublin 1993
Cz. Martyniak, Dzieła, t. 1, Lublin 2005
M. Piechowiak, Filozofia praw człowieka. Prawa człowieka w świetle ich międzynarodowej ochrony, Lublin 1999
Literatura uzupełniająca
E. Jarra, Historia filozofii prawa, Warszawa 1923
F. Mazurek, Godność osoby ludzkiej podstawą praw człowieka, Lublin 2001
O prawie. Z M. A. Krąpcem rozmawia K. Wroczyński, Lublin 2011

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Filozofia prawa (filozofia Boga)
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of Law
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Katarzyna Stępień
---	---------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
Wykład monograficzny	15	VI	2

Wymagania wstępne	W1-Podstawowa wiedza w dziedzinie filozofii, a szczególnie z historii filozofii, metafizyki i antropologii oraz etyki ogólnej W2-Podstawowe umiejętności lektury, krytycznej analizy i interpretacji tekstów filozoficznych
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1-Prezentacja podstawowych problemów filozofii prawa z elementami metodologii i historii filozofii prawa
C2-Wprowadzenie w integralne i systemowe rozumienie prawa w kontekście jego racji i przyczyn
C3-Prezentacja specyfiki filozoficznego wyjaśniania porządku prawnego

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student rozumie rolę refleksji filozoficznej nad prawem i prawami człowieka i jej społeczną doniosłość w budowaniu podstaw kultury duchowej i podstaw życia społecznego	W01
W_02	Student zna podstawowe elementy metodologii i podstawową terminologię z zakresu filozofii prawa, w tym różnych filozoficznych interpretacji prawa i praw człowieka	W03, W04
W_03	Student posiada wiedzę szczegółową w zakresie podstaw systemowej filozofii prawa, oraz wiedzę ogólną na temat wybranych elementów z historii filozofii prawa i metodologii filozofii prawa i praw człowieka oraz potrafi identyfikować współcze-	W05, W06

	sne problemy i teorie wyjaśniające podstawy prawa i praw człowieka	
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada podstawowe umiejętności badawcze, w tym wyszukiwania informacji, formułowania problemów i krytykę oraz analizę prezentowanych kwestii filozoficznych, ponadto umie współpracować i pracować w grupie, szczególnie podejmując dyskusję i próbę wyjaśnienia problemów	U01 U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest świadomy roli filozofii prawa i praw człowieka oraz odpowiedzialności za wyjaśnienie zjawiska prawa i praw człowieka oraz jest świadomy roli filozofii prawa w kształceniu uniwersyteckim i kulturze i potrafi to uzasadnić; jest także zdolny do identyfikowania i analizowania aktualnych problemów i społecznego kontekstu współczesnej ochrony praw człowieka	K02, K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W ramach filozofii prawa są dyskutowane następujące grupy zagadnień: 1) specyfika filozoficznej interpretacji prawa i praw człowieka; 2) prawo jako relacja; 3) wybrane koncepcje prawa; 4) człowiek-osoba (godność, podmiotowość wobec prawa); 5) filozoficzne interpretacje sprawiedliwości; 6) prawa osoby ludzkiej

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01-03	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Protokół egzaminacyjny
U_01	Dyskusja	Egzamin ustny	Protokół egzaminacyjny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Egzamin ustny	Protokół egzaminacyjny

VI. Kryteria oceny, wagi...

Na ocenę niedostateczną:

W-Student nie posiada podstawowej wiedzy na temat filozofii prawa

U-Student nie potrafi analizować i nie rozumie podstawowych treści z dziedziny filozofii prawa

K-Student nie angażuje się w zdobywanie wiedzy, nie wywiązuje się z podjętych na zajęciach zobowiązań

Na ocenę dostateczną:

W-Student posiada elementarną wiedzę na temat filozofii praw

U-Student w stopniu dostatecznym analizuje i rozumie treść przedmiotu

K-Student uczestniczy w zajęciach, angażuje się w stopniu dostatecznym w prace grupy

Na ocenę dobrą:

W-Student posiada uporządkowaną wiedzę z filozofii prawa

U-Student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę, a także w sposób poprawny z niej korzysta w trakcie zajęć

K-Student aktywnie uczestniczy w zajęciach, wykazuje otwartość na potrzebę pogłębiania posiadanej wiedzy

Na ocenę bardzo dobrą:

W-Student ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę z filozofii prawa

U-Student ma opanowane narzędzia analizy i syntezy posiadanej wiedzy

K-Student w sposób aktywny uczestniczy w zajęciach, pogłębia i doskonali swoje postawy

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
M. A. Krąpiec, Człowiek i prawo naturalne, Lublin: Polskie Tow. Tomasza z Akwinu 2009
M. A. Krąpiec, Suwerenność... czyja?, Dzieła, t. 16, wyd. 2 (popr.), Lublin: RW KUL 1996
Literatura uzupełniająca
O prawie, z Ojcem prof. Mieczysławem A. Krąpcem rozmawia Krzysztof Wroczyński, Lublin 2011
M. Piechowiak, Prawa człowieka, w: Powszechna Encyklopedia Filozofii, t. X, Lublin 2009
J. M. Jaskólska, Deklaracja Powszechna Praw Człowieka, w: Powszechna Encyklopedia Filozofii, t. II, Lublin 2001
M. A. Krąpiec, Prawa człowieka i ich zagrożenia, „Człowiek w Kulturze” 3 (1994), s. 5–109
Sprawiedliwość – idee a rzeczywistość, red. P. Jaroszyński [i in.], Lublin 2009

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Filozofia przyrodoznawstwa
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of Natural Sciences
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr hab. Dariusz Dąbek
---	---------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	III	3

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza dotycząca ogólnej metodologii nauk, umiejętność krytycznego myślenia i analizowania tekstów naukowych
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Eksplikacja znaczenia obserwacji i eksperymentu w naukach przyrodniczych
C2. Omówienie genezy i rozwoju metody naukowej w fizyce, chemii i biologii
C3. Prezentacja głównych sporów metodologicznych w filozofii nauk przyrodniczych

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	student posiada wiedzę dotyczącą filozoficznych podstaw nauk przyrodniczych, ich wzajemnych powiązań i stosowanych metod oraz roli w poznawaniu i wyjaśnianiu świata; zna specjalistyczną terminologię podstawowych systemów filozoficznych w języku polskim i angielskim	K_W04
W_02	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową obejmującą najważniejsze problemy badawcze filozofii nauki oraz klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska światowe i rodzime w historii filozofii i filozofii nauk przyrodniczych	K_W05, K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	student potrafi wyszukiwać, analizować, krytycznie oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje ze źródeł drukowanych i elektronicznych oraz formułować na ich podstawie własne opinie; umie współpracować w grupie oraz przyjmować w niej różne role	K_U01, K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	student jest przygotowany do podejmowania dyskusji, dokonywania pogłębionej analizy problemów, korzystania z	K_K02

	opinii ekspertów i formułowania propozycji rozwiązań oraz wyrażania sądów dotyczących poznawczej wartości różnych typów wiedzy o świecie	
--	--	--

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Wprowadzająca refleksja metanaukowa: przyrodoznawstwo – filozofia przyrody – filozofia przyrodoznawstwa; struktury metodologiczne w nauce.
2. Geneza i rozwój metody naukowej.
3. Obserwacja i eksperyment w fizyce: rola teorii i doświadczenia w rozwoju fizyki; eksperymenty myślowe w fizyce.
4. Obserwacja i eksperyment w chemii: rola doświadczeń chemicznych w procesie poznawczym; rola fizyki w wyjaśnianiu zjawisk chemicznych.
5. Obserwacja i eksperyment w biologii: teoria ewolucji jako centralna teoria biologii; zagadnienie redukcjonizmu fizyko-chemicznego w biologii.
6. Spory metodologiczne: weryfikacjonizm-falsyfikacjonizm, indukcjonizm-hipotetyzm, kumulatywizm-antykumulatywizm.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01 W_02	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceny tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Referat	Plik z referatem
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, wagi...

Praca pisemna na zadany temat (30%); referat przedstawiony na zajęciach (30%); obecność na zajęciach i udział w dyskusjach (40%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Z. Hajduk, <i>Filozofia przyrody. Filozofia przyrodoznawstwa. Metakosmologia</i> , Lublin 2007 ² ;
Z. Hajduk, <i>Metodologiczne typy filozofii przyrody a filozofia przyrodoznawstwa</i> , „Roczniki Filozoficzne”, 33 (1985), z. 3, s. 165-171;
M. Heller, <i>Czy fizyka jest nauką humanistyczną?</i> , Tarnów 1998;
A. Lemańska, <i>Filozofia przyrody czy przyrodoznawstwa?</i> , w: M. Kuszyk-Bytniewska, A. Łukasik (red.), <i>Filozofia przyrody współcześnie</i> , Kraków 2010, s. 43-53;
E. Mayr, <i>To jest biologia. Nauka o świecie ożywionym</i> , Warszawa 2002;

P. Zeidler, *Co, w jakim celu i w jaki sposób badają chemicy? Współczesne kontrowersje wokół przedmiotu i specyfiki metodologicznej praktyki badawczej chemii*, w: M. Kuszyk-Bytniewska, A. Łukasik (red.), *Filozofia przyrody współcześnie*, Kraków 2010, s. 111-129.

Literatura uzupełniająca

Z. Hajduk, *Filozofia nauk przyrodniczych*, Lublin 2012²;
Z. Hajduk, *Ogólna metodologia nauk*, Lublin 2012⁶;
Z. Hajduk, *Metodologiczny status biologicznej teorii ewolucji*, w: E. Wiszowaty, K. Parzych-Blakiewicz (red.), *Teoria ewolucji a wiara chrześcijan*, Olsztyn 2010, s. 81-84.
M. Heller, *Filozofia nauki. Wprowadzenie*, Kraków 2011;
S. Kamiński, *Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Lublin 1992;
A. Lemańska, *Filozofia przyrody a nauki przyrodnicze*, Warszawa 1998;
G. Nowak, *Filozofia biologii jako konieczna część filozofii przyrody*, w: M. Kuszyk-Bytniewska, A. Łukasik (red.), *Filozofia przyrody współcześnie*, Kraków 2010, s. 217-232;
M. Tempczyk, *Fizyka a świat realny. Elementy filozofii fizyki*, Warszawa 1991;
P. Zeidler, *Miejsce filozofii chemii w filozofii przyrodoznawstwa*, „Roczniki Filozoficzne”, 54 (2006), nr 2, s. 313-333.

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Filozofia przyrody nieożywionej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of Inanimate Nature
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr hab. Dariusz Dąbek
---	---------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	II	4
ćwiczenia	30	II	

Wymagania wstępne	Umiejętność krytycznego myślenia i analizowania tekstów naukowych
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Przedstawienie statusu filozofii przyrody i sposobów jej uprawiania
C2. Prezentacja naukowej i filozoficznych koncepcji materii
C3. Ukazanie sposobu budowania obrazu świata z uwzględnieniem osiągnięć współczesnej fizyki i kosmologii oraz jego filozoficznej interpretacji

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student posiada wiedzę dotyczącą epistemologiczno-metodologicznego statusu filozofii przyrody, różnych sposobów jej uprawiania oraz jej miejsca i znaczenia w relacji do teologii i nauk przyrodniczych	W02
W_02	Student zna terminologię filozofii przyrody i współczesnej kosmologii przyrodniczej oraz posiada podstawową wiedzę filozoficzną i naukową dotyczącą problematyki materii i aktualnego obrazu Wszechświata (jego struktury, ewolucji i hipotez dotyczących jego pochodzenia)	W03
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada umiejętność wykorzystywania różnych typów wiedzy, zwłaszcza filozoficznej i przyrodniczej, do budowania obrazu świata i podejmowania dyskusji światopoglądowych	U04
U_02	Student umie analizować i interpretować teksty filozoficzne,	U05, U06

	stosować terminologię specjalistyczną, krytycznie oceniać argumenty, identyfikować założenia i wyprowadzać wnioski	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest przygotowany do podejmowania dyskusji, dokonywania analizy problemów i formułowania propozycji ich rozwiązań, oraz do wyrażania sądów dotyczących poznawczej wartości różnych typów wiedzy o świecie	K02
K_02	Student ma świadomość wartości wiedzy i jej ograniczeń, zna potrzebę ciągłego dokształcania się, śledzenia najnowszych osiągnięć nauk przyrodniczych, korzystania z różnych źródeł wiedzy i zapoznawania się z aktualnymi trendami filozoficznymi	K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Zawartość treściowa przedmiotu obejmuje trzy moduły:

- 1) Status metodologiczny filozofii przyrody – koncepcje uprawiania, relacja do metafizyki i do nauk przyrodniczych;
- 2) Problematyka materii - naukowa i filozoficzne koncepcje materii;
- 3) Naukowy obraz świata - kosmologia relatywistyczna, standardowy model Wszechświata, filozoficzne interpretacje osobliwości początkowej (Wielkiego Wybuchu)

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin / Zaliczenie ustne	Protokół
W_02	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium / Sprawdzian pisemny	Oceny tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
U_02	Analiza tekstu	Referat	Plik z referatem
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01, K_02	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena z wykładu – egzamin ustny (100%). Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenia ćwiczeń.

Ocena z ćwiczeń – 2 sprawdziany pisemne (po 20%);
 – referat przedstawiony na zajęciach (20%);
 – obecność i aktywność na zajęciach (40%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45

Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75
--	----

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
G. Bugajak i in., <i>Tajemnice natury. Zarys filozofii przyrody</i> , Warszawa 2009; Z. Hajduk, <i>Filozofia przyrody. Filozofia przyrodoznawstwa. Metakosmologia</i> , Lublin 2007; M. Heller, <i>Filozofia przyrody. Zarys historyczny</i> , Kraków 2004; M. Heller, T. Pabjan, <i>Elementy filozofii przyrody</i> , Tarnów 2007; S. Janeczek, A. Starościc, D. Dąbek, J. Herda (red.), <i>Filozofia przyrody</i> , [Seria: <i>Dydaktyka Filozofii</i> , red. S. Janeczek, t. 3], Lublin 2013; A. Lemańska, <i>Filozofia przyrody a nauki przyrodnicze</i> , Warszawa 1998.
Literatura uzupełniająca
D. Dąbek, <i>Zastrzeżenia wobec kreacjonistycznej interpretacji Wielkiego Wybuchu</i> , „Roczniki Filozoficzne” 59 (2011), nr 2, s. 73-90; M. Heller, <i>Ostateczne wyjaśnienia wszechświata</i> , Kraków 2008; S. Leciejewski, <i>Filozofia kosmologii antropicznej</i> , Poznań 2021; M. Kuszyk-Bytniewska, A. Łukasik (red.), <i>Filozofia przyrody współcześnie</i> , Kraków 2010; A. Liddle, <i>Wprowadzenie do kosmologii współczesnej</i> , Warszawa 2000; S. Mazierski, <i>Elementy kosmologii filozoficznej i przyrodniczej</i> , Poznań 1972; A.G. van Melsen, <i>Filozofia przyrody</i> , Warszawa 1963. J. Such, M. Szcześniak, A. Szczuciński, <i>Filozofia kosmologii</i> , Poznań 1998.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Filozofia przyrody ożywionej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of Animate Nature
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Zbigniew Wróblewski
---	-----------------------------

Forma zajęć(<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
wykład	15	3	4
ćwiczenia	30	3	

Wymagania wstępne	Brak
-------------------	------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 Nabycie wiedzy z zakresu podstawowych problemów filozofii świata organicznego i filozofii biologii
C2 Orientacja w podstawowych warunkach filozoficznej interpretacji teorii biologicznych

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna terminologię z zakresu filozofii przyrody oraz nauk biologicznych w wybranym języku nowożytnym	W04
W_02	Zna główne stanowiska ontologiczne i metodologiczne z obszaru filozofii przyrody ożywionej	W05
W_03	Ma uporządkowaną wiedzę na temat głównych problemów filozofii przyrody ożywionej	W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Posiada umiejętność interpretacji filozoficznej teorii naukowych z uwzględnieniem podstawowych rozróżnień epistemologicznych i metodologicznych typów wiedzy; potrafi wykorzystać zinterpretowane dane naukowe do argumentacji filozoficznej	U_05
U_02	Posiada umiejętność napisania eseju filozoficznego	U_07

KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
W_01	Jest gotowy do popularyzacji wiedzy filozoficzno-przyrodniczej	K_04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Obszar tematyczny obejmuje problemy z zakresu filozoficznej interpretacji świata ożywionego oraz filozoficznych interpretacji wiodących teorii biologicznych. Problematyka jest podzielona na dwa główne bloki: zagadnienia metaprzmiotowe i przedmiotowe. W pierwszym bloku zagadnień omawiane są następujące zagadnienia: aktualne koncepcje filozofii przyrody (z nurtu filozofii klasycznej oraz filozofii postulującej ścisły kontakt z naukami przyrodniczymi), relacja filozofii przyrody do nauk przyrodniczych, status teorii przyrodniczej, metoda filozofii przyrody. Na blok przedmiotowy składają się następujące zagadnienia: istota życia, ewolucja życia, geneza życia. Dyskutowane są następujące zagadnienia: redukcjonistyczne, holistyczne, neowitalistyczne koncepcje życia, struktura teorii ewolucji, ontologiczne problemy ewolucji, teorie abiogenezy, modele ewolucji przedbiologicznej, kontrowersja ewolucjonizm-kreacjonizm.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01-03	Wykład konwencjonalny	egzamin	protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	dyskusja	obserwacja	karta oceny pracy w grupie
U_02	Praca z tekstem	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01			

VI. Kryteria oceny, wagi

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenia ćwiczeń.

Zaliczenie na podstawie egzaminu pisemnego (100%), ćwiczenia na podstawie oceny trzech esejów (40 %) oraz dwóch kolokwium (60%)

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Godfrey- Smith P., Philosophy of biology, Princeton 2013;

Jodkowski K., Spór ewolucjonizmu z kreacjonizmem. Podstawowe pojęcia i poglądy, Warszawa 2007;
Mahner M., Bunge M., Foundations of Biophilosophy, Berlin – Heidelberg 1997;
Kłószak K., Z teorii i metodologii filozofii przyrody, Poznań 1980;
Küppers B.O., Geneza informacji biologicznej. Filozoficzne problemy powstania życia, Warszawa 1991; Ługowski W., Filozoficzne podstawy protobiologii, Warszawa 1995;
Schrödinger E., Czym jest życie? Umysł i materia. Szkice autobiograficzne, Warszawa 1998 [obowiązuje pierwszy esej]

Literatura uzupełniająca

Gánti T., Podstawy życia, Warszawa 1986;
Jacob F., Historia i dziedziczność, Warszawa 1973
Prigogine I., Stengers Isabelle, Z chaosu ku porządkowi. Nowy dialog człowieka z przyrodą, PIW, Warszawa 1990;
Wilson E., Różnorodność życia, PIW, Warszawa 1999

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Filozofia religii
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of Religion
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Marek Piwowarczyk
---	-------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	VI	3

Wymagania wstępne	brak
-------------------	------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Analiza problemu prostoty Boga w filozofii analitycznej

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna najważniejsze analityczne argumenty na rzecz prostoty Boga i zna trudności tych argumentów	K_W01, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06
W_02	Student zna różne analityczne koncepcje prostoty Boga	K_W01, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi analizować problemy dotyczące prostoty Boga.	K_U05, K_U06, K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student potrafi pokazać rolę filozofii w refleksji nad przekonaniami religijnymi.	K_K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1. Ontologiczne uwagi wstępne 2. Typy złożzeń 3. Argument z aktu i możliwości 4. Argument z partycypacji
---

5. Argumenty przeciwko prostocie Boga
 6. Uprawdziwiczająca koncepcja prostoty
 7. Prostota a inne atrybuty Boga

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Protokół z egzaminu
W_02	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Protokół z egzaminu
UMIĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Protokół z egzaminu
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Protokół z egzaminu

VI. Kryteria oceny, wagi...

Egzamin ustny 100%

(W) Na 2: Student nie odpowiada nawet w 50 % na pytania wymagające relacjonowania treści wykładu.

Na 3: Student odpowiada w 50 % na pytania wymagające zrelacjonowania treści wykładu.

Na 4: Student odpowiada w 75 % na pytania wymagające zrelacjonowania treści wykładu.

Na 5: Student odpowiada w 100% na pytania wymagające zrelacjonowania treści wykładu.

(U) Na 2: Student, nawet z pomocą egzaminatora, nie potrafi analizować problemów dotyczących prostoty Boga.

Na 3: Student nie bez trudności i pomocy egzaminatora potrafi analizować problemy dotyczące prostoty Boga.

Na 4: Student potrafi analizować problemy dotyczące prostoty Boga.

Na 5: Student z łatwością potrafi analizować problemy dotyczące prostoty Boga.

(K) Na 2: Student wykazuje się brakiem umiejętności pokazania roli filozofii w refleksji nad przekonaniami religijnymi.

Na 3: Student wykazuje się przeciętną umiejętnością pokazania roli filozofii w refleksji nad przekonaniami religijnymi.

Na 4: Student wykazuje się ponadprzeciętną umiejętnością pokazania roli filozofii w refleksji nad przekonaniami religijnymi

Na 5: Student wykazuje się w stopniu bardzo wysokim umiejętnością pokazania roli filozofii w refleksji nad przekonaniami religijnymi.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa

Tomasz z Akwinu, <i>Summa theologiae</i> , q. 2, a. 3, q. 3, q. 4, q. 9, q. 10, q. 15

Literatura uzupełniająca

James Dolezal, <i>God without Parts</i> , Pickwick Publications, Eugene 2011
--

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Filozofia religii
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Philosophy of religion
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Prof. dr hab. Robert T. Ptaszek
---	---------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	45	6	4

Wymagania wstępne	Brak
-------------------	------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C 1. Zapoznanie studentów z historycznie doniosłymi filozoficznymi teoriami religii.
C 2. Zapoznanie studentów z filozofią religii utrzymaną w tradycji tomistycznej.
C 3. Nabycie przez słuchaczy umiejętności racjonalnego dyskursu na temat religii i jej miejsca w przestrzeni publicznej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna historycznie doniosłe filozoficzne teorie religii.	K_W04, K_W05, K_W06
W_02	Student zna epistemologiczno-metodologiczną charakterystykę zaprezentowanej na wykładzie filozofii religii.	K_W02, K_W05, K_W06
W_03	Student wie, na czym polega istota religii i jej miejsce w kontekście życia osobowego i społeczno-kulturowego.	K_W04, K_W05, K_W06
W_04	Student zna filozoficzne usprawiedliwienie religii.	K_W04, K_W05, K_W06
W_05	Student zna różne typy poznania, jakimi dysponuje człowiek (potencjalnie) religijny.	K_W04, K_W05, K_W06
W_06	Student zna zagadnienie wartościowania świata religii.	K_W04, K_W05, K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi dostrzec związek określonej filozoficznej teorii religii z całokształtem określonej koncepcji filozoficznej.	K_U04;
U_02	Student potrafi sproblematyzować zagadnienie przedmiotu, celu i metody filozofii religii.	K_U05, K_U06
U_03	Student potrafi podjąć dyskusję na temat roli religii w życiu osobistym, społecznym i kulturowym.	K_U05, K_U06
U_04	Student potrafi wejść w dyskusję na temat racjonalności religii.	K_U05, K_U06
U_05	Student potrafi wejść w dyskusję z różnymi stanowiskami w zakresie epistemologii przekonań religijnych.	K_U05, K_U06
U_06	Student potrafi dyskutować ze stanowiskami naturalizmu, ekskluzywizmu i relatywizmu w kwestii wartości różnych religii.	K_U05, K_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student potrafi dokonać analizy problemu obecności religii w przestrzeni publicznej i sformułować w tym zakresie określone propozycje rozwiązań.	K_K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1.	Historycznie doniosłe filozoficzne teorie religii.
2.	Koncepcja przyjętej na wykładzie filozofii religii.
3.	Istota religii i jej miejsce w kontekście życia osobowego, społecznego i kulturowego.
4.	Filozoficzne uzasadnienie religii (istnienie i natura Boga-przedmiotu religii, ontyczny status człowieka, częściowe uzasadnienie eschatologicznej obietnicy religii).
5.	Epistemologia przekonań religijnych (wiedza religijna, wiara w objawienie Boże, afektywne poznanie Boga, inicjacja religijna i społeczny przekaz doktryny religijnej, intelektualne i moralne uwarunkowania poznania prawdy religijnej).
6.	Aksjologia religii.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01 -06	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Protokół z egzaminu
UMIĘJĘTNOŚCI			
U_01-06	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Protokół z egzaminu
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Protokół z egzaminu

VI. Kryteria oceny, wagi...

Egzamin ustny 100%

Wiedza

Na ocenę 2: Student nie odpowiada nawet w 50 % na pytania wymagające relacjonowania treści wykładu.

Na ocenę 3: Student odpowiada w 50 % na pytania wymagające zrelacjonowania treści wykładu.

Na ocenę 4: Student odpowiada w 75 % na pytania wymagające zrelacjonowania treści wykładu.

Na ocenę 5: Student odpowiada w 100% na pytania wymagające zrelacjonowania treści wykładu.

Umiejętności

Na ocenę 2: Student, nawet z pomocą egzaminatora, nie potrafi dostrzec związku określonej filozoficznej teorii religii z całością określoną koncepcji filozoficznej; sprobować zagadnienia przedmiotu, celu i metody filozofii religii; podjąć dyskusji na temat roli religii w życiu osobistym, społecznym i kulturowym; wejść w dyskusję na temat racjonalności religii; wejść w dyskusję z różnymi stanowiskami w zakresie epistemologii przekonań religijnych; dyskutować ze stanowiskami naturalizmu, ekskluzywizmu i relatywizmu w kwestii wartości różnych religii.

Na ocenę 3: Student nie bez trudności i pomocy egzaminatora potrafi dostrzec związek określonej filozoficznej teorii religii z całością określoną koncepcji filozoficznej; sprobować zagadnienie przedmiotu, celu i metody filozofii religii; podjąć dyskusję na temat roli religii w życiu osobistym, społecznym i kulturowym; wejść w dyskusję na temat racjonalności religii; wejść w dyskusję z różnymi stanowiskami w zakresie epistemologii przekonań religijnych; dyskutować ze stanowiskami naturalizmu, ekskluzywizmu i relatywizmu w kwestii wartości różnych religii.

Na ocenę 4: Student potrafi dostrzec związek określonej filozoficznej teorii religii z całością określoną koncepcji filozoficznej; sprobować zagadnienie przedmiotu, celu i metody filozofii religii; podjąć dyskusję na temat roli religii w życiu osobistym, społecznym i kulturowym; wejść w dyskusję na temat racjonalności religii; wejść w dyskusję z różnymi stanowiskami w zakresie epistemologii przekonań religijnych; dyskutować ze stanowiskami naturalizmu, ekskluzywizmu i relatywizmu w kwestii wartości różnych religii.

Na ocenę 5: Student z łatwością potrafi dostrzec związek określonej filozoficznej teorii religii z całością określoną koncepcji filozoficznej; sproblematyzować zagadnienie przedmiotu, celu i metody filozofii religii; podjąć dyskusję na temat roli religii w życiu osobistym, społecznym i kulturowym; wejść w dyskusję na temat racjonalności religii; wejść w dyskusję z różnymi stanowiskami w zakresie epistemologii przekonań religijnych; dyskutować ze stanowiskami naturalizmu, ekskluzywizmu i relatywizmu w kwestii wartości różnych religii.

Kompetencje społeczne

Na ocenę 2: Student wykazuje się brakiem umiejętności analizy problemu obecności religii w przestrzeni publicznej i sformułowania w tym zakresie jakiegokolwiek propozycji.

Na ocenę 3: Student wykazuje się przeciętną umiejętnością analizy problemu obecności religii w przestrzeni publicznej i sformułowania w tym zakresie określonej propozycji rozwiązania.

Na ocenę 4: Student wykazuje się ponadprzeciętną umiejętnością analizy problemu obecności religii w przestrzeni publicznej i sformułowania w tym zakresie określonych propozycji rozwiązań.

Na ocenę 5: Student wykazuje się w stopniu bardzo wysokim umiejętnością analizy problemu obecności religii w przestrzeni publicznej i sformułowania w tym zakresie wartościowych propozycji rozwiązań.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Moskal Piotr, Filozofia religii, Pelplin, Wydawnictwo Bernardinum 2020. Moskal Piotr, Traktat o religii. Lublin: Wydawnictwo KUL 2014.
Literatura uzupełniająca
Zofia J. Zdybicka. Człowiek i religia. Lublin: PTTA 2006. Zofia J. Zdybicka. Religia w kulturze. Lublin: PTTA 2010. Zofia J. Zdybicka. Religia a religioznawstwo. Lublin: PTTA 2013. Piotr Moskal. Apologia religii katolickiej. Lublin: Wydawnictwo KUL 2012. Filozofia religii. Red. Stanisław Janeczek. Lublin: Wydawnictwo KUL 2012. Stanisław Wszółek. Wprowadzenie do filozofii religii. Kraków: Wydawnictwo WAM 2004. Linda T. Zagzebski. Wprowadzenie historyczne do filozofii religii. Przeł. Antoni Szwed. Kraków: Wydawnictwo WAM 2012.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Geneza kosmosu
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Origin of the Cosmos
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	prof. dr hab. Zenon Roskal
---	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	15	VI	2

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza dotycząca ogólnej metodologii nauk, oraz umiejętność krytycznego myślenia i analizowania tekstów naukowych
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Eksplikacja sposobów interpretowania i wykorzystywania osiągnięć nauk przyrodniczych w budowaniu współczesnego obrazu świata.
C2. Ukazanie złożoności i wielopłaszczyznowości problematyki angażowanej w sporach światopoglądowych (nauka-filozofia-religia).

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	zna podstawową terminologię filozoficzną w języku polskim i angielskim w zakresie historycznych systemów kosmologicznych	K_W04
W_02	ma uporządkowaną i ugruntowaną wiedzę ogólną obejmującą klasyczne, nowożytne, współczesne i najnowsze stanowiska światowe i rodzime w filozofii przyrody i filozofii kosmologii	K_W05
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Posiada umiejętność argumentowania w mowie i piśmie za teorią creatio ex nihilo, poprawnie stosując terminologię z zakresu metafizyki i filozofii przyrody oraz wykorzystując własne poglądy i poglądy znanych mu autorów	K_U06
U_02	potrafi współdziałać i pracować w grupie wypracowując najlepsze strategie argumentacyjne	K_U011
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	jest przygotowany do podejmowania dyskusji, dokonywania analizy problemów, korzystania z opinii ekspertów i formułowania propozycji rozwiązań oraz wyrażania sądów dotyczących poznawczej wartości różnych typów wiedzy o świecie	K_K02
K_02	ma świadomość wartości nauki i jej ograniczeń, zna potrzebę ciągłego poszerzania i pogłębiania własnej wiedzy, korzystania z różnych jej źródeł oraz interesowania się aktualnymi osiągnięciami naukowymi i trendami filozoficznymi	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

- Filozoficzne i naukowe koncepcje genezy kosmosu (kontrowersje wokół osobliwości początkowej i creatio ex nihilo). 2. Nowożytne *versus* współczesne koncepcje kosmogoniczne (hipoteza Kanta-Laplace'a i jej krytyka).

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	dyskusja	zaliczenie pisemne	praca pisemna
W_02	dyskusja	zaliczenie pisemne	praca pisemna
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01, U_02	metoda SWOT	zaliczenie pisemne	karta oceny pracy w grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01, K_02	metoda SWOT	zaliczenie pisemne	karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny

Na ocenę 5: Student/ka ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę odnoszącą się do przedstawionych i omawianych zagadnień. Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę w trakcie zajęć; jest dobrze zorientowany w aktualnej literaturze przedmiotu.

Na ocenę 4: Student/ka posiada uporządkowaną wiedzę odnoszącą się do przedstawionych i omawianych zagadnień.

Na ocenę 3: Student/ka posiada ogólną orientacją dotyczącą zagadnień przedstawionych w trakcie konwersatorium.

Na ocenę 2: Student/ka nie posiada podstawowej wiedzy odnoszącą się do przedstawionych i omawianych zagadnień. Nie zna aktualnej literatury przedmiotu.

Umiejętności

Na ocenę 5: Student/ka bardzo dobrze rozumie podstawowe treści zajęć i potrafi zająć krytyczne stanowisko w odniesieniu do zagadnień poruszanych w trakcie konwersatorium; wykazuje inicjatywę w poszukiwaniu/tworzeniu własnych materiałów i narzędzi pracy. Potrafi dobrze posługiwać się nimi.

Na ocenę 4: Student/ka dobrze rozumie podstawowe treści zajęć i dobrze radzi sobie z krytycznym odnoszeniem się do poglądów dotyczących poruszanych kwestii; Wykazuje inicjatywę w poszukiwaniu/tworzeniu własnych materiałów i narzędzi pracy, potrafi posługiwać się nimi.

Na ocenę 3: Student/ka w niewielkim stopniu rozumie podstawowe treści zajęć i zaledwie wystarczająco radzi sobie z krytycznym odniesieniem się do poglądów dotyczących poruszanych w wykładzie kwestii; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy ani posługiwać się nimi.

Na ocenę 2: Student/ka nie rozumie podstawowych treści zajęć lub nie potrafi krytycznie analizować poglądów odnoszących się do poruszanych w wykładzie kwestii; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy ani posługiwać się nimi.

Kompetencje społeczne

Na ocenę 5: Student/ka wykazuje zaangażowanie i aktywność w zajęciach, z własnej inicjatywy pogłębia i doskonali posiadaną wiedzę i umiejętności. Efektywnie korzysta z dostępnej najnowszej literatury.

Na ocenę 4: Student/ka aktywnie uczestniczy w zajęciach, wykazuje otwartość na potrzebę pogłębiania posiadanej wiedzy i umiejętności. Chętnie angażuje się w dyskusje.

Na ocenę 3: Student/ka uczestniczy w zajęciach, ale jego postawa jest bierna, pozbawiona kreatywności i zaangażowania. W małym stopniu angażuje się w dyskusje i korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

Na ocenę 2: Student/ka nie angażuje się we własny proces zdobywania wiedzy, nie wywiązuje się ze stawianych mu celów i zadań, nie angażuje się w dyskusje stawianych problemów.

Kryteria oceny, wagi...

Praca pisemna (30%); referat przedstawiony na zajęciach (40%); obecność na zajęciach i udział w dyskusjach (30%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności student/ka	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy student/ka	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
G. Bugajak, <i>Wokół problemu przyczyny Wielkiego Wybuchu</i> , „Studia Philosophiae Christianae” 31 (1995), ss. 167-1283; T. Pabjan, <i>Teologia naturalna sir Edmunda Tylora Whittakera</i> „Zagadnienia Filozoficzne w Nauce” 42 (2008), ss. 78–111; D. Dąbek, <i>Zastrzeżenia wobec kreacjonistycznej interpretacji Wielkiego Wybuchu</i> , „Roczniki Filozoficzne” 59 (2011), ss. 73-90; M. Oleksowicz, <i>Początkowa osobliwość jako stworzenie świata. Niebezpieczeństwo powrotu do argumentu „God of the gaps”</i> , „Teologia i Człowiek. Kwartalnik Wydziału Teologicznego UMK” 29 (2015), ss. 111-138; H. Bad, <i>Geneza i zmierzch legendy „Kant–Laplace”</i> „Studia z Historii Filozofii” 3 (2015), ss. 47-76; Q. Smith, <i>Ateizm i teoria Wielkiego Wybuchu. Dlaczego teistyczna koncepcja powstania świata jest sprzeczna z nauką?</i> http://www.humanizm.net.pl/ateizmikos.html
Literatura uzupełniająca
M. Szydłowski, P. Tambor, <i>Czy kosmologia może zaproponować model powstania Wszechświata ex-nihilo?</i> , [w:] <i>Byt. Badania interdyscyplinarne</i> , M. Saganiak, A. Kozłowska, M. Werner (red.), Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa 2019, s. 193-206; A. Świeżyński, <i>Początek jako kategoria filozoficzna</i> „Studia Philosophiae Christianae” 44 nr (2008), ss. 31-49.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Główne problemy filozofii Arystotelesa i Tomasza z Akwinu
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Main Problems in Philosophy of Aristotle and Aquinas
Kierunek studiów	filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Paulina Sulenta
---	--------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	30	III	3

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z zakresu metafizyki i antropologii filozoficznej.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Prezentacja koncepcji filozofii realistycznej Arystotelesa i Tomasza z Akwinu w kontekście początków i rozwoju myśli filozoficznej.
C2. Analiza szczegółowych problemów filozoficznych w myśli Arystotelesa i Akwinaty.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna podstawową terminologię metafizyczną i antropologiczną związaną z filozofią Arystotelesa i Akwinaty w językach klasycznych, zwł. w języku łacińskim.	W_04
W_02	Student ma uporządkowaną wiedzę ogólną dotyczącą filozoficznych stanowisk światowych i polskich nawiązujących do filozofii Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu.	W_05
W_03	Student ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu głównych problemów filozoficznych w myśli Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu.	W_06
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi korzystać z tłumaczeń tekstów źródłowych Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu oraz krytycznie ocenić	U_01

	trafność przekładu terminów filozoficznych z języka łacińskiego na język polski. Umie wyszukiwać, selekcjonować i pozycjonować różne opracowania naukowe oraz formułować sądy na temat zawartych w nich tez, założeń i argumentów.	
U_02	Student posiada umiejętność przygotowania pisemnego tłumaczenia klasycznego tekstu filozoficznego z języka łacińskiego na język polski.	U_08
U_03	Student potrafi uczestniczyć w pracach zespołu mającego na celu porównać sformułowanie problemu (np. rozumienie aktu, Absolutu, początku świata) oraz jego rozwiązanie w filozofii Stagiryty i św. Tomasza z Akwinu.	U_11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest przygotowany do formułowania i analizowania problemów badawczych w odwołaniu do myśli Arystotelesa, Tomasza z Akwinu i ich kontynuatorów, prezentowania własnych propozycji ich rozwiązania z wykorzystaniem metody metafizycznej lub poszukiwania odpowiedzi w odpowiednich źródłach i opracowaniach naukowych.	K_02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie ze specyfiką poznania metafizycznego oraz przedstawienie zarysu koncepcji filozofii realistycznej. 2. Ukazanie filozofii Arystotelesa i Akwinaty na tle początków i rozwoju myśli filozoficznej. 3. Prezentacja wybranych problemów filozoficznych w myśli Arystotelesa i Akwinaty.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Praca z tekstem	Obserwacja	Karta oceny / Raport z obserwacji
W_02, W_03	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
UMIĘJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny / Raport z obserwacji
U_02	Analiza tekstu	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
U_03	Praca zespołowa	Obserwacja	Karta oceny / Raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny / Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

40% – obecność na zajęciach; 20% – Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny, 20% – oceniony tekst pracy pisemnej, 20% – aktywność na zajęciach.

Ocena niedostateczna

(W) Student nie zna podstawowej terminologii metafizycznej i antropologicznej związanej z filozofią Arystotelesa i Akwinaty w językach klasycznych. Nie posiada wiedzy na temat filozoficznych stanowisk światowych i polskich nawiązujących do filozofii Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu oraz nie zna głównych problemów filozoficznych w myśli tych autorów.

(U) Student nie potrafi korzystać z tłumaczeń tekstów źródłowych Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu ani krytycznie ocenić trafność przekładu terminów filozoficznych z języka łacińskiego na język polski. Nie umie wyszukiwać, selekcjonować i pozycjonować różnych opracowań naukowych oraz formułować sądów na temat zawartych w nich tez, założeń i argumentów. Student nie posiada umiejętności przygotowania pisemnego tłumaczenia klasycznego tekstu filozoficznego z języka łacińskiego na język polski. Nie potrafi także współpracować w grupie.

(K) Student nie jest przygotowany do formułowania i analizowania problemów badawczych w odwołaniu do myśli Arystotelesa, Tomasza z Akwinu i ich kontynuatorów, prezentowania własnych propozycji ich rozwiązania z wykorzystaniem metody metafizycznej lub poszukiwania odpowiedzi w odpowiednich źródłach i opracowaniach naukowych.

Ocena dostateczna

(W) Student w minimalnym stopniu opanował terminologię metafizyczną i antropologiczną związaną z filozofią Arystotelesa i Akwinaty w językach klasycznych. Słabo zna filozoficzne stanowiska światowe i polskie nawiązujące do filozofii Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu oraz główne problemy filozoficzne w myśli tych autorów.

(U) Student w minimalnym stopniu potrafi korzystać z tłumaczeń tekstów źródłowych Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu, z trudnością ocenia trafność przekładu terminów filozoficznych z języka łacińskiego na język polski. Potrzebuje ukierunkowania w wyszukiwaniu i pozycjonowaniu różnych opracowań naukowych oraz pomocy w formułowaniu sądów na temat zawartych w nich tez, założeń i argumentów. Student, przygotowując pisemne tłumaczenie klasycznego tekstu filozoficznego z języka łacińskiego na język polski, popełnia liczne błędy. W pracy zespołowej nie jest w stanie pełnić roli kierownika.

(K) Student w niewielkim stopniu jest przygotowany do formułowania i analizowania problemów badawczych w odwołaniu do myśli Arystotelesa, Tomasza z Akwinu i ich kontynuatorów, prezentowania własnych propozycji ich rozwiązania z wykorzystaniem metody metafizycznej lub poszukiwania odpowiedzi w odpowiednich źródłach i opracowaniach naukowych.

Ocena dobra

(W) Student dobrze opanował terminologię metafizyczną i antropologiczną związaną z filozofią Arystotelesa i Akwinaty w językach klasycznych. Dobrze zna filozoficzne stanowiska światowe i polskie nawiązujące do filozofii Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu oraz główne problemy filozoficzne w myśli tych autorów.

(U) Student potrafi samodzielnie korzystać z tłumaczeń tekstów źródłowych Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu oraz ocenić trafność przekładu terminów filozoficznych z języka łacińskiego na język polski. Umie wyszukiwać, selekcjonować i pozycjonować różne opracowania naukowe oraz formułować sądy na temat zawartych w nich tez, założeń i argumentów. Student w zadowalającym stopniu, choć z drobnymi błędami, opanował umiejętność przygotowania pisemnego tłumaczenia klasycznego tekstu filozoficznego z języka łacińskiego na język polski. Potrafi także uczestniczyć w pracach zespołu, pełniąc różne role.

(K) Student jest dobrze przygotowany do formułowania i analizowania problemów badawczych w odwołaniu do myśli Arystotelesa, Tomasza z Akwinu i ich kontynuatorów, prezentowania własnych propozycji ich rozwiązania z wykorzystaniem metody metafizycznej lub poszukiwania odpowiedzi w odpowiednich źródłach i opracowaniach naukowych.

Ocena bardzo dobra

(W) Student doskonale opanował terminologię metafizyczną i antropologiczną związaną z filozofią Arystotelesa i Akwinaty w językach klasycznych. Bardzo dobrze zna filozoficzne stanowiska światowe i polskie nawiązujące do filozofii Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu oraz główne problemy filozoficzne w myśli tych autorów.

U) Student potrafi biegle korzystać z tłumaczeń tekstów źródłowych Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu oraz krytycznie ocenić trafność przekładu terminów filozoficznych z języka łacińskiego na język polski. Bardzo dobrze opanował umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i pozycjonowania różnych opracowań naukowych oraz formułowania sądów na temat zawartych w nich tez, założeń i argumentów. Student bezbłędnie przygotowuje pisemne tłumaczenie klasycznego tekstu filozoficznego z języka łacińskiego na język polski. Potrafi uczestniczyć w pracach zespołu, bez trudu pełniąc zarówno rolę uczestnika, jak i kierownika.

(K) Student jest bardzo dobrze przygotowany do formułowania i analizowania problemów badawczych w odwołaniu do myśli Arystotelesa, Tomasza z Akwinu i ich kontynuatorów, prezentowania własnych propozycji ich rozwiązania z wykorzystaniem metody metafizycznej lub poszukiwania odpowiedzi w odpowiednich źródłach i opracowaniach naukowych.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. Arystoteles, <i>O duszy</i>, przeł. P. Siwek, w: tenże, <i>Dzieła Wszystkie</i>, t. III, Warszawa 1992. 2. Arystoteles, <i>Etyka nikomachejska</i>, tłum. D. Gromska, w: tenże, <i>Dzieła wszystkie</i>, t. V, Warszawa 1996. 3. Arystoteles, <i>Metafizyka</i> [tekst grec.-łac.-pol.], tekst pol. oprac. M. A. Krąpiec, A. Maryniarczyk, na podstawie tłum. T. Żeleźnika, wprowadzenie M. A. Krąpiec, red. nauk. A.

Maryniarczyk, Lublin 2017.

4. Św. Tomasz z Akwinu, *Suma teologiczna*, t. 1-34, tłum. zb., red. S. Bełch, Londyn 1975–1986.
5. Św. Tomasz z Akwinu, *Kwestia o duszy*, tłum. Z. Włodek, W. Zega, Kraków 1996.
6. Św. Tomasz z Akwinu, *Quaestiones disputatae De veritate. Dysputy problemowe O prawdzie* (tekst łac.-pol.), tłum. A. Białek, tekst sprawdzili i poprawili M. A. Krąpiec, A. Maryniarczyk, red. nauk. A. Maryniarczyk, Lublin 1999.
7. Św. Tomasz z Akwinu, *Summa contra gentiles. Prawda wiary chrześcijańskiej w dyskusji z poganami, innowiercami i błędzycami*, tłum. Z. Włodek, W. Zega, t. 1, Poznań 2003.
8. Św. Tomasz z Akwinu, *Quaestiones disputatae De ideis, De scientia dei. Dysputy problemowe O ideach, O wiedzy Boga* (tekst łac.-pol.), tłum. A. Białek, tekst sprawdzili i poprawili M. A. Krąpiec, A. Maryniarczyk, red. nauk. A. Maryniarczyk, Lublin 2006.
9. Św. Tomasz z Akwinu, *Kwestie dyskutowane o mocy Boga*, t. I-V, tłum. zb., red. M. Olszewski, M. Paluch, Kęty – Warszawa 2008-2011.
10. Św. Tomasz z Akwinu, *Komentarz do „O duszy” Arystotelesa*, przekł. M. Beściak, Kęty 2018.

Literatura uzupełniająca

1. M.-D. Chenu, *Wstęp do filozofii św. Tomasza z Akwinu*, Kęty 2001.
2. W. Dłubacz, *Problem Absolutu w filozofii Arystotelesa*, Lublin 1992.
3. M.A. Krąpiec, *Realizm ludzkiego poznania*, Lublin 1995.
4. K. Leśniak, *Arystoteles*, Warszawa 1989.
5. A. Maryniarczyk, *Pluralistyczna interpretacja rzeczywistości*, Lublin 2005.
6. A. Maryniarczyk, *Realistyczna interpretacja rzeczywistości*, Lublin 2005.
7. S. Swieżawski, *Święty Tomasz na nowo odczytany*, Poznań 2002.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii nowożytnej i współczesnej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Modern and Contemporary Philosophy
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Anna Głąb, prof. KUL
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Wykład	15	6	2

Wymagania wstępne	W1 – znajomość podstawowych kategorii filozoficznych W2 – ogólna znajomość dziejów filozofii, w szczególności historii filozofii nowożytnej i współczesnej
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – analiza wybranych pojęć i koncepcji filozofii nowożytnej i współczesnej
C2 – kształtowanie u studentów umiejętności analitycznego i syntetycznego myślenia oraz zdolności argumentacyjnych i postawy krytycyzmu

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student posiada wiedzę na temat głównych nowożytnych i współczesnych systemów filozoficznych	W05, W06
W_02	Student zna i rozumie na poziomie podstawowym rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury duchowej	W01
W_03	Student zna podstawową terminologię filozoficzną w zakresie omawianych zagadnień z filozofii nowożytnej i współczesnej	W04, W03
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student umie posługiwać się właściwymi narzędziami do interpretacji i analizy tekstu źródłowego, streszcza i krytycznie analizuje nowożytne i współczesne argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy, założenia i konsekwencje oraz proponuje własne tezy	U05
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		

K_01	Student jest gotów do uczestniczenia bieżących dyskusjach filozoficznych	K04
K_02	Student ma świadomość roli filozofii i odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy	K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykład monograficzny służy pogłębieniu wiedzy studentów z zakresu historia filozofii nowożytnej i współczesnej. Przy tym szczególny nacisk kładzie się na wydobycie natury problemów filozoficznych obecnych w myśli nowożytnej i współczesnej, na wyjaśnienie struktury argumentacyjnej omawianych doktryn filozoficznych oraz opanowanie siatki terminologicznej wypracowanej przez myślicieli nowożytnych i współczesnych. W roku akademickim 2021/2022 przedmiotem wykładu będzie myśl filozoficzna Iris Murdoch.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
W_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
U_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
K_02	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena niedostateczna

(W) - Student nie posiada podstawowej wiedzy nt. filozofii nowożytnej i współczesnej.

(U) - Student nie potrafi analizować i nie rozumie podstawowych treści wykładu; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy ani posługiwać się nimi.

(K) - Student nie angażuje się we własny proces zdobywania wiedzy, nie wywiązuje się ze stawianych mu celów i zadań, nie angażuje się w dyskusje stawianych problemów.

Ocena dostateczna

(W) - Student posiada ogólną wiedzę nt. omawianych zagadnień z filozofii nowożytnej i współczesnej.

(U) - Student w stopniu minimalnym analizuje i rozumie treści wykładu. Z pomocą prowadzącego rekonstruuje treść wykładu oraz dokonuje jego analizy.

(K) - Student uczestniczy w zajęciach, ale jego postawa jest bierna, pozbawiona kreatywności i zaangażowania. W małym stopniu angażuje się w dyskusje i korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

Ocena dobra

(W) - Student posiada uporządkowaną wiedzę nt. omawianych zagadnień z filozofii nowożytnej i współczesnej.

(U) - Student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę, a także w sposób poprawny z niej korzysta w sytuacji problemowej.

(K) - Student aktywnie uczestniczy w zajęciach, wykazuje otwartość na potrzebę pogłębiania posiadanej wiedzy i umiejętności. Chętnie angażuje się w dyskusje.

Ocena bardzo dobra

(W) - Student ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę nt. omawianych zagadnień z filozofii nowożytnej i współczesnej; potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę w trakcie zajęć oraz samodzielnie rozwiązuje zadane problemy z jednoczesnym uzasadnieniem wyboru ich rozwiązań oraz odniesieniem do dostępnej literatury przedmiotu.

(U) - Student ma opanowane narzędzia analizy i syntezy posiadanej wiedzy (z odniesieniem do aktualnej literatury przedmiotu) oraz poprawnie, samodzielnie z nich korzysta w sytuacjach problemowych.

(K) - Student w sposób aktywny uczestniczy w zajęciach, z własnej inicjatywy pogłębia i doskonali posiadaną wiedzę i umiejętności. W sposób wnikliwy korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa: G. Browning, <i>Why Iris Murdoch Matters</i> , Bloomsbury 2018.
Literatura uzupełniająca: M. Antonaccio, W. Schweiker, <i>Iris Murdoch and the Search for Human Goodness</i> , The University of Chicago 1996, H. Spear, <i>Iris Murdoch</i> , Palgrave Macmillan 2007, <i>Iris Murdoch, Philosopher</i> , ed. J. Broackes, Oxford University Press 2012.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii, logika, teoria poznania i nauki
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of philosophy, logic, theory of knowledge and science
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Wanda Bajor, prof. KUL, dr Anna Maria Karczewska
---	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
seminarium	60	V, VI	8

Wymagania wstępne	W1: Podstawowa wiedza z zakresu głównych dyscyplin filozoficznych, w tym historii filozofii, logiki i teorii poznania. W2: Ogólna znajomość metod filozoficznych i elementów metodologii nauk. W3: Podstawowe umiejętności analizowania i komentowania tekstów filozoficznych.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Doskonalenie umiejętności analizy tekstu filozoficznego w aspekcie historycznym i logicznym.
C2: Ćwiczenie w formułowaniu tez i prezentowaniu argumentacji filozoficznej lub w przeprowadzaniu dowodów twierdzeń metalogicznych.
C3: Opanowanie techniki pisania tekstu filozoficznego oraz przygotowanie pracy licencjackiej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna specyfikę metody badań historyczno-filozoficznych i logicznych	K_W02, KW_04
W_02	Posiada wiedzę dotyczącą głównych stanowisk w filozofii	K_W06
W_03	Zna metody formułowania i rozwiązywania problemów filozoficznych oraz zasady zarządzania własnością intelektualną	K_W06, K_W07, K_W08, K_W09
UMIĘJĘTNOŚCI		

U_01	Potrafi stosować metodę historyczno-filozoficzną do rozwiązywania różnych problemów filozoficznych	K_U01, K_U04, K_U02
U_02	Potrafi czytać i analizować tekst historyczno-filozoficzny	K_U02, K_U04, K_U05
U_03	Posiada umiejętność argumentowania w mowie i piśmie; opanował warsztat pisanie pracy naukowej	K_U06, K_U09, K_U11
U_04	Potrafi analizować dowody twierdzeń metalogicznych	KU_01, KU_02, KU_03, KU_06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Potrafi dyskutować problemy i przedstawiać założenia i konsekwencje filozoficzne	K_K01, K_K02, K_K03
K_02	Potrafi prezentować wyniki swoich badań i bronić zasadności własnej argumentacji	K_K02, K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Seminarium podejmuje problematykę z zakresu historii filozofii, logiki oraz teorii poznania. W ramach seminarium są czytane teksty klasyczne i współczesne oraz analizowane i komentowane pod kątem historyczno-filozoficznym oraz logicznym; ustala się tematy prac licencjackich oraz uczestnicy referują zebrany przez siebie materiał badawczy, sporządzane są plany prac oraz są referowane efekty pisanie pracy licencjackiej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Praca badawcza pod kierunkiem	Praca pisemna	Ocena pracy pisemnej
W_02	Praca badawcza pod kierunkiem	Praca pisemna	Ocena pracy pisemnej
W_03	Praca badawcza pod kierunkiem	Praca pisemna	Ocena pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Praca badawcza pod kierunkiem	Praca pisemna	Ocena pracy pisemnej
U_02	Praca badawcza pod kierunkiem	Praca pisemna	Ocena pracy pisemnej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Praca badawcza pod kierunkiem	Praca pisemna	Ocena pracy pisemnej
K_02	Praca badawcza pod kierunkiem	Praca pisemna	Ocena pracy pisemnej

VI. Kryteria oceny, wagi...

Zaliczenie

WIEDZA:

Student zna specyfikę metody badań historyczno-filozoficznych (K_W02)

Student posiada wiedzę dotyczącą głównych stanowisk w filozofii (K_W06)

Student zna metody formułowania i rozwiązywania problemów filozoficznych oraz zasady zarządzania własnością intelektualną (K_W06, K_W08)

UMIEJĘTNOŚCI

Student potrafi stosować metodę historyczno-filozoficzną do rozwiązywania różnych problemów filozoficznych (K_U01, K_U02)

Student potrafi czytać i analizować tekst historyczno-filozoficzny (K_U02, K_U05)

Student posiada umiejętność argumentowania w mowie i piśmie; opanował warsztat pisanie pracy naukowej (K_U06, K_U09);

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

Student potrafi dyskutować problemy i przedstawiać założenia i konsekwencje filozoficzne (K_K02)

Student potrafi prezentować wyniki swoich badań i bronić zasadności własnej argumentacji (K_K02, K_K04)

Brak zaliczenia**WIEDZA:**

Student nie zna specyfiki metody badań historyczno-filozoficznych (K_W02)

Student nie posiada wiedzy dotyczącej głównych stanowisk w filozofii (K_W06)

Student nie zna metody formułowania i rozwiązywania problemów filozoficznych oraz zasady zarządzania własnością intelektualną (K_W06, K_W08)

UMIEJĘTNOŚCI

Student nie potrafi stosować metody historyczno-filozoficznej do rozwiązywania różnych problemów filozoficznych (K_U01, K_U02)

Student nie potrafi czytać i analizować tekstu historyczno-filozoficznego (K_U02, K_U05)

Student nie posiada umiejętności argumentowania w mowie i piśmie; nie opanował warsztatu pisanie pracy naukowej (K_U06, K_U09);

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

Student nie potrafi dyskutować problemów i przedstawiać założeń i konsekwencji filozoficznych (K_K02)

Student nie potrafi prezentować wyników swoich badań i bronić zasadności własnej argumentacji (K_K02, K_K04)

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	180

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
(1) A.B. Stępień, <i>Wstęp do filozofii</i> , TN KUL: Lublin 1995; (2) J.J. Jadacki, <i>Jak studiować filozofię</i> , WFiS UW: Warszawa 1996; (3) S. Swieżawski, <i>Zagadnienie historii filozofii</i> , Semper: Warszawa 2006; (4) U. Eco, <i>Jak przygotować pracę dyplomową</i> , Wydawnictwa UW: Warszawa 2007.
Literatura uzupełniająca
Pozostała literatura zostanie ustalona na podstawie tematów prac licencjackich

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii nowożytnej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Modern Philosophy
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Przemysław Gut, prof. KUL
---	-----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Wykład	45	III	5
Ćwiczenia	30	III	

Wymagania wstępne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowa wiedza historii filozofii starożytnej i średniowiecznej . 2. Umiejętność krytycznego myślenia i oceny teorii filozoficznych. 3. Gotowość zdobywania wiedzy
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – Przedstawienie głównych nurtów, postaci i problemów filozofii nowożytnej.
C2 – Pokazanie specyfiki filozofii ery nowożytnej - relacja filozofii do nauki, teologii i kwestii społecznych.
C3 – Nowe problemy i nowa terminologia filozoficzna wypracowana przez myślicieli nowożytnych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna i rozumie na poziomie podstawowym rolę filozofii w kształtowaniu się kultury europejskiej czasów nowożytnych	K_W01
W_02	Ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii w relacji do nauki, potrafi zanalizować tekst historyczny, ustalić zawarte w nim problemy, zdefiniować terminy i strukturę; posiada umiejętność argumentowania w mowie i piśmie, poprawnie stosując terminologię filozoficzną dla danej koncepcji filozoficznej; rozumie	K_W02

	teksty analizowane i zalecane na zajęciach oraz potrafi rozwiązywać problemy wykorzystując literaturę przedmiotu	
W_03	Zna terminologię podstawowych systemów filozoficznych	K_W03, K_W05
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Posiada umiejętność integrowania wiedzy z obszaru nauk humanistycznych	K_U04
U_02	Umie dobrać narzędzia do interpretacji i analizy tekstu filozoficznego, streszcza i krytycznie analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia oraz konsekwencje	K_U05
U_03	Posiada umiejętność pisania streszczeń oraz prostych rozprawek w języku polskim	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Potrafi dokonać pogłębionej analizy sytuacji i problemów	K_K02
K_02	Potrafi uzasadnić rolę filozofii i odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe	K_K03
K_03	Uczestniczy świadomie i aktywnie w życiu kulturalnym	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Celem wykładu jest ukazanie dziejów filozofii europejskiej od XV wieku do XX wieku. W sposób szczególny omawiane są poglądy następujących autorów : R. Descartesa, B. Spinozy, G. W. Leibniza, J. Locke'a, G. Berkeleyya, D. Hume'a, I. Kanta, G. W. Hegla, A. Comte'a, K. Marksa, J.S. Milla, A. Schopenhauera, F. Nietzschego. Poza tym w ramach wykładu omawiana jest relacja filozofii nowożytnej do nauki i oddziaływanie na kulturę społeczno-polityczną.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01, W_02, W_03	Praca z tekstem	Egzamin, kolokwium	Protokół, tekst prac,
W_01, W_02, W_03	Wykład konwencjonalny	Egzamin	protokół
W_01, W_02, W_03	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium, test	Protokół, teksty kolokwium
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Zapis dyskusji, prace pisemne	Protokół, oceniony tekst pracy

U_02	Analiza tekstu	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
U_03	Dyskusja, metoda metaplanu (mapy myśli), rozmowa sokratyczna	Prace pisemne, zapis dyskusji	Protokół, oceniony tekst pracy
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Metoda problemowa, dyskusja	Prezentacja	Protokół, obserwacja
K_02	Dyskusja, rozmowa sokratyczna	Prezentacja	Protokół, obserwacja
K_03	Uczestnictwo w życiu kulturalnym	Aktywny udział	Sprawozdanie

VI. Kryteria oceny,

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń.

Na ocenę 2 - wiedza: Student nie posiada podstawowej wiedzy nt. dziejów filozofii nowożytnej, jej nurtów i przedstawicieli oraz nie zna poglądów reprezentowanych przez czołowych myślicieli ery nowożytnej; umiejętności: Student nie posiada podstawowej wiedzy nt. dziejów filozofii nowożytnej, jej nurtów i przedstawicieli oraz nie zna poglądów reprezentowanych przez czołowych myślicieli ery nowożytnej; kompetencji społecznych: Student nie angażuje się we własny proces zdobywania wiedzy, nie wywiązuje się ze stawianych mu celów i zadań, nie angażuje się w dyskusje stawianych problemów.

Na ocenę 3 – wiedza: Student posiada ogólną wiedzę nt. dziejów filozofii nowożytnej i jej nurtów, ma jednak ograniczoną znajomość poglądów reprezentowanych przez czołowych myślicieli ery nowożytnej. umiejętności: Student posiada ogólną wiedzę nt. dziejów filozofii nowożytnej i jej nurtów, ma jednak ograniczoną znajomość poglądów reprezentowanych przez czołowych myślicieli ery nowożytnej. kompetencje społeczne: Student uczestniczy w zajęciach, ale jego postawa jest bierna, pozbawiona kreatywności i zaangażowania. W małym stopniu angażuje się w dyskusje i korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

Na ocenę 4 – wiedza: Student posiada uporządkowaną wiedzę nt. dziejów filozofii nowożytnej, jej znaczenia dla rozwoju kultury europejskiej oraz zna poglądy czołowych myślicieli ery nowożytnej; umiejętności: Student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę, a także w sposób poprawny z niej korzysta w sytuacji problemowej. Czyta ze zrozumieniem teksty źródłowe, z pomocą prowadzącego rozwiązuje stawiane mu problemy. Kompetencje społeczne: Student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę, a także w sposób poprawny z niej korzysta w sytuacji problemowej. Czyta ze zrozumieniem teksty źródłowe, z pomocą prowadzącego rozwiązuje stawiane mu problemy.

Na ocenę 5 – wiedza: Student ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę nt. dziejów filozofii nowożytnej, jej znaczenia dla rozwoju kultury europejskiej, zna gruntownie

poglądy czołowych myślicieli ery nowożytnej; potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę w trakcie zajęć oraz samodzielnie rozwiązuje zadane problemy z jednoczesnym uzasadnieniem wyboru ich rozwiązań oraz odniesieniem do dostępnej literatury przedmiotu; umiejętność: Student ma opanowane narzędzia analizy i syntezy posiadanej wiedzy (z odniesieniem do aktualnej literatury przedmiotu) oraz poprawnie, samodzielnie z nich korzysta w sytuacjach problemowych; Student w sposób aktywny uczestniczy w zajęciach, z własnej inicjatywy pogłębia i doskonali posiadaną wiedzę i umiejętności. W sposób wnikliwy korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	75
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75

VIII. Literatura

Podstawowa:

F. C. Copleston, Historia filozofii, T. 4: Od Kartezjusza do Leibniza, Przeł. J. Marzęcki (różne wydania)

F. C. Copleston, Historia filozofii, T. 5: Od Hobbesa do Hume'a, Przeł. J. Pasek (różne wydania)

F. C. Copleston, Historia filozofii, T. 6: Od Wollfa do Kanta, Przeł. J. Łoziński (różne wydania)

F. C. Copleston, Historia filozofii, T. 7: Od Fichtego do Nietzschego, Przeł. J. Łoziński (różne wydania)

Uzupełniająca:

W. Tatarkiewicz, Historia filozofii, T. 2-3 (różne wydania)

Teksty klasyczne Kartezjusza, Spinozy, Leibniza, Locke'a, Berkeleyya, Hume'a, Kanta, Hegla, Comte'a, Nietzschego

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii średniowiecznej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Medieval Philosophy
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	prof. dr hab. Agnieszka Kijewska
---	----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	II	5
ćwiczenia	30	II	

Wymagania wstępne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowa wiedza z historii filozofii starożytnej. 2. Umiejętność krytycznego myślenia i oceny teorii filozoficznych. 3. Gotowość zdobywania wiedzy
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – Przedstawienie głównych nurtów, postaci i problemów filozofii średniowiecznej.
C2 – Pokazanie specyfiki filozofii wieków średnich - relacja filozofii i teologii.
C3 – Nowe problemy i nowa terminologia filozoficzna w literaturze filozoficznej średniowiecza.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna i rozumie na poziomie podstawowym rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu się kultury duchowej; ma świadomość wpływu chrześcijaństwa na kształt filozofii w wiekach średnich; w szczególności np. problem uniwersaliów w kontekście dyskusji dogmatu Trójcy Świętej, miejsca i funkcji logiki w jej aplikacji do dogmatów chrześcijaństwa (np. spór dialektyków z antydialektykami w wieku XI – Berengariusz	K_W01

	z Tours, Lanfranc z Pawii, Anzelm z Canterbury)	
W_02	Ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii w relacji do teologii, nauk formalnych i szczegółowych oraz o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii średniowiecznej; rozumie rolę rozwiązań św. Augustyna (metafizyka, epistemologia) i autorytetu naukowego Arystotelesa (teoria wiedzy naukowej, logika) dla kształtowania się filozofii średniowiecznej; ma świadomość pośrednictwa filozofii arabskiej (pierwsze przekłady dzieł Arystotelesa z j. arabskiego, ale też myśl Al-Kindiego, Awicenny, Awerroesa) w recepcji myśli starożytnej w średniowieczu	K_W02, K_W05
W_03	Zna terminologię podstawowych systemów filozoficznych, np.: augustynizmu, tomizmu, szkotyizmu; zna znaczenia terminów, np: nominalizm, realizm pojęciowy (spór o uniwersalia w XII wieku – Roscelin z Compiègne, Wilhelm z Champeaux, Piotr Abelard itd.); rozumie źródła woluntaryzmu średniowiecznego (Augustyn, Duns Szkot, Ockham) i przemożną rolę filozofii greckiej w kształtowaniu się myśli średniowiecznej (intelektualizm i uniwersalizm Tomasza z Akwinu, teoria supozycji Piotra Hiszpana nabadowana na pismach logicznych Arystotelesa)	K_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Posiada umiejętność integrowania wiedzy z obszaru nauk humanistycznych; potrafi dobrać właściwe narzędzia do interpretacji i analizy tekstu filozoficznego: potrafi porównać augustynizm franciszkanów z tomizmem, umie zaprezentować nową teorię wiedzy naukowej i pozycję teologii u Akwinaty i jej krytykę u Duns Szkota czy Ockhama	K_U04
U_02	Umie dobrać narzędzia do interpretacji i analizy tekstu filozoficznego, streszcza i krytycznie analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia oraz ich konsekwencje; potrafi w określonym systemie filozoficznym poprawnie zidentyfikować wpływy pewnych myślicieli, np. w teorii wolnej woli Roberta Grosseteste potrafi podać elementy czerpane od Arystotelesa i Boecjusza (logiczny i sylogistyczny styl argumentacji) i wzięte od Augustyna czy Anzelma z Canterbury (np. rozumienie liberum arbitrium)	K_U05
U_03	Posiada umiejętność pisania streszczeń oraz prostych rozprawek w języku polskim z wykorzystaniem literatury przedmiotu; ma świadomość różnic między różnymi gatunkami literatury naukowej oraz posiada sprawność w zakresie pisania recenzji, eseju czy artykułu <i>stricto</i> naukowego	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Potrafi dokonać pogłębionej analizy sytuacji i problemów; posiada perspektywę dla lepszego zrozumienia postaw innych kultur i osób w oparciu o zdobytą wiedzę, np. rozumie złożoność współczesnych dyskusji antropologicznych na	K_K02

	podstawie znajomości kształtowania się pojęcia osoby (persona – prosopon) w toku sporów w wieku IV/V (Ariusz, Boecjusz, itd.)	
K_02	Potrafi uzasadnić rolę filozofii i odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe; potrafi trafnie formułować problemy i je rozwiązywać; znajomość trudnych i skomplikowanych problemów filozoficznych (np. status pojęć ogólnych, problem fatalizmu logicznego i teologicznego – Bradwardina, Grzegorz z Rimini) pozwala mu trafnie analizować współczesne problemy kulturowe, np. problem odpowiedzialności prawnej.	K_K03
K_03	Uczestniczy świadomie i aktywnie w życiu kulturalnym, ponieważ ma świadomość określonych rozwiązań teoretycznych i filozoficznych na kształt prawa i sztuki, np. wypracowana przez Boecjusza definicja osoby czy manicheizm Platona albo mimetyczna Arystotelesa teoria sztuki, co dziś nadal jest dyskutowane.	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Okresy rozwoju myśli średniowiecznej. 2. Drogi przenikania filozofii starożytnej do średniowiecza. 3. Związki pomiędzy filozofią a innymi dziedzinami kultury i specyfika filozofii średniowiecznej. 4. Relacja wiary do rozumu w filozofii scholastycznej. 5. Główni twórcy filozofii średniowiecznej, ich dorobek i dzieła. 6. Oddziaływanie myśli średniowiecznej na kulturę nowożytną.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01, W_02, W_03	Praca z tekstem	Egzamin, kolokwium	Protokół, teksty prac,
W_01, W_02, W_03	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Protokół
W_01, W_02, W_03	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium, test	Protokół, teksty kolokwiów
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja, rozmowa sokratyczna	Zapis dyskusji, prace pisemne	Protokół, oceniony tekst pracy
U_02	Analiza tekstu	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
U_03	Dyskusja, metoda	Prace pisemne, zapis	Protokół, oceniony tekst

	metaplanu (mapy myśli), rozmowa sokratyczna	dyskusji	pracy
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Metoda problemowa, dyskusja	Prezentacja	Protokół, obserwacja
K_02	Dyskusja, rozmowa sokratyczna	Prezentacja	Protokół, obserwacja
K_03	Uczestnictwo w życiu kulturalnym	Aktywny udział	Sprawozdanie

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń.

OCENA 2: WIEDZA- student nie posiada podstawowej wiedzy na temat filozofii średniowiecznej, jej przedstawicieli, głównych nurtów i problemów; UMIEJĘTNOŚCI – student nie potrafi analizować tekstu i nie rozumie podstawowych treści zajęć; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy i posługiwać się nimi; KOMPETENCJE – student nie jest zainteresowany przedmiotem, nie umie i nie chce uczestniczyć w różnej formie w życiu kulturalnym, filozoficznym i społecznym;

OCENA 3: WIEDZA – student posiada ogólną i podstawową wiedzę na temat filozofii średniowiecznej, jej specyfiki, przedstawicieli, głównych nurtów i problemów; UMIEJĘTNOŚCI – student w minimalnym stopniu rozumie i analizuje treści zajęć; z pomocą prowadzącego rekonstruuje treść tekstu źródłowego i dokonuje jego analizy; KOMPETENCJE – mało zainteresowany przedmiotem, z niską świadomością potrzeby samokształcenia i uczestnictwa w życiu kulturalnym.

OCENA 4 – WIEDZA – student posiada uporządkowaną wiedzę na temat filozofii średniowiecznej, zna jej specyfikę oraz głównych filozofów i ich twórczość; jest świadomy dyskusji i sporów filozoficznych; UMIEJĘTNOŚCI – student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę w mowie i piśmie; posługuje się terminologią filozoficzną, czyta ze zrozumieniem teksty naukowe i z pomocą prowadzącego rozwiązuje stawiane problemy; KOMPETENCJE – student jest zaangażowany w życie kulturalne i społeczne; rozumie potrzebę ochrony i rozwijania dziedzictwa kulturowego;

OCENA 5 – WIEDZA – student ma ugruntowaną i usystematyzowaną wiedzę na temat filozofii średniowiecznej i jej specyfiki; UMIEJĘTNOŚCI – potrafi posługiwać się terminologią filozoficzną, samodzielnie identyfikuje problemy i je rozwiązuje; samodzielnie analizuje teksty naukowe; KOMPETENCJE -student jest zaangażowany w proces samokształcenia, rozumie potrzebę ochrony dziedzictwa kulturowego; uczestniczy aktywnie w życiu filozoficznym i kulturalnym.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

--	--

VIII. Literatura

Podstawowa:

E. Gilson, „Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich”, Warszawa 1987.

S. Swieżawski, „Dzieje europejskiej filozofii klasycznej”, Warszawa 2000.

R. Heinzmann, „Filozofia średniowiecza”, tłum. P. Domański, Kęty 1999.

Uzupełniająca:

F. Copleston, „Historia filozofii”, t. 2, Warszawa 2000;

Kijewska (red.), „Przewodnik po filozofii średniowiecznej: od św. Augustyna do Joachima z Fiore”, Kraków 2011.

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii starożytnej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Ancient Philosophy
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	prof. dr hab. Agnieszka Kijewska
---	----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	I	5
ćwiczenia	30	I	

Wymagania wstępne	1. Podstawowa wiedza historyczna. 2. Umiejętność krytycznego myślenia i oceny teorii filozoficznych. 3. Gotowość zdobywania wiedzy
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 Przedstawienie głównych nurtów i postaci filozofii starożytnej.
C2 Prezentacja problemów i dyskusji podejmowanych przez myślicieli starożytnych.
C3 Zapoznanie z terminologią filozoficzną.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna i rozumie rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu się kultury duchowej; posiada wiedzę o źródłach filozofii greckiej i etapach jej rozwoju – okres filozofów przyrody, okres oświecenia ateńskiego, wielkich systemów Platona i Arystotelesa, okres hellenistyczny itd.	K_W01
W_02	Posiada podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii w relacji do innych nauk oraz o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii; zna etapy wyodrębniania się określonych dyscyplin filozoficznych (logika, etyka, ontologia) i podstawowe rozwiązania kluczowych problemów filozoficznych w filozofii starożytnej (platonizm, stoicyzm, epikureizm, neoplatonizm itd.)	K_W02
W_03	Zna terminologię podstawowych systemów filozoficznych; dysponuje katalogiem podstawowych problemów i pojęć w	K_W03

	filozofii starożytnej – monizm (np. stoicyzm), dualizm (platonizm), pluralizm (np. Empedokles, Anaksagoras); w etyce – hedonizm, eudajmonizm; w logice – logika nazw Arystotelesa, logika zdań stoików itd.	
UMIEJĘTNOŚCI		
U_04	Posiada umiejętność integrowania wiedzy z obszaru nauk humanistycznych; potrafi przedstawić etapy ewoluowania określonych dyscyplin naukowych z filozofii – biologii, astronomii, fizyki itd.	K_U04
U_05	Potrafi dobrać narzędzia do interpretacji i analizy tekstu filozoficznego, streszcza i krytycznie analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia oraz konsekwencje; potrafi porównać np. systemy Platona i Arystotelesa czy założenia ontologiczne stoicyzmu i neoplatonizmu.	K_U05
U_07	Dysponuje sprawnością wyrażania opinii w formie recenzji, eseju albo artykułu <i>stricto</i> naukowego.	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_02	Potrafi dokonać pogłębionej analizy sytuacji i problemów; umie sprawnie odnieść problemy współczesne do analogicznych poznanych w filozofii starożytnej, np. współczesne problemy demokracji zachodnich ze stanem demokracji ateńskiej na podstawie dzieł Platona, Arystotelesa itp.	K_K02
K_03	Potrafi uzasadnić rolę filozofii i odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe	K_K03
K_04	Uczestniczy świadomie i aktywnie w życiu kulturalnym, rozumiejąc wagę rozwiązań teoretycznych (filozoficznych) dla praktyki życia codziennego, np. dla stanowienia praw na podstawie lektury Platona, Arystotelesa czy Cyserona.	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Okresy filozofii starożytnej. 2. Związki pomiędzy filozofią a innymi dziedzinami kultury w starożytności. 3. Formowanie się filozofii starożytnej i jej źródła. 4. Nurty i problemy filozofii starożytnej, terminologia filozoficzna poszczególnych szkół. 5. Główni twórcy filozofii starożytnej, ich dorobek i dzieła. 6. Drogi transmisji myśli starożytnej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01, W_02, W_03	Praca z tekstem,	Egzamin, kolokwium	Protokół, tekst prac,
W_01, W_02, W-03	Wykład konwencjonalny	Egzamin	protokół
W_01, W_02, W_03	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium, test	Protokół, teksty kolokwium

UMIEJĘTNOŚCI			
U_05	Analiza tekstu	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
U_06	Dyskusja, metoda metaplanu (mapy myśli), rozmowa sokratyczna	Prace pisemne, zapis dyskusji	Protokół, oceniony tekst pracy
U_04	Dyskusja, rozmowa sokratyczna	Zapis dyskusji, prace pisemne	Protokół, oceniony tekst pracy
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_02	Metoda problemowa, dyskusja	Prezentacja	Protokół, obserwacja
K_03	Dyskusja, rozmowa sokratyczna	Prezentacja	Protokół, obserwacja
K_04	Uczestnictwo w życiu kulturalnym	Aktywny udział	Sprawozdanie

VI. Kryteria oceny, wagi...

OCENA 2: WIEDZA- student nie posiada podstawowej wiedzy na temat filozofii starożytnej, jej przedstawicieli, głównych nurtów i problemów; UMIEJĘTNOŚCI – student nie potrafi analizować tekstu i nie rozumie podstawowych treści zajęć; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy i posługiwać się nimi; KOMPETENCJE – student nie jest zainteresowany przedmiotem, nie umie i nie chce uczestniczyć w różnej formie w życiu kulturalnym, filozoficznym i społecznym;

OCENA 3: WIEDZA – student posiada ogólną i podstawową wiedzę na temat filozofii starożytnej, jej przedstawicieli, głównych nurtów i problemów; UMIEJĘTNOŚCI – student w minimalnym stopniu rozumie i analizuje treści zajęć; z pomocą prowadzącego rekonstruuje treść tekstu źródłowego i dokonuje jego analizy; KOMPETENCJE – mało zainteresowany przedmiotem, z niską świadomością potrzeby samokształcenia i uczestnictwa w życiu kulturalnym.

OCENA 4 – WIEDZA – student posiada uporządkowaną wiedzę na temat filozofii starożytnej, zna głównych filozofów starożytnych i ich twórczość; jest świadomy dyskusji i sporów filozoficznych; UMIEJĘTNOŚCI – student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę w mowie i piśmie; posługuje się terminologią filozoficzną, czyta ze zrozumieniem teksty naukowe i z pomocą prowadzącego rozwiązuje stawiane problemy; KOMPETENCJE – student jest zaangażowany w życie kulturalne i społeczne; rozumie potrzebę ochrony i rozwijania dziedzictwa kulturowego;

OCENA 5 – WIEDZA – student ma ugruntowaną i usystematyzowaną wiedzę na temat filozofii starożytnej; UMIEJĘTNOŚCI – potrafi posługiwać się terminologią filozoficzną, samodzielnie identyfikuje problemy i je rozwiązuje; samodzielnie analizuje teksty naukowe; KOMPETENCJE - student jest zaangażowany w proces samokształcenia, rozumie potrzebę ochrony dziedzictwa kulturowego; uczestniczy aktywnie w życiu filozoficznym i kulturalnym.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
G. Reale, „Historia filozofii starożytnej”, tłum. Zieliński, t. I-V, Lublin 1995-2000

S. Swieżawski, „Dzieje europejskiej filozofii klasycznej”, Warszawa 2000.

Literatura uzupełniająca

P. Hadot, „Czym jest filozofia starożytna”, tłum. P. Domański, Warszawa 2000.

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii starożytnej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Ancient Philosophy
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Andrzej Stefańczyk
---	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	I	5
ćwiczenia	30	I	

Wymagania wstępne	1. Podstawowa wiedza historyczna. 2. Umiejętność krytycznego myślenia i oceny teorii filozoficznych. 3. Gotowość zdobywania wiedzy
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 Przedstawienie głównych nurtów i postaci filozofii starożytnej.
C2 Prezentacja problemów i dyskusji podejmowanych przez myślicieli starożytnych.
C3 Zapoznanie z terminologią filozoficzną.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna i rozumie rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu się kultury duchowej; posiada wiedzę o źródłach filozofii greckiej i etapach jej rozwoju – okres filozofów przyrody, okres oświecenia ateńskiego, wielkich systemów Platona i Arystotelesa, okres hellenistyczny itd.	K_W01
W_02	Posiada podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii w relacji do innych nauk oraz o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii; zna etapy wyodrębniania się określonych dyscyplin filozoficznych (logika, etyka, ontologia) i podstawowe rozwiązania kluczowych problemów filozoficznych w filozofii starożytnej (platonizm, stoicyzm, epikureizm, neoplatonizm itd.)	K_W02

W_...	Zna terminologię podstawowych systemów filozoficznych; dysponuje katalogiem podstawowych problemów i pojęć w filozofii starożytnej – monizm (np. stoicyzm), dualizm(platonizm), pluralizm (np. Empedokles, Anaksagoras); w etyce – hedonizm, eudajmonizm; w logice – logika nazw Arystotelesa, logika zdań stoików itd.	K_W03, K_W05
UMIĘTNOŚCI		
U_04	Posiada umiejętność integrowania wiedzy z obszaru nauk humanistycznych; potrafi przedstawić etapy ewoluowania określonych dyscyplin naukowych z filozofii – biologii, astronomii, fizyki itd.	K_U04
U_05	Potrafi dobrać narzędzia do interpretacji i analizy tekstu filozoficznego, streszcza i krytycznie analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia oraz konsekwencje; potrafi porównać np. systemy Platona i Arystotelesa czy założenia ontologiczne stoicyzmu i neoplatonizmu.	K_U05
U_07	Dysponuje sprawnością wyrażania opinii w formie recenzji, eseju albo artykułu stricte naukowego.	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_02	Potrafi dokonać pogłębionej analizy sytuacji i problemów; umie sprawnie odnieść problemy współczesne do analogicznych poznanych w filozofii starożytnej, np. współczesne problemy demokracji zachodnich ze stanem demokracji ateńskiej na podstawie dzieł Platona, Arystotelesa itp.	K_K02
K_03	Potrafi uzasadnić rolę filozofii i odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe.	K_K03
K_04	Uczestniczy świadomie i aktywnie w życiu kulturalnym, rozumiejąc wagę rozwiązań teoretycznych (filozoficznych) dla praktyki życia codziennego, np. dla stanowienia praw na podstawie lektury Platona, Arystotelesa czy Cycerona.	K_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Okresy filozofii starożytnej. 2. Związki pomiędzy filozofią a innymi dziedzinami kultury w starożytności. 3. Formowanie się filozofii starożytnej i jej źródła. 4. Nurty i problemy filozofii starożytnej, terminologia filozoficzna poszczególnych szkół. 5. Główni twórcy filozofii starożytnej, ich dorobek i dzieła. 6. Drogi transmisji myśli starożytnej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01, W_02, W_03	Praca z tekstem,	Egzamin, kolokwium	Protokół, tekst prac,
W_01, W_02, W_03	Wykład konwencjonalny	Egzamin	protokół

W_01, W_02, W_03	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium, test	Protokół, teksty kolokwium
UMIEJĘTNOŚCI			
U_05	Analiza tekstu	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
U_06	Dyskusja, metoda metaplanu (mapy myśli), rozmowa sokratyczna	Prace pisemne, zapis dyskusji	Protokół, oceniony tekst pracy
U_04	Dyskusja, rozmowa sokratyczna	Zapis dyskusji, prace pisemne	Protokół, oceniony tekst pracy
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_02	Metoda problemowa, dyskusja	Prezentacja	Protokół, obserwacja
K_03	Dyskusja, rozmowa sokratyczna	Prezentacja	Protokół, obserwacja
K_04	Uczestnictwo w życiu kulturalnym	Aktywny udział	Sprawozdanie

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń.

OCENA 2: WIEDZA- student nie posiada podstawowej wiedzy na temat filozofii starożytnej, jej przedstawicieli, głównych nurtów i problemów; UMIEJĘTNOŚCI – student nie potrafi analizować tekstu i nie rozumie podstawowych treści zajęć; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy i posługiwać się nimi; KOMPETENCJE – student nie jest zainteresowany przedmiotem, nie umie i nie chce uczestniczyć w różnej formie w życiu kulturalnym, filozoficznym i społecznym; OCENA 3: WIEDZA – student posiada ogólną i podstawową wiedzę na temat filozofii starożytnej, jej przedstawicieli, głównych nurtów i problemów; UMIEJĘTNOŚCI – student w minimalnym stopniu rozumie i analizuje treści zajęć; z pomocą prowadzącego rekonstruuje treść tekstu źródłowego i dokonuje jego analizy; KOMPETENCJE – mało zainteresowany przedmiotem, z niską świadomością potrzeby samokształcenia i uczestnictwa w życiu kulturalnym. OCENA 4 – WIEDZA – student posiada uporządkowaną wiedzę na temat filozofii starożytnej, zna głównych filozofów starożytnych i ich twórczość; jest świadomy dyskusji i sporów filozoficznych; UMIEJĘTNOŚCI – student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę w mowie i piśmie; posługuje się terminologią filozoficzną, czyta ze zrozumieniem teksty naukowe i z pomocą prowadzącego rozwiązuje stawiane problemy; KOMPETENCJE – student jest zaangażowany w życie kulturalne i społeczne; rozumie potrzebę ochrony i rozwijania dziedzictwa kulturowego; OCENA 5 – WIEDZA – student ma ugruntowaną i usystematyzowaną wiedzę na temat filozofii starożytnej; UMIEJĘTNOŚCI – potrafi posługiwać się terminologią filozoficzną, samodzielnie identyfikuje problemy i je rozwiązuje; samodzielnie analizuje teksty naukowe; KOMPETENCJE - student jest zaangażowany w proces samokształcenia, rozumie potrzebę ochrony dziedzictwa kulturowego; uczestniczy aktywnie w życiu filozoficznym i kulturalnym.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
G. Reale, „Historia filozofii starożytnej”, tłum. Zieliński, t. I-V, Lublin 1995-2000. S. Swieżawski, „Dzieje europejskiej filozofii klasycznej”, Warszawa 2000.
Literatura uzupełniająca
P. Hadot, „Czym jest filozofia starożytna”, tłum. P. Domański, Warszawa 2000.

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia Filozofii w Polsce
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Philosophy in Poland
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	
---	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	VI	2

Wymagania wstępne	Podstawowa znajomość dziejów filozofii;
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Przedstawienie wybranych zagadnień filozofii polskiej.
C2 - ukazanie społecznych i światopoglądowych odniesień filozofii polskiej jako jednego z najistotniejszych fundamentów kultury narodowej.
C3- ukazanie specyfiki polskiej kultury filozoficznej na jej europejskim tle

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W1	Rozumie rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu narodowej tożsamości	K_W01
W2	Zna terminologię podstawowych systemów filozoficznych jakie pojawiły się w obrębie polskiej filozofii, rozumie specyfikę powstałej w Polsce filozofii, jej związek z aktualnymi potrzebami państwa i społeczeństwa oraz inspiracje myślą zachodnioeuropejską.	K_W03
W3	Zna podstawową terminologię filozoficzną potrzebną do kategoryzacji omawianych stanowisk.	K_W04

W4	Ma pogłębioną wiedzę dotyczącą wybranych nurtów filozoficznych jakie pojawiły się w dziejach polskiej filozofii.	K_W05
W5	Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu genezy omawianych problemów oraz uzasadniania ich rozwiązań	K_W06
UMIEJĘTNOŚCI		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Przedmiotem wykładu jest przedstawienie wybranych osiągnięć polskiej filozofii. Zajęcia mają ukazać zależność pomiędzy podejmowaną przez rodzimych myślicieli problematyką oraz proponowanymi rozwiązaniami a aktualną sytuacją społeczno – polityczną Polski oraz ówczesnym intelektualnym kontekstem europejskim. Student zapoznaje się ze specyfiką polskiej kultury filozoficznej oraz metodami uprawiania historii polskiej filozofii.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01			
W_02			
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01			
U_02			
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01			

VI. Kryteria oceny, wagi...

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Literatura uzupełniająca

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia Filozofii w Polsce
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Philosophy in Poland
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Rafał Charzyński
---	------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	VI	3
ćwiczenia	15	VI	

Wymagania wstępne	Podstawowa znajomość dziejów filozofii; warunkiem zaliczenia wykładu i przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Przedstawienie dziejów filozofii polskiej w jej relacji do innych nauk i dziedzin kultury
C2 - ukazanie społecznych i światopoglądowych odniesień filozofii jako jednego z najistotniejszych fundamentów kultury narodowej, chrześcijańskiej,
C3- ukazanie specyfiki polskiej kultury filozoficznej na jej europejskim tle

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
K_W03	Zna terminologię podstawowych systemów filozoficznych jakie pojawiły się w obrębie polskiej filozofii rozumie rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury duchowej, zna specyfikę powstałej w Polsce filozofii, jej związek z aktualnymi potrzebami państwa i społeczeństwa oraz inspiracje myślą zachodnioeuropejską.	W03
K_W05	Ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą klasyczne, nowożytne i współczesne stanowiska rodzime w zakresie etyki i historii filozofii oraz ich metodologii. Rozumie specyfikę polskiej refleksji filozoficznej rozwijanej często na marginesie innych dziedzin wiedzy oraz jej związku z aktualnym kontekstem historyczno - kulturowym.	W05
K_W 06	Zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji różnych form wypowiedzi filozoficznych; jest świadom tego, że	W06

	ważne wątki filozoficzne znajdują się również w pismach z zakresu innych dziedzin wiedzy.	
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U05	Umie dobrać właściwe narzędzia do interpretacji i analizy tekstu filozoficznego, streszcza i krytycznie analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy, założenia i konsekwencje. Potrafi dostrzec światopoglądowe implikacje i konsekwencje uprawianej w Polsce filozofii	U05
K_U07	Posiada umiejętność argumentowania poprawnie stosując terminologię specjalistyczną, potrafi krytycznie zaprezentować poglądy wybranych myślicieli	U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K02	Potrafi dokonać pogłębionej analizy sytuacji i problemów oraz sformułować propozycje ich rozwiązań, sięgając do wydarzeń z przeszłości i inspirując się wypowiedziami polskich autorów	K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Przedmiotem wykładu jest przedstawienie rozwoju polskiej kultury filozoficznej z analitycznym podkreśleniem najbardziej oryginalnych osiągnięć oraz inspiracji filozoficznych i kulturowo – społecznych. Pozwoli to ukazać poziom polskich dokonań (niekiedy także i oryginalność) na tle współczesnych im osiągnięć. Wykład oparty jest na chronologicznym przedstawieniu dziejów polskiej myśli filozoficznej, czyli dorobku wybitniejszych uczonych. Wskazuje się też ideowe i instytucjonalne uwarunkowania polskiej filozofii.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Protokół
W_02	Wykład problemowy	Egzamin	Protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	obserwacja	Protokół
U_02	Analiza tekstu	obserwacja	Protokół
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	obserwacja	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Ocena niedostateczna: student nie posiada podstawowej wiedzy na temat specyfiki i dziejów filozofii, jej nurtów stanowisk i przedstawicieli a także jej roli w kształtowaniu podstaw kultury, nie potrafi wskazać podstawowych problemów filozoficznych oraz sposobów ich rozwiązywania w ciągu dziejów, nie potrafi precyzyjnie się wyślawiać wykazując brak zdolności do logicznego przedstawienia wiedzy; Ocena dostateczna: Student posiada ogólna wiedzę na temat specyfiki i dziejów filozofii polskiej, jej nurtów, stanowisk i przedstawicieli, a także jej roli w konstytuowaniu podstaw kultury, potrafi wskazać podstawowe problemy filozoficzne bez podania ich rozwiązania, nieprecyzyjnie formułuje wypowiedz; Ocena dobra: Student posiada uporządkowaną wiedzę na temat specyfiki i dziejów polskiej filozofii, jej nurtów, stanowisk i przedstawicieli, a także jej roli w kształtowaniu podstaw

kultury, potrafi wskazać główne problemy wraz ze sposobami ich rozwiązywania; Ocena bardzo dobra: Student ma uporządkowaną i ugruntowaną wiedzę na temat dziejów i specyfiki filozofii polskiej, jej nurtów i przedstawicieli, a także jej roli w kształtowaniu podstaw kultury. Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę do samodzielnego rozwiązywania zadanego problemu oraz uzasadnić to rozwiązanie, precyzyjnie formułuje wypowiedź, jest otwarty na dyskusje z osobami o odmiennych przekonaniach filozoficznych.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
J. Skoczyński, J. Woleński, Historia Filozofii Polskiej, Kraków 2010, W. Tatarkiewicz, Zarys Dziejów Filozofii w Polsce, w: Tenże, Historia Filozofii t. I – III, W. Wąsik, Historia Filozofii Polskiej t. I, Warszawa 1958; t. II, Warszawa 1966
Literatura uzupełniająca
S. Janeczek, Filozofia na KULu Nurty Osoby Idee, Lublin 1998; Z. Ogonowski (red.), Zarys Dziejów Filozofii w Polsce wieki XIII – XIX, Warszawa 1989; A. Walicki (red.) Zarys Dziejów Filozofii Polskiej 1815 - 1918, Warszawa 1983,

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii współczesnej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Contemporary Philosophy
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Maksymilian Roszyk
---	-----------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	45	IV	6
ćwiczenia	30	IV	

Wymagania wstępne	Elementarna wiedza z zakresu dziejów zachodniej filozofii starożytnej, średniowiecznej i nowożytnej.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Wykład ma na celu zapoznanie uczestników z twórczością najważniejszych postaci filozofii współczesnej w sposób uwydatniający radykalną nowość filozofii ostatnich dwóch wieków w stosunku do wcześniejszej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna najważniejsze najwybitniejszych filozofów i najważniejsze systemy filozoficzne XIX i XX wieku	K_W03, K_W05
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student umie analizować i interpretować współczesny tekst filozoficzny, streszczać i krytycznie analizować współczesne argumentacje filozoficzne, rozpoznawać ich centralne tezy, założenia i konsekwencje	K_U05
U_02	Student umie napisać niedługą pracę prezentującą i omawiającą poglądy jednego z wybitnych współczesnych filozofów bądź jakiś ważny współczesny problem filozoficzny	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
–		

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Program wykładu:

1. Ogólny wstęp do filozofii współczesnej: radykalna nowość filozofii XIX i XX wieku
2. Rozwój nauki, kryzys tradycyjnej koncepcji filozofii a idea powiązania filozofii z nauką: pozytywizm, scjentyzm, ewolucjonizm
3. Zwrot do praktyki i subiektywności, krytyka kultury (1): S. Kierkegaard
4. Zwrot do praktyki społecznej: K. Marks
5. Zwrot do praktyki i subiektywności, krytyka kultury (2): F. Nietzsche
6. Nowa filozofia doświadczenia, idea unaukowania filozofii przez analizę doświadczenia: E.

Husserl

7. Radykalna krytyka kultury Zachodu i nowe drogi filozofii (1): M. Heidegger

8. Radykalna krytyka kultury Zachodu i nowe drogi filozofii (2): E. Levinas

9. Zwrot do języka i krytyka tradycyjnej filozofii (1): J. Derrida

10. Nowa metafizyka: A.N. Whitehead

11. Nowe podejście do wiedzy: M. Foucault

12. Zwrot do języka i idea unaukowania filozofii przez analizę języka: B. Russell i powstanie filozofii analitycznej

13. Zwrot do języka i krytyka tradycyjnej filozofii (2): L. Wittgenstein

Program ćwiczeń: analiza wybranych kluczowych tekstów filozofii współczesnej.

Szczegółowy program ustalany każdorazowo przez osobę prowadzącą zajęcia i podawany do wiadomości na początku semestru.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Karta oceny
W_01	Praca z tekstem	Egzamin ustny	Karta oceny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01, U_02	Analiza tekstu	Obserwacja, praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej, raport z obserwacji
U_01, U_02	Dyskusja	Obserwacja, praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej, raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
–	–	–	–

VI. Kryteria oceny, wagi...

Wykład: egzamin ustny 100%

Ćwiczenia: praca pisemna 50%, aktywność na zajęciach 40%, prezentacja pracy 10%

Warunkiem zaliczenia wykładu i przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	75
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	105

VIII. Literatura

Literatura podstawowa:
W. Tatarkiewicz, <i>Historia filozofii</i> , t. III (liczne wydania).
F. Copleston, <i>Historia filozofii</i> , t. VII, VIII, IX, XI, Warszawa 1994 (wyd. 1), 2004 (wyd. 2).
E. Gilson, T. Langan, A.A. Maurer, <i>Historia filozofii współczesnej od Hegla do czasów najnowszych</i> , Warszawa 1977.
A. Miś, <i>Filozofia współczesna. Główne nurty</i> (kilka wydań).
Teksty źródłowe (lista podawana każdorazowo przez prowadzących zajęcia).
Literatura uzupełniająca:
G. Gutting, <i>French Philosophy in the Twentieth Century</i> , Cambridge 2001.
S. Critchley, W.R. Schroeder (red.), <i>A Companion to Continental Philosophy</i> , Malden 1998.
A. Stroll, <i>Twentieth-century analytic philosophy</i> , New York 2000.
R.C. Solomon and D. Sherman (red.), <i>The Blackwell Guide to continental philosophy</i> , Malden 2003.

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Historia nauki i techniki
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Science and Technology
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	filozofia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	prof. dr hab. Zenon Roskał
---	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
konwersatorium	15	VI	2

Wymagania wstępne	
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Prezentacja wybranych epizodów z historii nauki i techniki
C2. Egzemplifikowanie głównych typów relacji pomiędzy współczesną nauką, techniką i filozofią
C3. Ukazanie znaczenia nauki i techniki dla dziedzictwa kulturowego ludzkości

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna podstawową terminologię filozoficzną z zakresu ontologii nauki i techniki.	W04
W_02	Ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą nowożytne i współczesne stanowiska w zakresie ontologii nauki i techniki.	W05
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem źródeł drukowanych i elektronicznych oraz formułować na tej podstawie sądy krytyczne.	U06
U_02	Potrafi współdziałać i pracować w grupie przyjmując w niej różne role.	U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Potrafi uzasadnić rolę nauki i techniki w zachowaniu dziedzictwa kulturowego.	K03

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Rola techniki w rozwoju nauki z perspektywy filozofii. 2. Wpływ (techno)nauki na rozwój cywilizacji. 3. Naukowe, techniczne i filozoficzne aspekty światła. 4. Postępy metalurgii i elektroniki jako wyznacznik zmian cywilizacyjnych. 5. Odkrycie Plutona i jego filozoficzne interpretacje.
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	dyskusja	zaliczenie pisemne	praca pisemna
W_02	dyskusja	zaliczenie pisemne	praca pisemna
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	metoda SWOT	zaliczenie pisemne	karta oceny pracy w grupie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	metoda SWOT	zaliczenie pisemne	karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny

Na ocenę 5: Student/ka ma usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzę odnoszącą się do przedstawionych i omawianych zagadnień. Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę w trakcie zajęć; jest dobrze zorientowany w aktualnej literaturze przedmiotu.

Na ocenę 4: Student/ka posiada uporządkowaną wiedzę odnoszącą się do przedstawionych i omawianych zagadnień.

Na ocenę 3: Student/ka posiada ogólną orientację dotyczącą zagadnień przedstawionych w trakcie konwersatorium.

Na ocenę 2: Student/ka nie posiada podstawowej wiedzy odnoszącą się do przedstawionych i omawianych zagadnień. Nie zna aktualnej literatury przedmiotu.

Umiejętności

Na ocenę 5: Student/ka bardzo dobrze rozumie podstawowe treści zajęć i potrafi zająć krytyczne stanowisko w odniesieniu do zagadnień poruszanych w trakcie konwersatorium; wykazuje inicjatywę w poszukiwaniu/tworzeniu własnych materiałów i narzędzi pracy. Potrafi dobrze posługiwać się nimi.

Na ocenę 4: Student/ka dobrze rozumie podstawowe treści zajęć i dobrze radzi sobie z krytycznym odnoszeniem się do poglądów dotyczących poruszanych kwestii; Wykazuje inicjatywę w poszukiwaniu/tworzeniu własnych materiałów i narzędzi pracy, potrafi posługiwać się nimi.

Na ocenę 3: Student/ka w niewielkim stopniu rozumie podstawowe treści zajęć i zaledwie wystarczająco radzi sobie z krytycznym odnoszeniem się do poglądów dotyczących poruszanych w wykładzie kwestii; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy ani posługiwać się nimi.

Na ocenę 2: Student/ka nie rozumie podstawowych treści zajęć lub nie potrafi krytycznie analizować poglądów odnoszących się do poruszanych w wykładzie kwestii; nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy ani posługiwać się nimi.

Kompetencje społeczne

Na ocenę 5: Student/ka wykazuje zaangażowanie i aktywność w zajęciach, z własnej inicjatywy pogłębia i doskonali posiadaną wiedzę i umiejętności. Efektywnie korzysta z dostępnej najnowszej literatury.

Na ocenę 4: Student/ka aktywnie uczestniczy w zajęciach, wykazuje otwartość na potrzebę pogłębiania posiadanej wiedzy i umiejętności. Chętnie angażuje się w dyskusje.

Na ocenę 3: Student/ka uczestniczy w zajęciach, ale jego postawa jest bierna, pozbawiona kreatywności i zaangażowania. W małym stopniu angażuje się w dyskusje i korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

Na ocenę 2: Student/ka nie angażuje się we własny proces zdobywania wiedzy, nie wywiązuje się ze stawianych mu celów i zadań, nie angażuje się w dyskusje stawianych problemów.

VII. Obciążenie pracą studenta/ki

Forma aktywności student/ka	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy student/ka	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Z. Roskal, <i>Historia naturalna światła elektrycznego. Od lampy żarowej do lampy LED-owej?</i> [w:] J. Miziołek, J. Gancarski, A. Guz-Iwaniec (red.), <i>Światło w dziejach człowieka, sztuce, religii, nauce i technice</i> , t. 2, Krosno: Wydawnictwo Ruthenus 2018, s. 433-442; E. Bińczyk, <i>Technonauka w społeczeństwie ryzyka. Filozofia wobec niepożądanych następstw praktycznego sukcesu nauki</i> , Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 2012; Z. Pater, <i>Wybrane zagadnienia z historii techniki</i> , Lublin: Politechnika Lubelska 2011; T. Dworak, J. Kreiner, <i>Odległe planety w Układzie Słonecznym</i> , Warszawa: WN PWN 2000.
Literatura uzupełniająca
J. Miziołek, J. Gancarski, A. Guz-Iwaniec (red.), <i>Światło w dziejach człowieka, sztuce, religii, nauce i technice</i> , t. 1, Muzeum Podkarpackie w Krośnie, Krosno 2017.